

Soortenmanagementplan

Waddinxveen

In opdracht van

Waddinxveen
Meer natuur Wij zijn vóór

In samenwerking met

habitus

Huismus

Gierzwaluw

Spreeuw

Gewone dwergvleermuis

Inhoudsopgave

1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doel	5
1.3 Leeswijzer	5
2 Afbakening SMP	6
2.1 Afbakening werkzaamheden	7
2.2 Ruimtelijke afbakening	7
2.3 Afbakening onderzochte soorten	7
2.4 Gemachtigden	8
3. Juridisch kader	9
3.1 De vergunningsaanvraag	10
3.2 Wettelijk belang	12
3.2.1 Onderbouwing belang volksgezondheid en openbare veiligheid	12
3.2.2 Onderbouwing belang bescherming flora en fauna	15
3.3 Alternatievenafweging	16
3.3.1 Alternatief voor energietransitie	16
3.3.2 Alternatief voor SMP	16
3.3.3 Alternatief voor gekozen inrichting en planning	17
3.4 Onderbouwing behoud staat van instandhouding	17
3.4.1 Landelijke SVI	17
3.4.2 Lokale SVI	18
3.4.3 Knelpunten en effectbepaling	19
3.4.4 Maatregelen om effect te beperken	23
3.4.5 Plus	23
3.4.6 Conclusie SVI	24
4 Plangebied	25
5 Methodiek	29
5.1 Gebiedsgerichte QuickScan	30
5.1.1 Literatuurstudie	30
5.1.2 Potentie bepaling en verkennend veldonderzoek	31
5.1.3 Resultaten quickscan	31
5.2 Gebiedsbreed soortgericht onderzoek (GSO)	31
5.2.1 Onderzoeksaanpak gierzwaluw en huiszwaluw	31
5.2.2 Onderzoeksaanpak huismus en spreeuw	33
5.2.3 Onderzoeksaanpak vleermuissoorten	33
6 Resultaat soortgericht onderzoek	37
6.1 Gewone dwergvleermuis	38
6.2 Ruige dwergvleermuis	38
6.3 Laatvlieger	38
6.4 Meervleermuis	39
6.5 Overige vleermuissoorten	39
6.6 Foerageergebied en vliegroutes	39
6.7 Huismus	42
6.8 Gierzwaluw	42
6.9 Huiszwaluw	44
6.10 Spreeuw	44
6.11 Samenvatting	45

7 Beschermingsplan	46
7.1 Maatregelen voor behoud en verbetering van de populatie tijdens isolatiewerkzaamheden	47
7.1.1 Werkzaamheden en effecten	47
7.1.2 Maatregelen	50
7.2 In te zetten deskundigheid	59
7.3 Maatregelen voor versterken van de populatie en bereiken natuurplus	60
7.4 Beleidsmatige verankering van het SMP	64
7.5 Locaties van nieuwbouw	66
7.6 Locaties van gebiedsreconstructies	67
8 Monitoring	69
8.1 Doel monitoring	70
8.2 Algemene monitoringsopzet	70
8.3 Monitoring vleermuissoorten	70
8.4 Monitoring vogels	72
8.4.1 Monitoring huismus en spreeuw	72
8.4.2 Monitoring gierzwaluw	72
9 SMP werkproces/ administratie	73
9.1 Drie mogelijke situaties	74
9.1.1 Initiatief gemeente Waddinxveen i.s.m. isolatiepartner	74
9.1.2 Initiatief door particulier of VvE	75
9.1.3 Woningcorporatie Woonpartners	75
9.2 Aanvraagproces	77
9.3 Beoordelingsproces	81
9.4 SMP administratie	84
9.5 Uitwisseling informatie met OZHZ	84
9.6 Evaluatie en verlenging	84
10 Communicatieplan	85
10.1 Communicatiestrategie	86
10.1.1 Bewustwording	86
10.1.2 Gebruiken gebiedsgerichte omgevingsvergunning	86
10.2 Informatie op de gemeentelijke website	87
11 Geraadpleegde bronnen	90
Bijlagen	
Bijlage 1 Gebiedsbreed soortgericht onderzoek (GSO) 2.0	
Bijlage 2 Quickscan	
Bijlage 3 SMP administratie 2.0	
Bijlage 4 Ecologische werkprotocollen 2.0	

1

Inleiding

Bron: wikipedia

1.1 Aanleiding

De gemeente Waddinxveen wil proactief omgaan met beschermde diersoorten doormiddel van dit Soortenmanagementplan (SMP). De directe aanleiding voor het opstellen van het SMP is de energietransitie. Een onmisbaar onderdeel van de energietransitie is energiebesparing. Woningen worden energiezuiniger gemaakt door o.a. het aanbrengen van betere isolatie.

De bescherming van flora en fauna is geregeld in de Omgevingswet. Het is verplicht om bij ruimtelijke ingrepen - zoals het aanbrengen van isolatie - de naleving van deze wet te toetsen omdat er verbodsbepalingen kunnen worden overtreden. Het gaat dan om de gebouwbewonende soorten huismus, gierzwaluw, spreeuw en diverse vleermuissoorten. Wanneer deze soorten aanwezig zijn in bebouwing, moeten er maatregelen genomen worden om negatieve effecten te voorkomen.

Het SMP dient als onderbouwing voor het aanvragen van een gebiedsgerichte omgevingsvergunning.

Met de gebiedsgerichte omgevingsvergunning kunnen isolatiewerkzaamheden worden uitgevoerd door woningeigenaren of andere initiatiefnemers. Zij nemen maatregelen om de schade zoveel mogelijk te beperken en er worden maatregelen genomen om de populatie te versterken. .

1.2 Doel

Het doel van het SMP is het verkrijgen van een **gebiedsgerichte omgevingsvergunning** voor de bebouwde kom van Waddinxveen.

Met deze vergunning wil de gemeente het volgende bereiken:

1. De benodigde isolatiewerkzaamheden lopen geen verdere vertraging op;
2. De populaties van de betrokken diersoorten komen niet in gevaar door minstens de gunstige staat van instandhouding te waarborgen en zelfs te verbeteren;
3. Lastenverlichting voor particulieren omtrent natuurwetgeving;
4. Breder draagvlak voor bescherming gebouwbewonende soorten.

Hiervoor is het noodzakelijk om de gebouwbewonende beschermde soorten in kaart te brengen. De gemeente Waddinxveen heeft Ecologisch adviesbureau Habitus B.V. opdracht verleend om het benodigde ecologisch onderzoek uit te voeren en een mitigatie- en compensatieplan op te stellen.

Dit SMP beschrijft hoe de staat van instandhouding van soorten wordt gewaarborgd door tijdig maatregelen te nemen ten gunste van de huismus, spreeuw, gierzwaluw en vleermuissoorten.

1.3 Leeswijzer

Eerst wordt het juridisch kader geschetst waarbinnen het SMP is opgesteld. Daarna volgt de beschrijving van het ecologische onderzoek. Vervolgens wordt beschreven hoe de gevonden natuurwaarden kunnen worden behouden en versterkt in het mitigatie- en compensatieplan. Hoofdstuk 7 richt zich op behoud van de populatie tijdens de werkzaamheden en op het versterken en uitbreiden van de populatie.

Daarna wordt ingegaan op het monitoren van de staat van instandhouding. Tot slot wordt beschreven hoe het SMP wordt geborgd en gecommuniceerd.

2

Afbakening SMP

bron: flickr

2.1 Afbakening werkzaamheden

Het onderzoek, het SMP en de aan te vragen gebiedsgerichte omgevingsvergunning zijn bedoeld om de volgende werkzaamheden mogelijk te maken:

1. **Gevelisolatie:**
  - a. van de spouwmuur door middel van het spuiten van isolatiemateriaal in de spouw;
  - b. aan de buitenzijde door het bevestigen van isolatiemateriaal aan de buitenkant van de muren, afgewerkt met pleisterwerk of andere bekleding;
  - c. aan de binnenzijde door middel van het aanbrengen van isolatiemateriaal aan de binnenkant van de muren;
  - d. door het aanbrengen van isolatiemateriaal achter borstwering of gevelbetimmering.
2. **Dakisolatie:**
  - a. van binnenuit door middel van het aanbrengen van isolatiemateriaal op de zoldervloer;
  - b. van binnenuit door middel van het aanbrengen van isolatiemateriaal aan de binnenkant van het dak;
  - c. van buitenaf door middel van het aanbrengen van isolatiemateriaal onder de dakpannen.
3. **Vloer- of kruipruimte-isolatie** door middel van het aanbrengen van isolatiemateriaal als EPS-parels, PUR-schuim of isolatiefolie.
4. **Glasvervanging** voor bijvoorbeeld HR++ of triple glas.

Het SMP heeft dus geen betrekking op nieuwbouw, sloop, verbouwingen of het verwijderen van (gevel)groen.

2.2 Ruimtelijke afbakening

Het plangebied waar in 2024 soortgericht onderzoek heeft plaatsgevonden betreft de bebouwde kom van Waddinxveen. Er is onderzoek gedaan naar gebouwen en naar de openbare ruimte. In dit gebied bevinden zich voornamelijk woningen. Verder zijn er gemeentelijke panden aanwezig zoals scholen en bedrijfspanden zoals winkels en kleinschalige industrie. **97% van de Waddinxveense woningen met een na-isolatie behoefte bevindt zich in het plangebied.** Daarom is voor dit gebied gekozen.

Grootschalige industriegebieden zonder woningen en het buitengebied vallen buiten het plangebied en zijn dus niet onderzocht, gezien de disbalans tussen de benodigde investeringen en het verwachte resultaat.

Het onderzoeksgebied wordt uitgebreid beschreven in hoofdstuk 4.

2.3 Afbakening onderzochte soorten

Het veldonderzoek heeft zich gericht op nesten en verblijfplaatsen van huismus, spreeuw, gierzwaluw, huiszwaluw en gebouwbewonende vleermuissoorten.

Het zijn juist deze soorten die negatieve effecten kunnen ondervinden, wanneer genoemde werkzaamheden onzorgvuldig worden uitgevoerd. Het onderzoek heeft zich ook gericht op het foerageergebied, vliegroutes en functioneel leefgebied. Ondergrondse overwinteringsverblijven van vleermuissoorten zoals bunkers zijn niet onderzocht, omdat deze niet in aanmerking komen voor de genoemde werkzaamheden. Deze vallen dan ook buiten de vergunningsaanvraag.

De onderzochte soorten zijn gebaseerd op de gebiedsgerichte quickscan die in 2024 is uitgevoerd door Ecologisch adviesbureau Habitus B.V.

Het advies vanuit de quickscan was om gebiedsdekkend soortgericht onderzoek uit te voeren gericht op de volgende soorten:

- Huismus
- Gierzwaluw
- Huiszwaluw
- Spreeuw
- Gewone-, ruige- en kleine dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Meervleermuis
- Gewone grootoorvleermuis;
- Tweekleurige vleermuis
- Baardvleermuis

Huiszwaluw en tweekleurige vleermuis zijn niet aangetroffen tijdens het gebiedsbreed soortgericht onderzoek. Deze soorten zijn dus wel onderzocht maar ze zijn niet opgenomen in de vergunningsaanvraag in paragraaf 3.1.

2.4 Gemachtigden

Dit SMP is opgesteld in opdracht van de gemeente Waddinxveen. Het SMP richt zich voornamelijk op particulieren maar VvE's en de woningcorporatie kunnen ook gebruik maken van het SMP.

De gemeente zal particulieren, VvE's en woningcorporatie Woonpartners machtigen om gebruik te maken van de gebiedsgerichte omgevingsvergunning bij de genoemde werkzaamheden, mits deze partijen hiermee instemmen én mits de voorschriften uit het SMP én de ruimtelijke afbakening van het onderzoeksgebied dit toestaan.

Het kan in de praktijk voorkomen dat niet de woningeigenaar zelf verzoekt om gebruik te maken van het SMP maar dat een aannemer of intermediair dit voor hen doet. In dat geval wordt de machtiging afgegeven aan de aanvrager, ook wel initiatiefnemer genoemd. De gemeente kan zelf ook gebruik maken van het SMP bij het isoleren van gemeentelijk vastgoed.

3

Juridisch kader

bron: flickr

3.1 De vergunningsaanvraag

De vergunningsaanvraag betreft het volgende:

Aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit - gebiedsgerichte benadering - vogels

In het kader van isolatiewerkzaamheden binnen het plangebied, worden maatregelen genomen die gericht zijn op het behouden van nestplaatsen van beschermde vogelsoorten, en op het voorkomen van schade aan deze soorten. Desondanks kan het niet volledig worden uitgesloten dat er schade aan vogels of hun nesten optreedt.

Gelet hierop wordt een gebiedsgerichte omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd, op grond van:

- **Artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet, en**
- **Artikel 11.37 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).**

De gevraagde vergunning heeft betrekking op mogelijk opzettelijke schadelijke handelingen ten aanzien van de volgende vogelsoorten:

- [Huismus](#) (*Passer domesticus*)
- [Gierzwaluw](#) (*Apus apus*)
- [Spreeuw](#) (*Sturnus vulgaris*)

Het betreft de volgende handelingen waarvoor de vergunning wordt gevraagd:

- 1b. het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten of rustplaatsen van vogels;
- 1d. het opzettelijk verstoren van vogels, voor zover dat van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

Deze handelingen kunnen tijdens de uitvoering van werkzaamheden niet geheel worden uitgesloten, ondanks de mitigerende maatregelen die zijn beschreven in hoofdstuk 7 van dit SMP.

Aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit - gebiedsgerichte benadering - vleermuissoorten

In het kader van isolatiewerkzaamheden binnen het plangebied, worden maatregelen genomen gericht op het duurzaam behoud van verblijfplaatsen van beschermde vleermuissoorten en op het voorkomen van schade aan deze soorten. Ondanks deze maatregelen is het niet volledig uit te sluiten dat handelingen plaatsvinden die kunnen leiden tot overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- **Artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet, en**
- **Artikel 11.46 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).**

Op grond hiervan wordt een gebiedsgerichte omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd voor de volgende soorten en handelingen:

1. [Gewone dwergvleermuis](#) (*Pipistrellus pipistrellus*) en [ruige dwergvleermuis](#) (*Pipistrellus nathusii*).

Op basis van onderzoek zijn in het plangebied de volgende typen verblijfplaatsen van deze soorten vastgesteld:

- Zomerverblijven
- Paarverblijven
- Kraamverblijven
- Massawinterverblijven

Het betreft de volgende handelingen waarvoor de vergunning wordt gevraagd:

- 1a. het opzettelijk doden van dieren;
- 1b. het opzettelijk verstoren van dieren;
- 1d. het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.

Deze handelingen kunnen tijdens de uitvoering van werkzaamheden niet geheel worden uitgesloten, ondanks de mitigerende maatregelen die zijn beschreven in hoofdstuk 7 van dit SMP.

2. Mogelijk aanwezige soorten (indicatief aanwezig op basis van potentie):

- [Meervleermuis](#) (Myotis dasycneme)
- [Gewone grootoorvleermuis](#) (Plecotus auritus)
- [Laatvlieger](#) (Eptesicus serotinus)
- [Kleine dwergvleermuis](#) (Pipistrellus pygmaeus)
- [Baardvleermuis](#) (Myotis mystacinus)

Voor deze soorten zijn in het plangebied mogelijke zomerverblijven aanwezig, met een geschatte bezetting van 1 tot 3 individuen per verblijf. De aanvraag betreft uitsluitend deze verblijfplaatsen.

Het betreft de volgende handelingen waarvoor de vergunning wordt gevraagd:

- 1a. het opzettelijk doden van dieren;
- 1b. het opzettelijk verstoren van dieren;
- 1d. het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.

Deze handelingen kunnen tijdens de uitvoering van werkzaamheden niet geheel worden uitgesloten, ondanks de mitigerende maatregelen die zijn beschreven in hoofdstuk 7 van dit SMP.

De gebiedsgerichte omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor een periode van **vijf jaar** vanaf het moment van toekenning, met de mogelijkheid tot [verlenging met vijf jaar](#).

3.2 Wettelijk belang

Een gebiedsgerichte omgevingsvergunning wordt uitsluitend verleend indien het wettelijk belang is onderbouwd.

Voor vogels kent het Besluit kwaliteit leefomgeving de volgende belangen:

- De activiteit is nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- Bescherming van flora en fauna.

Voor vleermuissoorten kent het Besluit kwaliteit leefomgeving de volgende belangen:

- In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.
- Bescherming van flora en fauna.

In onderstaande paragrafen wordt onderbouwd dat het SMP in het belang is van de bescherming van flora en fauna en in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid.

3.2.1 Onderbouwing belang volksgezondheid en openbare veiligheid

3.2.1.1 Landelijke urgentie

Het verduurzamen van de gebouwen in de gemeente Waddinxveen is een onmisbaar onderdeel van de voorgenomen energietransitie (RES). De overstap op hernieuwbare energie is alleen mogelijk als de energiebehoefte voor verwarming drastisch lager wordt.

Tegelijkertijd zijn duurzamere verwarmingsmethoden zoals warmtepompen alleen inzetbaar in optimaal geïsoleerde gebouwen. Hiervoor moeten woningen dus veel beter geïsoleerd worden dan nu het geval is.

Het energiezuiniger maken en isoleren van de woningvoorraad is een belangrijk aandachtspunt in het Klimaatakkoord 2019:

<https://open.overheid.nl/documenten/ronl-7f383713-bf88-451d-a652-fbd0b1254c06/pdf>

Het centrale doel van het Klimaatakkoord is het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen. Overheden zoals gemeenten en burgers zijn op elkaar aangewezen om hun bijdrage aan dit doel te kunnen leveren. In het Klimaatakkoord staat dat gemeenten verplicht zijn om een Transitievisie warmte op te stellen met een wijkgerichte aanpak om van het aardgas af te gaan en te isoleren, met prioriteit aan slecht geïsoleerde woningen.

3.2.1.2 Urgentie voor Gemeenten

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in twee kamerbrieven gemeenten opgeroepen om het isoleren van woningen te versnellen en daarvoor een Soortenmanagementplan op te stellen.

Kamerbrief 4 oktober 2023 Betreft Aanpak natuurinclusief isoleren:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/10/04/kamerbrief-over-aanpak-natuurinclusief-isoleren-handvatten-en-vervolgstappen>

Hierin staat: “Het isoleren van de Nederlandse woningvoorraad is op korte termijn essentieel om de CO₂-reductiedoelen te halen en om bewoners te beschermen tegen volatiele energieprijzen en verdient daarom hoge prioriteit. Samen met de minister voor Natuur en Stikstof, de gemeenten, de provincies, isolatiebranche en natuurorganisaties, zet ik daarom alles op alles om de uitrol van gemeentelijke soortenmanagementplannen te versnellen en het natuurvriendelijk isoleren tot standaard te maken”.

Kamerbrief 22 december 2023 Betreft Stand van zaken natuurvriendelijk isoleren:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/12/22/kamerbrief-over-stand-van-zaken-natuurvriendelijk-isoleren>

Hierin staat: “Spouwmuurisolatie en andere vormen van isolatie van gebouwen die impact kunnen hebben op beschermde diersoorten zijn ook nu al mogelijk – ook in gemeenten zonder afgerond (pre-)SMP. Hiervoor is per project een ecologische quickscan nodig. Indien de quickscan de aanwezigheid van beschermde soorten niet uitsluit, is ook een uitgebreid ecologisch onderzoek nodig, en mogelijk een ontheffing. Professionele gebouw eigenaren, zoals corporaties, werken als er nog geen gemeentelijke SMP is doorgaans op deze wijze. Voor particuliere woningeigenaren, is deze route buitenproportioneel kostbaar en ingewikkeld. De meest robuuste oplossing om de isolatieopgave en natuurbescherming te combineren betreft een ontheffing op basis van gebiedsgerichte SMP's. Met de medeoverheden is vastgesteld dat ontheffingen op basis van SMP's de meest geschikte langetermijn oplossing zijn om de isolatieopgave te behalen binnen de verplichtingen uit de Wnb”.

3.2.1.3 Urgentie voor Waddinxveen

In het Koersdocument naar duurzaam Waddinxveen is de volgende doelstelling opgenomen:

=> 49% CO₂-reductie met de isolatie van 1.200 woningen als subdoelstelling.

De doelstelling van 1.200 woningen is als volgt bepaald: woningen met een slecht energielabel (E,F,G) + een hoger dan gemiddeld energieverbruik + een lager dan gemiddeld inkomen.

Het Koersdocument naar duurzaam Waddinxveen is hier te vinden:

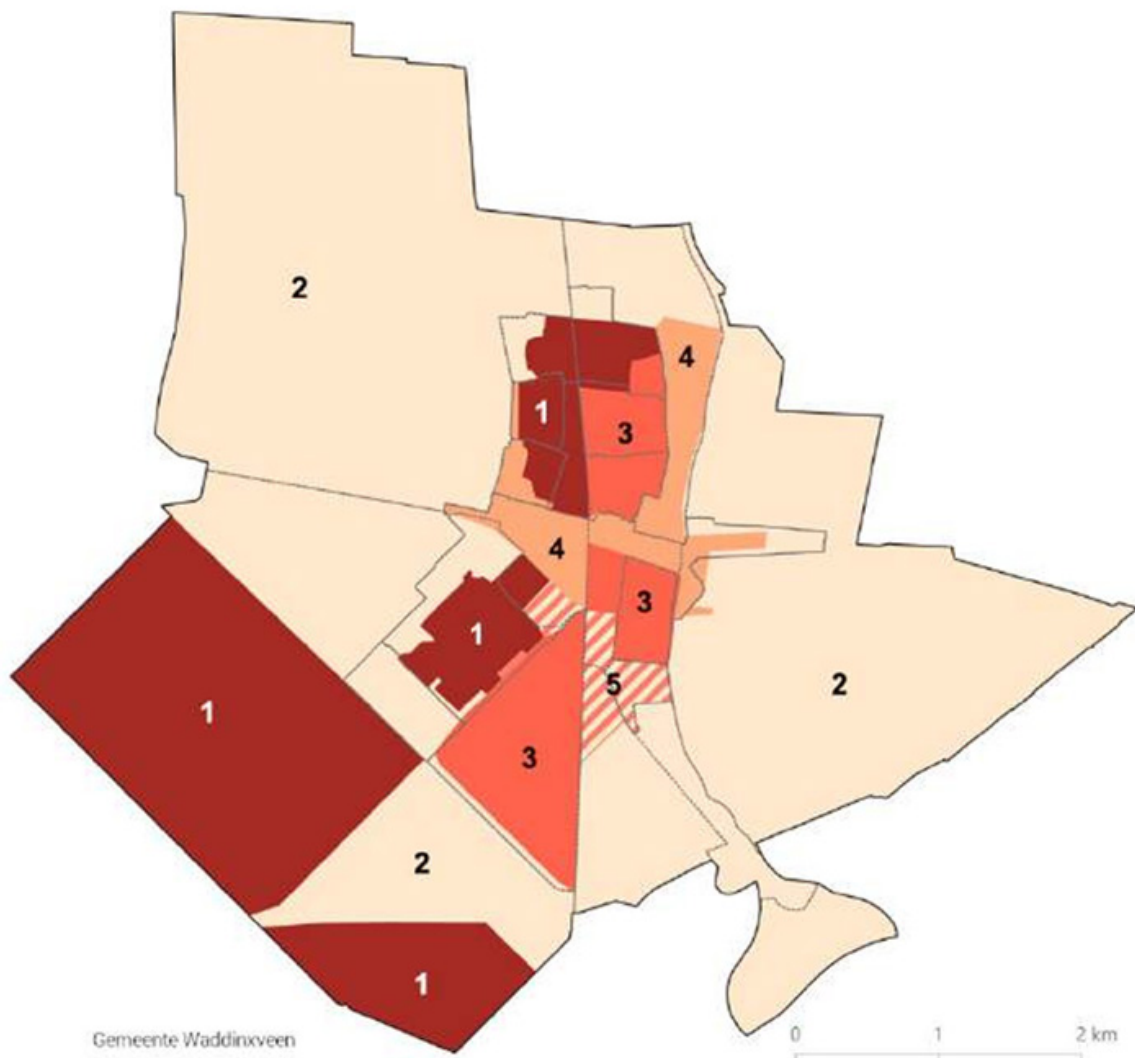
https://www.waddinxveen.nl/wp-content/uploads/2022/12/gw_duurzaamkoersdocument_dt_-07022022.pdf

In de Transitievisie Warmte Waddinxveen is opgenomen in welk tempo Waddinxveen aardgasvrij gaat worden. Isoleren en andere vormen van energiebesparing zijn hierin benoemd als belangrijke tussenstap voor aardgasvrije verwarming.

De Transitie visie warmte is hier te vinden: <https://www.waddinxveen.nl/wp-content/uploads/2022/12/transitievisie-warmte-waddinxveen.pdf>

De planning van de warmtetransitie is te zien op de afbeelding op de volgende pagina.

Planning aardgasvrije wijken. Bron: Transitievisie Warmte Waddinxveen

Toelichting op de planning:

1. Korte termijn tot 2035.

De gebieden met een 1 hebben de hoogste prioriteit vanwege het hoge energieverbruik. De ambitie is om deze gebieden in 2035 aardgasvrij te hebben. De twee grote vlakken in het zuiden betreffen glastuinbouw. Die vallen buiten de scope van het SMP. De twee vlakken binnen de bebouwde kom vallen wel binnen de scope van het SMP. We verwachten dat in de komende 10 jaar vooral vanuit deze gebieden verzoeken van woningeigenaren zullen komen om gebruik te maken van de gebiedsgerichte omgevingsvergunning van de gemeente om te isoleren.

2. Natuurlijk tempo tot 2050;

3. Middellange termijn tot 2040;

4. Lange termijn tot 2050;

5. Middellange termijn tot 2040 of natuurlijk tempo tot 2050.

De gemeente stimuleert verduurzaming van woningen door collectieve inkoopacties, informatiecampagnes en subsidies maar heeft geen rechtstreekse invloed op de planning of de aantallen. De inschatting is dat het aantal woningeneigenaren dat wil isoleren op de korte of middellange termijn rond de 1.200 ligt dus dat de doelstelling van 1.200 te isoleren woningen tussen 2035 en 2040 zal worden behaald.

De gemeente heeft geen concrete plannen om gemeentelijke panden te isoleren.

Gemeentelijke panden zijn al geïsoleerd of er is geen isolatiebehoefte (bekend).

Het zou in de looptijd van het SMP toch kunnen voorkomen dat de behoefte ontstaat om een gemeentelijk pand te isoleren en in dat geval wil de gemeente zelf gebruikmaken van de gebiedsgerichte omgevingsvergunning.

3.2.2 Onderbouwing belang bescherming flora en fauna

Dit SMP is erop gericht om de gunstige staat van instandhouding van vleermuissoorten, huismus, spreeuw en gierzwaluw in het plangebied te behouden en te verbeteren. In het plangebied worden woningen geïsoleerd. De basisgedachte van het SMP is dat het isoleren van woningen gaat bijdragen aan de instandhouding van gebouwbewonende soorten. Dit is wezenlijk anders dan het reguliere beoordelen van effecten van individuele projecten. Daarbij worden uitsluitend maatregelen genomen voor een bepaalde soort die op het moment van het onderzoek ook daadwerkelijk aanwezig is in de woning. Indien deze soort niet wordt aangetroffen dan wordt er ook geen rekening mee gehouden.

Het SMP gaat uit van de aanwezigheid van vleermuissoorten, huismus, spreeuw en gierzwaluw ook al zijn ze op dat moment niet aangetroffen in de woning.

Dit SMP richt zich voornamelijk op particulieren. Particulieren zijn nu vaak onbekend met wetgeving, bang voor hoge kosten of een lange doorlooptijd of weten niet hoe ze het isoleren op een juiste manier moeten aanpakken. Daardoor isoleren particulieren nu vaak:

- zonder een vergunning aan te vragen;
- zonder maatregelen te nemen;
- zonder te compenseren.

Op het moment dat de gemeente Waddinxveen een gebiedsgerichte omgevingsvergunning heeft dan mag deze worden doorgeschreven aan particulieren.

Op dat moment gaat de gemeente actief communiceren over het SMP (Zie hoofdstuk 10 Communicatie) en de gemeente heeft dan een concreet aanbod voor particulieren om op een diervriendelijke manier te isoleren (zie hoofdstuk 9 Proces). Dat aanbod wordt ook betaalbaar doordat de gemeente subsidie verleent. Daarnaast wordt de doorlooptijd voorspelbaar. Door het bieden van handelingsperspectief aan particulieren verlaagt de gemeente Waddinxveen de drempel om diervriendelijk te isoleren aanzienlijk. Particulieren gaan maatregelen nemen en compenseren. Maatregelen en compensatie zijn beschreven in hoofdstuk 7.

Dit SMP zorgt niet alleen voor het vervangen van bestaande nestplaatsen en verblijfplaatsen maar ook voor een ecologische “plus” doordat er overcompensatie plaatsvindt.

De gemeente spant zich bovendien in om het foerageergebied/ functioneel leefgebied te verbeteren in de particuliere en openbare buitenruimte, de gemeente stimuleert natuurinclusieve nieuwbouw en heeft extra faunavoorzieningen aangebracht in de openbare ruimte en aan gemeentelijke panden.

Deze maatregelen zijn beschreven in hoofdstuk 7.

Toepassing van het SMP draagt bij aan de bescherming van flora en fauna.

Om aan te tonen dat het SMP werkelijk in het belang is van bescherming van flora en fauna zal periodieke monitoring plaatsvinden (zie hoofdstuk 8) waarmee verantwoording wordt afgelegd aan het bevoegd gezag.

3.3 Alternatievenafweging

Een gebiedsgerichte omgevingsvergunning wordt uitsluitend verleend indien er geen andere bevredigende oplossingen bestaan die voor de soorten gunstiger uitpakken.

3.3.1 Alternatief voor energietransitie

Een alternatief voor de energietransitie is er niet. Wanneer de energietransitie niet wordt uitgevoerd, dan kan het gebruik van fossiele brandstoffen niet worden afgebouwd. Het afbouwen van het gebruik van fossiele brandstoffen is essentieel om klimaatverandering tegen te gaan. Zonder woningisolatie kunnen woningeigenaren niet overschakelen naar alternatieve energiebronnen. Voor de uitvoering van isolatiewerkzaamheden geldt dus dat ze uitgevoerd moeten worden om de energietransitie mogelijk te maken.

Isolatiewerkzaamheden kunnen ook niet elders gerealiseerd worden, omdat het per definitie locatie-gebonden is. Bovendien moeten op alle andere locaties ook vergelijkbare werkzaamheden worden uitgevoerd ten behoeve van de energietransitie.

Uitvoering van vergelijkbare werkzaamheden op andere locaties zal ook dezelfde verstoring van dezelfde soorten veroorzaken. Bekend is immers dat vleermuissoorten, huismus, spreeuw en gierzwaluw in vergelijkbare aantallen in andere woningen en gebouwen in steden en dorpen voorkomen.

3.3.2 Alternatief voor SMP

Regulier ecologisch onderzoek

Dit SMP richt zich hoofdzakelijk op isolatie door particulieren. Voor particulieren is regulier onderzoek geen goed alternatief. Hierover staat het volgende in de Kamerbrief 22 december 2023 Betreft Stand van zaken natuurvriendelijk isoleren:

Voor particuliere woningeigenaren, is deze route buitenproportioneel kostbaar en ingewikkeld. De meest robuuste oplossing om de isolatieopgave en natuurbescherming te combineren betreft een ontheffing op basis van gebiedsgerichte SMP's.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/12/22/kamerbrief-over-stand-van-zaken-natuurvriendelijk-isoleren>

Bovendien biedt een SMP voordelen ten opzichte van de reguliere route voor de aanwezige vleermuissoorten, huismussen, spreeuwen en gierzwaluwen. Bij een SMP wordt de gehele populatie in het plangebied in kaart gebracht en meerjarig gemonitord en er worden maatregelen genomen om de staat van instandhouding en het hele leefgebied te verbeteren. Dit ontbreekt in de reguliere aanpak waarbij alleen naar het pand wordt gekeken dat op dat moment wordt geïsoleerd.

Natuurvriendelijk isoleren

Totdat gemeenten een SMP hebben, mag jaarlijks 2% van de particuliere grondgebonden woningen worden geïsoleerd volgens de methode 'natuurvriendelijk isoleren'.

Bij deze methode worden alle woningen hetzelfde behandeld en er worden standaard maatregelen toegepast. Dit zorgt ervoor dat belangrijke functies zoals kraamverblijven en massawinterverblijven alsnog verloren gaan. Dat deze tijdelijke oplossing zo snel mogelijk vervangen moet worden door een SMP is te lezen in de Kamerbrief 22 december 2023 Betreft Stand van zaken natuurvriendelijk isoleren. Hierin staat:

"Met de medeoverheden is vastgesteld dat ontheffingen op basis van SMP's de meest geschikte lange termijn oplossing zijn om de isolatieopgave te behalen".

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/12/22/kamerbrief-over-stand-van-zaken-natuurvriendelijk-isoleren>

3.3.3 Alternatief voor de gekozen inrichting en planning

In paragraaf 3.2.1.3 is beschreven hoe het verwachte tijdpad eruitziet voor het aardgasvrij maken/ isoleren van particuliere woningen. Particuliere woningen worden niet gelijktijdig geïsoleerd maar over de periode tot 2050.

Een alternatief voor deze planning is er niet vanuit de invloedssfeer van de gemeente. De gemeente heeft geen mogelijkheden om alle woningen in de gemeente gelijktijdig te isoleren omdat de gemeente geen eigenaar is van woningen.

Deze planning is ook de minst schadelijke oplossing voor de aanwezige vleermuissoorten, huismussen, spreeuwen en gierzwaluwen. Door niet alle woningen tegelijk te isoleren hebben betreffende soorten altijd de mogelijkheid om te verplaatsen naar woningen die op dat moment niet worden geïsoleerd. De beschikbaarheid van voldoende woningen om naartoe te verplaatsen wordt in het SMP geborgd doormiddel van de fasering, zie maatregelen in paragraaf 7.1.2 Fasering.

3.4 Onderbouwing behoud staat van instandhouding

Een gebiedsgerichte omgevingsvergunning wordt uitsluitend verleend indien is onderbouwd dat de staat van instandhouding niet verslechtert.

3.4.1 Landelijke SVI

De landelijke staat van instandhouding is bepaald op basis van de Vogel- en habitatrichtlijnrapportage 2019 van Wageningen University & Research.

In deze rapportage staat het volgende over habitatrichtlijnsoorten in stedelijk gebied:

“Er zijn soorten die voornamelijk in de stad leven zoals laatzvlieger, huismus en gierzwaluw. Van sommige soorten groeit de populatie doordat ze zich kunnen aanpassen aan het stedelijke leefmilieu maar andere soorten hebben juist moeite met de dynamiek van de stad, zoals de meervleermuis. Er komen negen soorten vleermuizen in het stedelijk gebied voor. Voor deze soorten is het verdwijnen van overwinteringsplekken of kraamverblijfplaatsen in gebouwen door isolatie of sloop de belangrijkste bedreiging. De trends van vogelsoorten in het stedelijk gebied laten een gemêleerd beeld zien. Op de korte termijn is het aantal soorten met een toename groter dan op de lange termijn. Zo is de populatie van de huismus op de lange termijn afgenomen, maar laat deze in de laatste twaalf jaar enig herstel zien. De vogelsoorten uit de Vogelrichtlijn zijn voor hun succes vaak afhankelijk van de mens, en dat geeft een tegenstrijdig beeld. Enerzijds worden tuinen minder groen, doordat mensen steeds vaker kiezen voor een ‘onderhoudsvrije’ tuin met veel stenen. Voor tuinvogels zoals de spreeuw is dat een bedreiging, omdat er minder insecten en zaden als voedsel beschikbaar zijn. Anderzijds is er sprake van een groeiend milieubewustzijn bij de stedelingen, wat bijvoorbeeld mensen ertoe aanzet tuinen in te richten met biologische vlinder- en bijenplanten. Er is ook een beweging om tuinen te ‘ontstenen’. Hier liggen kansen om de biodiversiteit in het stedelijk gebied te vergroten”.

In de Vogel- en habitatrichtlijnrapportage 2019 van Wageningen University & Research staat onderstaand overzicht over de staat van instandhouding van gebouwbewonende soorten:

code	Nederlandse naam	Conclusie staat van instandhouding						Toedeling landschappen
		Verspreidingsgebied	Populatie	Leefgebied	Toekomstperspectief	Totaal SvI	Trend SvI	
1309	Gewone dwergvleermuis							HZ, LN, SG
1312	Rosse vleermuis							LN, SG
1314	Watervleermuis							DU, HZ, LN
1317	Ruige dwergvleermuis							HZ, LN, SG
1318	Meervleermuis							LN, SG
1320	Brandts vleermuis							HZ, HL
1321	Ingekorven vleermuis							HZ, HL, BL
1322	Franjestaart							HZ, LN, BL
1324	Vale vleermuis							HL
1326	Gewone grootoorvleermuis							HZ, LN, SG
1327	Laatvlieger							HZ, LN, BL, SG
1329	Grijze grootoorvleermuis							SG
1330	Baardvleermuis							HZ, LN, SG
1331	Bosvleermuis							HZ
1332	Tweekleurige vleermuis							SG

Soort-code	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Seizoen	Populatieomvang				Populatietrends		Verspreidings-trends		Toedeling landschappen
				min	max	gem.	eenheid	2006-2018	1979-2018	2006-2018	1979-2018	
A226	Apus apus	Gierzwaluw	Broed	40000	60000		broedpaar					ZK
A351	Sturnus vulgaris	Spreeuw	Broed	450000	750000		broedpaar					LN
A620	Passer domesticus s. str.	Huismus	Broed	600000	1000000		broedpaar					
A738	Delichon urbicum	Huiszwaluw	Broed	70000	100000		broedpaar					

code betekenis	
Gunstig	ZK Zee en Kust
Stabiel	DU Duinen
Matig ongunstig	HZ Hogere zandgronden
Zeer ongunstig	LN Laag Nederland
Onbekend	HL Heuvelland
Onduidelijk	BL Boerenland
	SG Stedelijk gebied

Tabellen SVI Vogel- en habitatrichtlijnrapportage

3.4.2 Lokale SVI

De lokale staat van instandhouding is bepaald op basis van gebiedsbreed soortgericht onderzoek door Ecologisch adviesbureau Habitus B.V.

In Bijlage 1 is een volledige beschrijving van dit onderzoek opgenomen en in onderstaande paragraaf worden de knelpunten en effecten genoemd per soort.

3.4.3 Knelpunten en effectbepaling

De energietransitie is een bedreiging voor diersoorten. Met de isolatie van oude gebouwen gaan verblijfplaatsen van vleermuissoorten en nestplaatsen van vogels verloren. Voor soorten die volledig afhankelijk zijn van gebouwen, is dat een serieuze bedreiging. Ook kunnen verblijfplaatsen ongeschikt raken door aanpassingen in de omgeving. Hierbij kan gedacht worden aan de verwijdering van groenstructuren welke dienen als essentiële vliegroute en/of foerageergebied. Dit geldt ook voor oppervlaktewateren geschikt voor deze functies.

Knelpunten lokale populatie vleermuissoorten

De **gewone dwergvleermuis** is de meest voorkomende vleermuis binnen Nederland en in Waddinxveen. De verspreiding van de soort neemt echter wel licht af. De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is onbekend. De populatietrend is matig positief (BIJ12, 2024). Massawinterverblijfplaatsen en kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zijn zeer kwetsbaar. Binnen het plangebied zijn deze verblijfplaatsen aangetroffen. Massawinterverblijfplaatsen en kraamverblijfplaatsen vervullen een belangrijke functie voor de soort en moeten daarom behouden blijven.

De isolatie-opgave is een minder sterk knelpunt voor de aanwezige paarverblijfplaatsen van de gewone en ruige dwergvleermuis. Deze verblijfplaatsen zijn binnen het gehele plangebied waargenomen. Gezien de spreiding en aanwezigheid van geschikte alternatieven kunnen paarverblijfplaatsen tijdelijk ontoegankelijk zijn. Dit dient wel altijd te gebeuren na het natuurvrij maken van de locatie en na het isoleren wordt het paarverblijf weer toegankelijk.

Ook de **ruige dwergvleermuis** komt ruim verspreid binnen Nederland en Waddinxveen voor waarbij het zwaartepunt ligt in het noordwesten van Nederland. Mannetjes worden jaarrond waargenomen en vrouwtjes vrijwel alleen gedurende de trek- en paartijd en in de winter. Het totaal aantal ruige dwergvleermuizen in Nederland in de trek- en paartijd wordt geschat op 50.000 tot 400.000 dieren (BIJ12, 2024).

Van de ruige dwergvleermuis is de stand van instandhouding beoordeeld als 'Matig ongunstig' (verspreidingsatlas, 2024). De populatietrend is stabiel.

De **laatvlieger** is één van de grootste vleermuissoorten in Nederland en komt ook wijdverspreid voor. In Waddinxveen zijn enkele verblijfplaatsen van laatvlieger aanwezig.

De laatvlieger vliegt later uit dan andere soorten, vandaar de naam.

Van de laatvlieger is de stand van instandhouding beoordeeld als 'Matig ongunstig' (verspreidingsatlas, 2024). De kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger zijn met name kwetsbaar. Dit door het geringe aantal kraamverblijfplaatsen en het geringe aantal dieren. Kraamverblijfplaatsen van laatvlieger moeten daarom behouden blijven. Er wordt dus geen vergunning gevraagd voor het isoleren in woningen waar een kraamverblijfplaats van laatvlieger is aangetroffen.

Van de **meervleermuis** is op dit moment één kraamverblijfplaats aanwezig in Waddinxveen. Dit verblijfplaatstype valt buiten dit SMP en dient behouden te blijven maar is gelukkig in beheer van Natuurmonumenten. Met telemetrieonderzoek/ vangonderzoek zijn geen andere verblijfplaatsen aangetoond binnen het plangebied. Het is wel waarschijnlijk (omdat het onderzoek niet uitsluitend is) dat er zomerverblijfplaatsen aanwezig zijn van maximaal 1 tot 3 dieren. Deze verblijfplaatsen zijn onverminderd van belang voor het behoud van de lokale populatie meervleermuizen en hierbij is na-isolatie één van de grote bedreigingen.

Van **gewone grootoorvleermuis en kleine dwergvleermuis** zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld in Waddinxveen. Er zijn wel waarnemingen van deze soorten gedaan tijdens het soortgericht onderzoek. Van de gewone grootoorvleermuis zijn waarnemingen gedaan op twee plekken aan de rand van het plangebied. Van de kleine dwergvleermuis zijn enkele waarnemingen gedaan binnen het plangebied.

Het is van beide soorten aannemelijk dat kleine zomerverblijfplaatsen aanwezig zijn in het plangebied van maximaal 1 tot 3 dieren. De verblijfplaatsen van deze soorten staan eveneens onder druk door na-isolatie.

Van [baardvleermuis](#) zijn geen waarnemingen gedaan. Het is echter niet uit te sluiten dat deze soort aanwezig zou kunnen zijn.

Effectbepaling vleermuissoorten

Binnen het plangebied zijn verblijfplaatsen van de gewone- en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis aangetroffen. Deze zijn aangetroffen in bebouwing bij dilatatievoegen, gevelbetimmering, nokpannen, kantpannen, daklijsten, dakbeschot en onder loodflappen. Bij een deel van de isolatiewerkzaamheden is het mogelijk dat deze verblijfplaatsen beschadigd of vernietigd worden. Ook is het mogelijk dat bij bepaalde werkzaamheden vleermuissoorten gedood of verstoord worden.

Het beschadigen en/of vernietigen van verblijfplaatsen kan direct of indirect optreden. Indien bij werkzaamheden verblijfplaatsen worden verwijderd, bijvoorbeeld door het toepassen van spouwmuurisolatie betreft dit uiteraard een directe vernietiging van de verblijfplaats. Deze schadelijke handeling is ook te verwachten bij het aanbrengen van dakisolatie vanaf de buitenzijde. Een verblijfplaats kan echter ook indirect beschadigd of vernietigd worden als de toegang tot de verblijfplaats verandert of geblokkeerd wordt. Deze activiteiten betreffen ook een schadelijke handeling doordat vleermuissoorten de verblijfplaatsen niet kunnen verlaten of bereiken. Het indirect beschadigen/vernielen van een verblijfplaats wordt verwacht bij het aanbrengen van gevelisolatie aan de buitenzijde, isolatie van borstwering of gevelbetimmering en bij glasvervanging. Een blokkering van de toegang tot een verblijfplaats kan ook tijdelijk zijn, bijvoorbeeld in het geval van het plaatsen van steigers met steigerdoeken ten tijde van onderhoudswerkzaamheden. Ook kan een verblijfplaats worden beschadigd doordat het microklimaat wijzigt. Dit is bijvoorbeeld het geval bij dakisolatie van binnenuit of gevelisolatie van binnenuit.

Het beschadigen of vernietigen van verblijfplaatsen betreft een schadelijke handeling zoals bedoeld in [Artikel 11.46, lid 1d](#), van het Besluit activiteiten leefomgeving voor de gewone-ruige-en kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en gewone grootoorvleermuis. Ook kan het uitvoeren van de isolatiewerkzaamheden leiden tot het opzettelijk storen, wat een schadelijke handeling is zoals bedoeld in [Artikel 11.46, lid 1b](#), van het Besluit activiteiten leefomgeving. Ten slotte is bij de werkzaamheden kans op het doden van gewone- ruige- en kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en gewone grootoorvleermuis. Dit is een schadelijke handeling zoals bedoeld in [Artikel 11.46, lid 1a](#), van het Besluit activiteiten leefomgeving voor gewone-ruige-en kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en gewone grootoorvleermuis..

Het doden van gewone-ruige-en kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en gewone grootoorvleermuis. zal echter te allen tijde voorkomen moeten worden door het nemen van maatregelen.

Bij de volgende isolatiewerkzaamheden is er geen sprake van een schadelijke handeling op gewone- ruige- en kleine dwergvleermuis, laatvlieger (kraamverblijfplaatsen uitgezonderd), meervleermuis (kraamverblijfplaatsen uitgezonderd) en gewone grootoorvleermuis: dakisolatie door het isoleren van de zoldervloer en vloer- of kruipruimte-isolatie. Uitvoering van deze werkzaamheden zal niet leiden tot het beschadigen, vernietigen of verstoren van verblijfplaatsen, omdat de werkzaamheden binnen in de woning uitgevoerd worden. De verblijfplaatsen blijven intact, bereikbaar en ook zullen er geen vleermuissoorten gedood of verstoord worden.

Knelpunten lokale populatie huismus

De huismus is verspreid aanwezig in Waddinxveen. Er zijn echter ook enkele woonwijken in Waddinxveen waar de huismus ontbreekt, zoals Groenswaard 3 en delen van Zuidplas 80. In Groenswaard 3 ontbreken zowel nesten van huismus als spreeuw. Doordat beide soorten ontbreken bestaat het vermoeden dat er weinig tot geen geschikte broedlocaties aanwezig zijn, in de buurt is immers wel voldoende groen aanwezig in de vorm van tuinen en openbaar groen. In Zuidplas 80 is de populatie spreeuwen relatief groot. Dit wijst erop dat er voldoende geschikte broedlocaties aanwezig zouden moeten zijn in de wijk, de huismus en spreeuw gebruiken immers gelijksoortige nestplaatsen. Het gebrek aan huismusnesten moet in deze buurt waarschijnlijk gezocht worden in een tekort aan functioneel leefgebied.

De leefomgeving van de huismus moet een combinatie van verschillende essentiële elementen bevatten, die bovendien op korte afstand van elkaar moeten liggen. Dit varieert van enkele meters (schuilplekken bij voedselbronnen) tot enkele honderden meters (nestgelegenheid en voedselbronnen). De habitat moet bestaan uit nestplaatsen, voedselbronnen (voor zowel volwassen als jonge huismussen), beschutting (zoals doornige struiken, groenblijvende struiken, klimplanten, coniferen, klimop) en plekken voor stofbaden en drinkwater. Als één van deze elementen ontbreekt of te ver uit elkaar ligt, is de leefomgeving niet langer geschikt. Dit functionele leefgebied kan aanwezig zijn in tuinen en/of openbaar groen.

Effectbepaling huismus

Binnen het plangebied zijn nestplaatsen van huismus aangetroffen. De nestplaatsen zijn met name aanwezig onder dakpannen. Bij een deel van de isolatiewerkzaamheden is het mogelijk dat nestplaatsen beschadigd of vernietigd worden. Het beschadigen en/of vernietigen van nestplaatsen kan direct of indirect optreden. Indien bij werkzaamheden aan het dak of de gevel een nest wordt weggenomen, betreft dit uiteraard een directe vernietiging van de nestplaats. Deze schadelijke handeling is te verwachten bij het aanbrengen van gevel- of dakisolatie vanaf de buitenzijde. Een nestplaats kan echter ook indirect beschadigd of vernietigd worden als de toegang tot de nestplaats verandert of geblokkeerd wordt. Indien deze blokkering op het verkeerde moment in het broedseizoen gebeurt, kan dit ook een schadelijke handeling betreffen doordat de ouders de nestplaats niet kunnen verlaten of bereiken en dat het broedsel verloren gaat doordat het nest gedurende een dag onbereikbaar was. In dat geval is er ook sprake van een schadelijke handeling door het indirect doden van huismussen. Dit zal altijd voorkomen worden door buiten het broedseizoen te werken. Het indirect beschadigen/ vernielen van een nestplaats wordt verwacht bij het aanbrengen van spouwmuurisolatie; door isolatie van borstwering of gevelbetimmering en bij glasvervanging. Ook kan een verblijfplaats worden beschadigd doordat het microklimaat wijzigt. Dit is bijvoorbeeld het geval bij dakisolatie van binnenuit of gevelisolatie van binnenuit. Een blokkering van de toegang tot een nestplaats kan ook tijdelijk zijn, bijvoorbeeld in het geval van het plaatsen van steigers of een continue aanwezigheid van mensen in de nabijheid van een nest.

Het beschadigen of vernietigen van nesten betreft een schadelijke handeling zoals bedoeld in [Artikel 11.37, lid 1b](#), van het Besluit activiteiten leefomgeving voor de huismus. Ook kan het uitvoeren van de isolatiewerkzaamheden leiden tot het opzettelijk storen, wat een schadelijke handeling is zoals bedoeld in [Artikel 11.37, lid 1d](#), van het Besluit activiteiten leefomgeving. Deze schadelijke handeling is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort ([Artikel 11.37, lid 3](#), van het Besluit activiteiten leefomgeving). Door het nemen van maatregelen kan hieraan voldaan worden, waarmee het opzettelijk storen zoals bedoeld in [Artikel 11.37, lid 1d](#), van het Besluit activiteiten leefomgeving voorkomen kan worden.

Het doden van huismussen zal te allen tijde voorkomen worden door het nemen van maatregelen.

Bij de volgende isolatiewerkzaamheden is er geen sprake van een schadelijke handeling op huismus: dakisolatie door het isoleren van de zoldervloer en vloer- of kruipruimte-isolatie. Uitvoering van deze werkzaamheden zal niet leiden tot het beschadigen, vernietigen of verstoren van een nestplaats, omdat de werkzaamheden binnen in de woning uitgevoerd worden. De nestplaatsen blijven intact, bereikbaar en ook zullen er geen huismussen gedood of verstoord worden.

Knelpunten lokale populatie spreeuw

De spreeuw is nagenoeg binnen de gehele bebouwde kom van Waddinxveen aangetroffen, bovendien met relatief hoge aantallen. Er is voldoende nestgelegenheid en gezien de populatiegrootte is er voldoende voedsel beschikbaar. Door uitvoering van de isolatiewerkzaamheden kan er een afname zijn in het aanbod aan nestgelegenheid, waardoor de populatie spreeuwen in Waddinxveen kan afnemen. Voor een duurzaam behoud van de lokale spreeuwenpopulatie is het belangrijk om te voorzien in het behoud van voldoende geschikte nestplaatsen en foerageerplaatsen.

Knelpunten lokale populatie gierzwaluw

In Nederland zijn er circa 45.000 tot 70.000 broedparen gierzwaluw, waarvan circa 14% (6.480 tot 10.080 broedparen) broedt in provincie Zuid-Holland. De staat van instandhouding is beoordeeld als 'gunstig' (Sovon, z.d.). De broeddichtheid van gierzwaluw komt overeen met de aanwezigheid van stedelijk gebied. De hoogste dichtheden worden gevonden in vooroorlogse wijken. Hoe jonger de buurt is, hoe lager de aantallen gierzwaluwen zijn. Sinds 2007 vertoont de landelijke trend van gierzwaluw een significante afname (BIJ12, 2024; Boele et al., 2021). De laatste jaren lijkt de trend te stabiliseren en weer toe te nemen (Sovon, z.d.). Over de grote steden valt te concluderen dat gierzwaluwen in vooroorlogse binnensteden zijn afgenomen, terwijl ze in de naoorlogse gebieden zijn toegenomen (BIJ12, 2024). Door isolatie van woningen, renovaties en een veranderende bouwmethode neemt het aantal geschikte verblijfplaatsen af. Ook kan het gebruik van pesticiden leiden tot een nadelig effect op gierzwaluw, doordat het aantal insecten afneemt (Gierzwaluwbescherming, z.d.; Vogelbescherming z.d.).

Het grootste deel van de bebouwing in Waddinxveen is naoorlogs. De nestplaatsen van gierzwaluw in het plangebied zijn aardig verspreid aanwezig, waarbij het grootste zwaartepunt ligt in de buurt 'Zuidplas 80'. De nesten zijn zowel in woningen met een hoog als een laag energielabel aangetroffen. In het noorden van het plangebied zijn minder nesten aangetroffen dan in het zuiden. In een paar buurten zijn maar weinig (≤ 5) nesten aangetroffen.

Opvallend is dat in de buurten Noordkade, Vondelwijk, Zuid en Zuidplas 90 geen gierzwaluwen zijn aangetroffen, maar wel huismussen en spreeuwen.

De afwezigheid van gierzwaluw in de buurt 'Peter Zuidlaan en Horstenbuurt' is te verklaren, omdat de bebouwing voornamelijk bestaat uit flats en appartementencomplexen, welke vaak ongeschikt zijn voor gierzwaluw. Waarom de gierzwaluwen afwezig zijn in de buurten 'Vondelwijk' en 'Zuidplas 90' is niet duidelijk. Deze buurten zijn qua bouwjaar en energielabel vergelijkbaar met andere buurten waar wel gierzwaluwen zijn aangetroffen. Mogelijk hebben de huismussen en spreeuwen de geschikte nestlocaties bezet, waardoor er geen ruimte is voor een gierzwaluwkolonie. Ook kan de afwezigheid van een vrije uitvliegruimte voor gierzwaluw meespelen. Het knelpunt van de lokale gierzwaluwpopulatie lijkt de beschikbaarheid van geschikte nestplaatsen te zijn. Door uitvoering van de isolatiewerkzaamheden kan er een afname zijn in het aanbod aan nestgelegenheid, waardoor de populatie gierzwaluwen in Waddinxveen kan afnemen.

Effectbepaling gierzwaluw

Binnen het plangebied zijn nestplaatsen van gierzwaluw aangetroffen. De nestplaatsen zijn met name aanwezig onder dakpannen; in/op muren bij dakgoten en in kunstmatige nestvoorzieningen in gevels. Bij een deel van de isolatiewerkzaamheden is het mogelijk dat nestplaatsen beschadigd of vernietigd worden.

Het beschadigen en/of vernietigen van nestplaatsen kan direct of indirect optreden.

Indien bij werkzaamheden aan het dak of de gevel een nest wordt weggenomen, betreft dit uiteraard een directe vernietiging van de nestplaats. Deze schadelijke handeling is te verwachten bij het aanbrengen van gevel- of dakisolatie vanaf de buitenzijde. Een nestplaats kan echter ook indirect beschadigd of vernietigd worden als de toegang tot de nestplaats verandert of geblokkeerd wordt. Indien deze blokkering op het verkeerde moment in het broedseizoen gebeurt, kan dit ook een schadelijke handeling betreffen doordat de ouders de nestplaats niet kunnen verlaten of bereiken en dat het broedsel verloren gaat doordat het nest gedurende een dag onbereikbaar was. Dit zal altijd voorkomen worden door buiten het broedseizoen te werken.

Het indirect beschadigen/vernielen van een nestplaats wordt verwacht bij het aanbrengen van spouwmuurisolatie; door isolatie van borstwering of gevelbetimmering en bij glasvervanging. Ook kan een verblijfplaats worden beschadigd doordat het microklimaat wijzigt. Dit is bijvoorbeeld het geval bij dakisolatie van binnenuit of gevelisolatie van binnenuit. Een blokkering van de toegang tot een nestplaats kan ook tijdelijk zijn, bijvoorbeeld in het geval van het plaatsen van steigers of een continue aanwezigheid van mensen in de nabijheid van een nest.

Het beschadigen of vernietigen van nesten betreft een schadelijke handeling zoals bedoeld in [Artikel 11.37, lid 1b](#), van het Besluit activiteiten leefomgeving voor de gierzwaluw. Ook kan het uitvoeren van de isolatiewerkzaamheden leiden tot het opzettelijk storen, wat een schadelijke handeling is zoals bedoeld in [Artikel 11.37, lid 1d](#), van het Besluit activiteiten leefomgeving. Deze schadelijke handeling is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort ([Artikel 11.37, lid 3](#), van het Besluit activiteiten leefomgeving). Door het nemen van maatregelen kan hier aan voldaan worden, waarmee het opzettelijk storen zoals bedoeld in [Artikel 11.37, lid 1d](#), van het Besluit activiteiten leefomgeving voorkomen kan worden. Ten slotte is bij de werkzaamheden kans op het doden van de gierzwaluw. Dit is een schadelijke handeling zoals bedoeld in [Artikel 11.37, lid 1a](#), van het Besluit activiteiten leefomgeving voor de gierzwaluw.

Het doden van gierzwaluwen zal te allen tijde voorkomen worden door het nemen van maatregelen.

Bij de volgende isolatiewerkzaamheden is er geen sprake van een schadelijke handeling voor gierzwaluw: dakisolatie door het isoleren van de zoldervloer en vloer- of kruipruimte-isolatie. Uitvoering van deze werkzaamheden zal niet leiden tot het beschadigen, vernietigen of verstoren van een nestplaats, omdat de werkzaamheden binnen in de woning uitgevoerd worden. De nestplaatsen blijven intact, bereikbaar en ook zullen er geen gierzwaluwen gedood of verstoord worden.

3.4.4. Maatregelen om dit effect te beperken

De maatregelen die bij het SMP horen bestaan uit het vermijden van schade en het vervangen van nest- en verblijfplaatsen. Dit wordt uitgebreid beschreven in het mitigatie en compensatieplan in hoofdstuk 7.

Door woningen te isoleren onder de voorwaarden van het SMP, worden populaties van huismus, spreeuw, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, gewone grootoorvleermuis en kleine dwergvleermuis ontzien.

3.4.5 Plus

Naast het vervangen van verblijfplaatsen worden aanvullende verblijfplaatsen gerealiseerd. Door te werken met een standaardmitigatieopgave wordt compensatie uitgevoerd, ongeacht of de soort aanwezig is of niet. Hierdoor ontstaat een nettoplus voor de soorten.

In gemeentelijk beleid is geborgd dat in alle nieuwbouw geïntegreerde nestruimte/verblijfplaatsen worden gerealiseerd voor vleermuissoorten, gierzwaluw, huismus en spreeuw. Bovendien moet bij iedere ruimtelijke ontwikkeling een habitatverbetering worden gerealiseerd voor vleermuissoorten, gierzwaluw, huismus en spreeuw. Dit draagt bij aan de verbetering van de staat van instandhouding van gebouwbewonende soorten in heel Waddinxveen, dus ook in het plangebied.

Hoe de doelstellingen van het SMP precies zijn geborgd in gemeentelijk beleid en hoe de ecologische “plus” is berekend is beschreven in hoofdstuk 7.

3.4.6 Conclusie SVI

De SMP maatregelen moeten ervoor zorgen dat er geen gebouwbewonende soorten gewond raken of doodgaan tijdens isolatiewerkzaamheden, dat het leefgebied verbetert en het aantal nestplaatsen en verblijfplaatsen toeneemt.

Dit zorgt ervoor dat de staat van instandhouding in de gemeente Waddinxveen ten minste gelijk blijft en waar mogelijk verbetert.

Met behulp van jaarlijkse monitoring wordt bijgehouden hoe de lokale staat van instandhouding zich ontwikkelt. Monitoring is beschreven in Hoofdstuk 8.

4

Plangebied

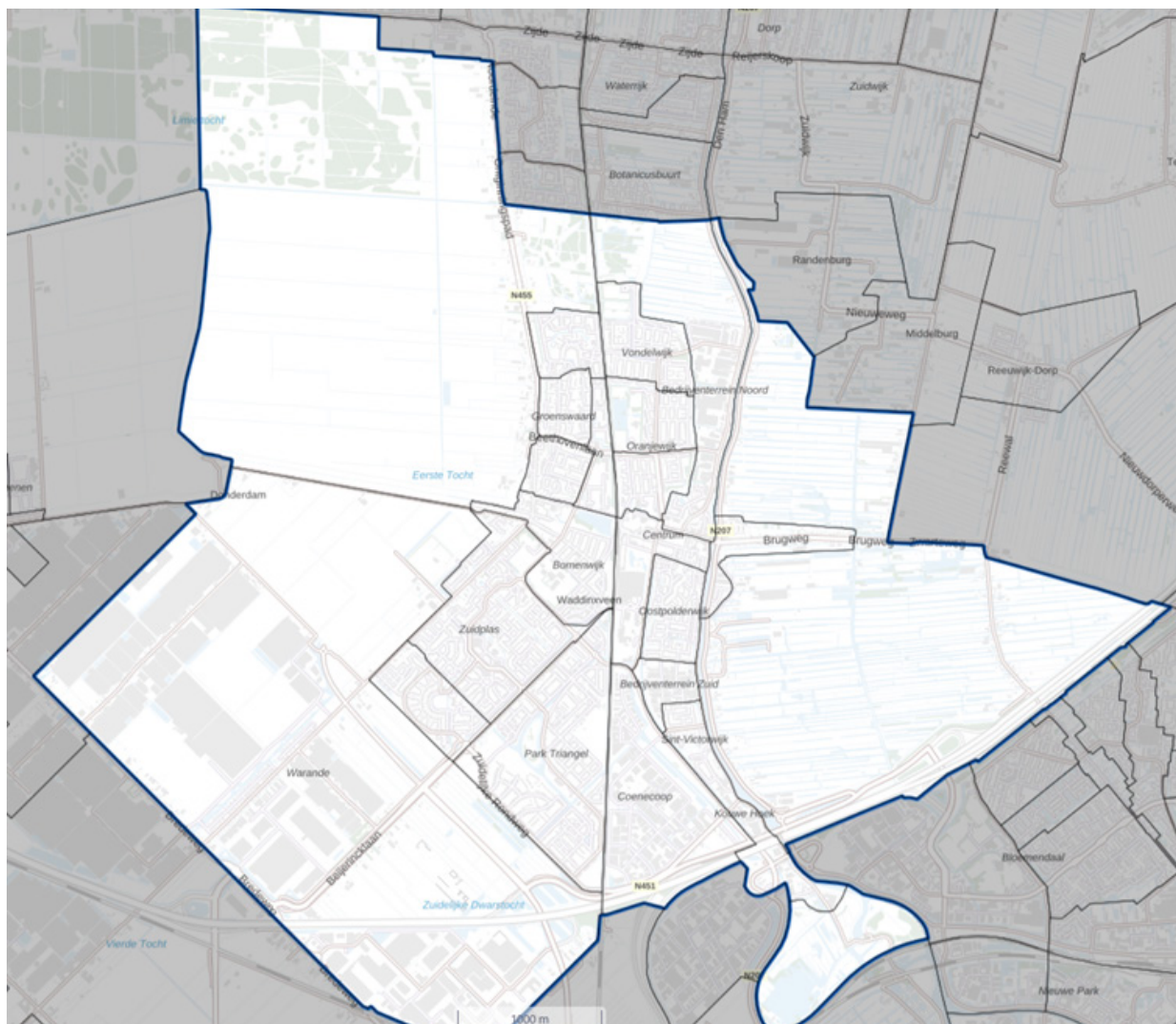
bron: flickr

Gemeente

De gemeente Waddinxveen bestaat uit één dorp: Waddinxveen. Waddinxveen heeft circa 35.321 inwoners. Er zijn 16.125 gebouwen waarvan 13.842 woningen. 86,6% van de woningen is aangesloten op aardgas, zie <https://waddinxveen.incijfers.nl/dashboard/>

Het aantal woningen dat is gebouwd vóór 1992 is 9.169. Bij deze woningen is het belang van na-isolatie aanwezig.

De geografische indeling van Waddinxveen is te zien op onderstaande kaart. De kaart is ook te bekijken via deze link: <https://waddinxveen.kaartviewer.nl/?@beschermd%20soorten&v=5>

Ruimtelijke indeling Waddinxveen

Waddinxveen bestaat uit CBS buurten (bebouwde kom) en het buitengebied.

Ruimtelijke opbouw van het SMP Plangebied

De begrenzing van het plangebied betreft de bebouwde kom van Waddinxveen zoals is vastgesteld in het bestemmingsplan 'Bebouwde Kom 2015'.

De begrenzing van het plangebied is weergegeven in de figuur op de volgende pagina.

4 Plangebied

Ruimtelijke indeling SMP plangebied

Het plangebied bevindt zich binnen de rode lijn op bovenstaande kaart. Voor dit gebied wordt de gebiedsgerichte omgevingsvergunning aangevraagd. Naar dit gebied wordt gerefereerd als plangebied.

In het plangebied bevindt zich 97% van de woningen met een na-isolatie behoefte.

De bebouwing in het plangebied bestaat voornamelijk uit rijtjeshuizen met schuine daken met dakpannen. Verder zijn de volgende gebouwen aanwezig: vrijstaande woningen, twee onder één kap woningen, hoogbouw/ appartementen (ongeveer 120 stuks), gemeentelijke gebouwen zoals scholen en sportzalen (ongeveer 80 stuks) enkele kerken en er zijn gebouwen aanwezig met een bedrijfsmatige functie zoals winkels, kantoren of kleinschalige industrie. Ook zijn er gebouwen met een gemengde functie van wonen en bedrijvigheid en er zijn woningen boven winkels. Alle gebouwen in het plangebied zijn onderzocht tijdens het gebiedsgericht onderzoek, ook de bedrijven.

De volgende wegen lopen deels door het plangebied: A12, N207, N451, N453 en N455.

Buiten het plangebied

Buiten het plangebied, dus buiten de rode lijn bevinden zich:

- LogistiekPark A12 (buitengebied ten zuiden van de A12);
- Glasparel (kassen in het zuidwestelijke buitengebied);
- Industrieterrein Coenecoop;
- Industrieterrein Noordkade;
- Nieuwbouwwijk Triangel en nieuwbouw in het centrum;
- Buitengebied met natuur- en recreatiegebieden, veeteelt, akkerbouw en enkele losstaande woningen.

Deze gebieden zijn geen onderdeel van het plangebied omdat er geen of zeer beperkt behoefte is aan na-isolatie van woningen.

Natuurgebieden rondom het plangebied

Binnen de gemeente bevinden zich meerdere natuurgebieden.

In het zuiden ligt 't Weegje. Dit gebied beslaat circa 60 hectare en bestaat uit een veenplas met omliggend gelegen veenweidegebied.

In het noorden is het Gouwebos gelegen met daarnaast de Voorofsche polder. Het Gouwebos is een bos- en waterrijk gebied, de Voorofsche polder bestaat uit veenweidegebied.

In de noordwestelijk hoek van de gemeente licht het Bentwoud. Het Bentwoud is een nieuw bosgebied waarvan de inrichting in 2016 is afgerond.

In het Oosten ligt Polder Bloemendaal, een groot veenweidegebied.

Deze natuurgebieden liggen buiten het plangebied maar zijn belangrijk als foerageergebied voor beschermde soorten welke voorkomen binnen het plangebied.

Het onderzoek in de natuurgebieden heeft zich beperkt tot het zoeken naar bijzondere soorten die later gezenderd konden worden (grootoor- of baard- of meervleermuis) met als doel om hun verblijfplaats binnen het plangebied te ontdekken. Daarnaast waren we benieuwd hoe belangrijk deze gebieden zijn voor de vleermuissoorten binnen het plangebied. Zo hebben we ontdekt dat het Gouwebos een belangrijk foerageergebied is voor gewone dwergvleermuis. Die soort is veel gevangen tijdens het telemetrie onderzoek.

Werkzaamheden in de natuurgebieden zijn geen onderdeel van dit SMP. Er staan geen gebouwen in natuurgebieden dus er is geen sprake van isolatie activiteit. Het kappen van bomen e.d. behoort ook niet tot de scope van dit SMP.

Natuurgebieden zijn niet in eigendom van de gemeente. Ze worden beheerd door de Groenalliantie/ Staatsbosbeheer. De gemeente Waddinxveen is wel betrokken bij het opstellen van de meerjarenplannen.

Cluster indeling van het plangebied

Voor de uitvoering van het gebiedsbreed soortgericht onderzoek heeft Ecologisch adviesbureau Habitus B.V. in afstemming met de ODH clusterkaarten opgesteld.

Die clusterkaarten zijn opgenomen in bijlage 1 Gebiedsbreed soortgericht onderzoek.

Wanneer in het SMP wordt gesproken over een cluster dan worden die kaarten bedoeld.

5

Methodiek

bron: habitus

Het ecologisch onderzoek is uitgevoerd op basis van de 'Richtlijn soortenmanagementplannen Zuid-Holland' (oktober 2023, omgevingsdienst Haaglanden). De gebiedsgerichte quickscan is het eerste deel van het basisonderzoek. Het gebiedsbreed soortgericht onderzoek/ effectbepaling is het tweede deel van het basisonderzoek. In dit hoofdstuk wordt een samenvatting beschreven van de onderzoeksmethode. Meer detailinformatie is te vinden in bijgaande rapporten:

- * [Quickscan basisonderzoek Waddinxveen van Ecologisch adviesbureau Habitus B.V.](#)
- * [Gebiedsbreed soortgericht onderzoek Waddinxveen van Ecologisch adviesbureau Habitus B.V.](#)

De resultaten/ bevindingen van het gebiedsbreed soortgericht onderzoek staan in hoofdstuk 6 Soorten.

5.1 Gebiedsgerichte QuickScan

De gebiedsgerichte quickscan bestond uit twee onderdelen: een literatuurstudie en een verkennend veldonderzoek. Het doel van deze onderdelen was om de potentie voor de relevante beschermde soorten en functies in te schatten. Het literatuuronderzoek bestond uit het opvragen van waarnemingen van beschermde soorten in de gemeente. Hierbij werden online beschikbare bronnen geraadpleegd (o.a. de NDFF en verspreidingskaarten) maar ook de lokale natuurwerkgroepen en andere partijen welke relevante gegevens in de gemeente hebben verzameld. Ook werden reeds uitgevoerde ecologische onderzoeken in de gemeente geraadpleegd. Het verkennend veldonderzoek werd uitgevoerd om een inschatting te maken van de geschiktheid en potentie van structuren en leefgebieden.

In de onderstaande paragrafen wordt de quickscan op hoofdlijnen beschreven. Meer detailinformatie is te vinden in Bijlage 2 Quickscan basisonderzoek Waddinxveen.

5.1.1 Literatuurstudie

De literatuurstudie bestaat uit drie onderdelen:

1. [Het raadplegen van databanken;](#)
2. [Het raadplegen van eerder uitgevoerde onderzoeken;](#)
3. [Het raadplegen van betrokken partijen.](#)

Het doel van de literatuurstudie was om inzicht te krijgen in welke data reeds bekend is binnen de gemeente Waddinxveen. Om de uiteindelijk verzamelde data inzichtelijk te maken werd de verkregen data weergegeven op kaarten. De focus van de data lag op de soorten die zich kwalificeren voor het SMP, namelijk de gebouwbewonende soorten.

Het gaat dan om de huismus, gierzwaluw en vleermuissoorten en voor de volledigheid werden de gebouwbewonende categorie 5-soorten met zeer slechte staat van instandhouding ook meegenomen: spreeuw en huiszwaluw.

Databanken

Om inzicht te krijgen in de aanwezigheid van soorten binnen en rond het plangebied werden verspreidingskaarten van de zoogdiervereniging en SOVON geraadpleegd.

Voor inzicht in waarnemingen van soorten werd de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd.

Onderzoeksrapporten

Onderzoeksrapporten kunnen informatie verschaffen over de aanwezigheid van soorten binnen de gemeente. Eerder uitgevoerde onderzoeken werden daarom bekeken en de relevante data werd opgenomen in de kaarten.

Raadplegen van betrokken partijen

Binnen de gemeente Waddinxveen is de IVN-afdeling van IJssel en Gouwe werkzaam. Daarnaast is contact opgenomen met de Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland welke waarnemingen van vleermuissoorten verzamelt van onder andere gemeenten in Zuid-Holland. Staatsbosbeheer en het Zuid-Hollands landschap hebben beide gebieden in beheer binnen de gemeente.

Conclusie literatuurstudie

Op basis van de verzamelde gegevens zijn kaarten gemaakt waarop recente waarnemingen van gebouwbewonende soorten staan weergegeven. Op basis van deze verspreidingskaarten is bekeken waar waarnemingen van soorten die relevant zijn voor het SMP bekend zijn.

5.1.2 Potentie bepaling en verkennend veldonderzoek

Potentiebepaling

Het doel van het basisonderzoek was om de potentie voor gebouwbewonende soorten te bepalen binnen het plangebied. Hiermee werd in de voorbereiding van het soortgericht onderzoek de cluster grootte en onderzoeksinspanning bepaald.

Na bureauonderzoek is een verkennend veldonderzoek uitgevoerd om te bepalen wat de potentie was met betrekking tot gebouwbewonende soorten. Er is gekeken naar bebouwing en naar groene en blauwe structuren (watergangen, bosgebieden, openbaar groen etc.).

5.1.3 Resultaten quickscan

De bebouwing in de gemeente is veelal geschikt om te worden benut door de verschillende gebouwbewonende soorten. Daarnaast is er in de gemeente en in de directe omgeving geschikt leefgebied voor de betreffende soorten aanwezig. De volgende stap in het basisonderzoek betreft gebiedsbreed soortgericht onderzoek. Het werd vanuit de quickscan aangeraden om de soorten als hieronder weergegeven te onderzoeken binnen de gemeente Waddinxveen in het kader van het SMP. Voor de vogelsoorten betreft het nest- en verblijfplaatsen en voor de vleermuissoorten betreft het de functies zomer-, paar-, kraam- en (massa)winterverblijfplaatsen.

- Huismus;
- Gierzwaluw;
- Huiszwaluw*;
- Spreeuw*;
- Gewone-, ruige- en kleine dwergvleermuis;
- Laatvlieger;
- Meervleermuis**;
- Gewone grootoorvleermuis**;
- Tweekleurige vleermuis;
- Baardvleermuis.

*Categorie 5 van vogelsoorten met een jaarrond beschermde nest.

**Onderzoek middels een maatwerkstrategie.

5.2 Gebiedsbreed soortgericht onderzoek (GSO)

Onderzoeksprotocol, scope, aanpak en clusterkaarten zijn vooraf afgestemd met de ODH.

5.2.1 Onderzoeksaanpak gierzwaluw en huiszwaluw

Deze soorten zijn gelijktijdig onderzocht omdat de broedperiode grotendeels gelijkloopt.

Informatie vanuit de QuickScan:

Uit de quickscan kwam naar voren dat het gebied grotendeels geschikt is voor gierzwaluw en huiszwaluw. Het gebiedenprotocol voor gierzwaluw is toegepast:

<https://stats.sovon.nl/pub/publicatie/21663>

Die methode is geïntegreerd in de SMP-werkwijze. De vragen die met dit nieuwe protocol beantwoord worden betreffen:

1. Welke locaties binnen het onderzoeksgebied zijn op grond van geconcentreerd (koloniegewijs) voorkomen van specifiek belang?

Toelichting: Gierzwaluw en huiszwaluw broeden vooral semi-koloniaal maar in dit document wordt verder over kolonies gesproken. Informatie over de kolonielocaties is nodig omdat vervolgonderzoek naar de betekenis van een bebouwd gebied voor gierzwaluwen en huiszwaluwen zich in belangrijke mate op kolonies zal concentreren.

2. Welke gebouwtypen c.q. ruimtes in gebouwen zijn van specifiek belang?

Toelichting: het gaat hier om de gebouwtypen c.q. ruimtes in gebouwen op de kolonielocaties. Daarmee wordt dus de vraag beantwoord waarom op die locatie een kolonie aanwezig is en welke kernkwaliteiten behouden moeten blijven om deze kolonie te laten voortbestaan (en daarmee de lokale populatie op peil te houden).

3. Wat is de omvang van de broedpopulatie van gierzwaluw en huiszwaluw in het onderzoeksgebied?

Toelichting: de omvang van de lokale broedpopulatie is van belang om het gebruik van kolonielocaties door broedende paren in perspectief te kunnen plaatsen.

Stap 1 verkennend onderzoek:

Stap 1 beantwoordt ook vraag 1 van bovenstaande doelen.

Alle straten zijn doorgefietst en alle waarnemingen van gierzwaluw zijn geregistreerd. Dezelfde werkwijze geldt voor huiszwaluw. Hierbij zijn alle waarnemingen van huiszwaluw geregistreerd en er is gelet op voor huiszwaluw geschikte gebouwen/woningen (dak overstek) en recente of oude nesten. Het doel van de voorverkenning was kolonies van gierzwaluw en huiszwaluw in kaart te brengen.

Stap 2 verdiepend onderzoek:

Deze stap is nodig voor het beantwoorden van vraag 2 en 3 van het nieuwe protocol.

Hierbij werden alleen de gebieden uit het resultaat van stap 1 verdiepend onderzocht waar concentraties van gierzwaluw en huiszwaluw aanwezig zijn.

Het verdiepend onderzoek was gericht op het registreren van de nestplaatsen (plekken, typen, aantal) binnen de kolonies. In de telgebieden/clusters vonden twee onderzoeksrondes plaats.

Toelichting methode verdiepend onderzoek gericht op gierzwaluw vanuit het protocol:

De focus lag bij beide tellingen op nestindicerend gedrag. Dit betekent het in- en uitvliegen, kopjes of geluid uit nest, duidelijke poepsporen van gierzwaluw, en giervluchten/laagvliegers. Er werd bij de verdiepende ronde gierzwaluwgeluid afgespeeld om vogels die zich op het nest bevonden te verleiden om terug te schreeuwen, waardoor de teller de nestplaatsen beter kon ontdekken.

Bij het tweede bezoek is op een andere plek begonnen zodat er op een ander tijdstip bij een bepaalde plek werd geteld.

Bovendien werd nu gefocust op het vinden van nieuwe nestlocaties. Wel werden álle waarnemingen ingevoerd, dus ook eventuele nestlocaties uit de eerste verdiepende ronde, mits deze nu opnieuw werden waargenomen.

Toelichting methode verdiepend onderzoek gericht op huiszwaluw:

Voor deze soort is geen protocol beschikbaar. Huiszwaluwen broeden aan de buitenkant van woningen waardoor inventariseren makkelijker is dan bij soorten met een meer verstopte levenswijze (zoals gierzwaluw). Bij het verdiepend onderzoek werden actieve nesten in kaart gebracht.

Registratie:

Geregistreerd zijn: nestindicatieve waarnemingen: in- en uitvliegende vogels, kopje/geluid uit nest, poepsporen en de aanwezigheid van (oude)nesten.

5.2.2 Onderzoeksaanpak huismus en spreeuw

Deze soorten werden gelijktijdig onderzocht omdat de broedperiode grotendeels gelijk loopt.

Informatie vanuit de QuickScan:

Uit de quickscan kwam naar voren dat het overgrote deel van het gebied geschikt is voor huismus en spreeuw.

Stap 1 Verkenningfase:

Voor de optimale onderzoeksperiode is eerst een voorverkenning uitgevoerd 2 weken voorafgaand aan de optimale onderzoeksperiode. Per fiets is het gehele plangebied onderzocht. Het doel van de voorverkenning was om de verschillende bolwerken van de huismus en spreeuw in kaart te brengen.

Stap 2 verdiepende onderzoek:

Als uitgangspunt hebben we de grootte van de vleermuisclusters genomen (circa 31 hectare).

Dat zijn fietsclusters waarbij elk uur je weer terug kan zijn bij de start van het cluster.

De huismus- en spreeuwclusters zijn onderzocht op het piekmoment van huismus op dag, dat is de ochtend. Hierbij werd 2 tot 3 keer één zelfde locatie aangedaan. Bij de tweede ronde werd in een onderzoekscluster in tegenovergestelde richting gefietst.

Er zijn 2 bezoeken uitgevoerd in de periode 1 april t/m 15 mei.

Functionele leefomgeving:

Omdat de aard van de werkzaamheden waarvoor het SMP wordt aangevraagd gericht is op Het functionele leefgebied van de huismus en spreeuw is op hoofdlijnen in kaart gebracht maar niet heel fijnmazig omdat door na-isolatie niets veranderd aan het functionele leefgebied. Om kansen en risico's in kaart te brengen is het functionele leefgebied globaal in kaart gebracht en zijn de belangrijkste elementen meegenomen, zoals een haag of boom met grote aantallen huismussen of een overduidelijk zandbad met veel huismussen. Als een strook groen overduidelijk een foerageergebied betreft is dat geregistreerd.

5.2.3 Onderzoeksaanpak Vleermuissoorten

Vleermuissoorten gebruiken een netwerk van deel leefgebieden met verschillende functies.

Ze volgen daarbij een seizoenscyclus: beginnend bij winterslaap, achtereenvolgens trek, balts- en paartijd (sommige soorten), kraamperiode, balts- of paartijd (weer andere soorten), trek en tenslotte weer winterslaap.

Met gebiedsbreed soortgericht onderzoek wordt inzicht verkregen in dit netwerk.

Het onderzoek naar vleermuissoorten is uitgevoerd volgens de Richtlijn Vleermuisonderzoek Grote Gebieden (Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging, 10-01-2024). De richtlijn is van toepassing op de gewone- en ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Door het toepassen van de richtlijn kan een uitspraak gedaan worden over de volgende onderdelen:

- de aan- en afwezigheid van soorten vleermuizen of essentiële functies van vleermuissoorten op gebiedsniveau op basis van de aan- of afwezigheid van (delen van) netwerken van de soort;
- een indicatieve inschatting van de omvang van de lokale populatie op basis van aantallen vleermuissoorten die gebruik maken van kraamverblijfplaatsen of andere essentiële verblijfplaatsen;
- inzicht in de aanwezige netwerken van vleermuissoorten binnen het gebied waarbij bekend is welke essentiële functies (verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden) aanwezig zijn, maar ook welke niet aanwezig zijn/niet te verwachten zijn.

De onderzoeksopzet uit de [Richtlijn Vleermuisonderzoek Grote Gebieden](#) bestaat uit meerdere stappen:

Stap 1: Verkennend onderzoek

Het verkennend onderzoek was al uitgevoerd tijdens de quickscan.

Stap 2: Basisonderzoek vleermuissoorten

In het basisonderzoek zijn de volgende soorten, functies en structuren onderzocht:

- Soorten: gewone- en ruige dwergvleermuis en de laatvlieger;
- Functies en structuren: kraamverblijfplaatsen, grote zomerverblijfplaatsen, paarterritoria, paarverblijfplaatsen, (massa)winterverblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentiële foerageergebieden.

Verblijfplaatsonderzoek

Het verblijfplaatsonderzoek bestond uit vier ronden en 11 bezoeken. Daarnaast werden waar nodig (kraam)verblijfplaatsen uitgeteld.

Uittelbezoeken

Bij het aantreffen van een kraamverblijf in ronde 1 en 2 vond binnen 24 uur en uiterlijk binnen 48 uur een uittelbezoek plaats. Deze verblijfplaatsen moeten zo snel mogelijk uitgeteld worden wegens de kans op verhuizing van de groep.

Vliegroute- en foerageergebiedonderzoek

Ten tijde van ronde 1 werd ook een vliegroute- en foerageergebiedonderzoek uitgevoerd. Groenstructuren binnen de clusters zijn onderzocht tijdens de reguliere onderzoeksrondes.

Massawinterverblijfplaatsen

Ronde 3 bestond uit onderzoek gericht op massawinterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis bij potentieel geschikte bebouwing. Indien geen vleermuissoorten aanwezig waren werd een 0-waarneming aangemaakt. Door deze werkwijze is het mogelijk om het verloop van het aantal dieren gedurende de nacht vast te leggen.

Paarterritoria en paarverblijfplaatsen

Ten slotte richtte ronde 4 zich op de aanwezigheid van vleermuissoorten in het plangebied en de verspreiding en relatieve dichtheid van paarterritoria en paarverblijfplaatsen.

Telemetrieonderzoek

Er is voor de soorten [meervleermuis](#), [baardvleermuis](#) en [gewone grootoorvleermuis](#) een onderzoeksplan opgesteld met behulp van een expert op dit gebied. Dit kwam neer op het uitvoeren van gericht vang- en telemetrieonderzoek (plaatsen van zenders) op drie locaties. In de periode 1 juli tot eind juli 2024 zijn vijf acties uitgevoerd. Op de afbeeldingen op de volgende pagina zijn netten en een lokkastje te zien welke zijn gebruikt in het Gouwebos.

Paarverblijfplaatsen van de tweekleurige vleermuis

Voor het onderzoek naar de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen van de tweekleurige vleermuis is het Vleermuisprotocol 2021 van Netwerk Groene Bureaus toegepast.

Onderzoeksuitvoering vleermuissoorten

Het plangebied kon volledig worden onderzocht. Bij de Brugweg is een aanvullend bezoek uitgevoerd waarbij met een boot in de achterliggende waterlichamen de achterzijde van de panden is onderzocht.

Netten voor telemetrieonderzoek in Gouwebos

Lokkastje bij telemetrie onderzoek

Gevangen meervleermuis

6

Resultaat soortgericht onderzoek

bron: flickr

In de onderstaande paragrafen is per soort een koppeling gemaakt tussen de soortspecifieke ecologie en de onderzoeksresultaten uit het gebiedsbreed soortgericht onderzoek (GSO). In dit hoofdstuk worden afbeeldingen van kaarten getoond met de onderzoeksgegevens. De gemeente heeft de beschikking over deze kaarten via GIS. De kaarten zijn samengevoegd tot één gebruiksvriendelijke GIS kaart/ kaartviewer die via deze link is te raadplegen: <https://waddinxveen.kaartviewer.nl/?@beschermde%20soorten&v=5>

6.1 Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuissoort binnen Nederland en komt ook voor binnen de gemeente Waddinxveen. Verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden op vele verschillende locaties gevonden: spouwmuren, achter betimmering, achter daklijsten, onder dakpannen, in vleermuiskasten en in boomholtes. Dit is een kleine vleermuissoort, die in kieren en gaten vanaf 1 centimeter breed kan kruipen. Beschermde verblijfsfuncties binnen Nederland zijn zomerverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen en massawinterverblijfplaatsen. Daarnaast zijn essentiële vliegroutes en foerageergebieden ook beschermd. Zonder deze essentiële vliegroutes en foerageergebieden zijn de nabij gelegen verblijfplaatsen niet functioneel.

Binnen het plangebied zijn 41 kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen, 17 (kleine) zomerverblijfplaatsen, 2 massawinterverblijfplaatsen en 247 paarverblijven.

Gezien de onderzoeksmethode zijn veel zomerverblijfplaatsen gemist. De waargenomen verblijfplaatsen betreffen toevalstreffers en zijn geen indicatie van het totaal aantal zomerverblijfplaatsen binnen het plangebied.

6.2 Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is een veel voorkomende vleermuissoort binnen Nederland en komt ook voor binnen de gemeente Waddinxveen. Verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis worden op vele verschillende locaties gevonden: spouwmuren, achter betimmering, achter daklijsten, onder dakpannen, in vleermuiskasten en boomholtes. Dit is een kleine vleermuissoort, die in kieren en gaten vanaf 1 centimeter breed kan kruipen. Beschermde verblijfsfuncties binnen Nederland zijn zomerverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen. Kraamverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis worden slechts incidenteel gevonden, omdat de ruige dwergvleermuis een migrerende soort is. De vrouwtjes trekken in het voorjaar naar Midden- en Oost-Europa om daar kraamkolonies te vormen. Daarnaast zijn essentiële vliegroutes en foerageergebieden ook beschermd. Zonder deze essentiële vliegroutes en foerageergebieden zijn de nabijgelegen verblijfplaatsen niet functioneel.

Binnen het plangebied zijn geen kraamverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis aangetroffen maar wel 148 paarverblijven en 1 zomerverblijfplaats.

6.3 Laatvlieger

De laatvlieger komt voor door heel Nederland en komt ook voor binnen de gemeente Waddinxveen. Laatvliegers worden aangetroffen in spouwmuren, achter betimmering, onder daklijsten, dakpannen of lood rondom de schoorsteen. Soms worden ze ook op zolders aangetroffen. In de paarperiode gebruikt de laatvlieger vergelijkbare verblijfslocaties als gedurende de kraamtijd. De laatvlieger is één van de grootste vleermuissoorten van Nederland en kan daarom alleen wegkruipen indien de opening minimaal twee centimeter breed is. Beschermde verblijfsfuncties binnen Nederland zijn zomerverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen. Daarnaast zijn essentiële vliegroutes en foerageergebieden ook beschermd. Laatvliegers jagen voornamelijk boven open tot halfopen landschap, vooral in de beschutting van opgaande houtige elementen. Geschikte foerageergebieden voor laatvlieger betreffen onder meer (vochtige) graslanden en weilanden, kanalen, vaarten, tuinen en parken met vijvers. Bij windstil weer wordt het open gebied belangrijker. Laatvliegers jagen hierbij voornamelijk op grotere soorten nachtvinders, kevers en muggen.

Binnen het plangebied zijn drie kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger aangetroffen en 3 zomerverblijfplaatsen.

6.4 Meervleermuis

De meervleermuis komt voor in een groot deel van Nederland en ook binnen de gemeente Waddinxveen. De verblijfplaatsen van de meervleermuis bevinden zich vrijwel altijd in gebouwen. Hierbij kan gedacht worden aan kerkzolders, spouwmuren en onder dakpannen. Kraamkolonies kunnen bestaan uit tientallen tot honderden dieren. De meervleermuis jaagt vlak boven open groot water en langs oevers van plassen, meren, kanalen, rivieren en vaarten. De meervleermuis is voornamelijk waargenomen bij de [reeds bekende kolonie](#) gelegen in de CBS-buurt Zuid. Nabij dit verblijf is tevens middels telemetrie onderzoek 1 zomerverblijfplaats van 1 meervleermuis aangetroffen in de brug. Via het telemetrie onderzoek zijn daarnaast ook nog twee zomerverblijfplaatsen aangetroffen in het dorp [Boskoop](#). Dit is buiten het plangebied. De waarnemingen zijn gedeeld met de gemeente Alphen aan den Rijn.

6.5 Overige vleermuissoorten

Ten tijde van de veldbezoeken zijn ook waarnemingen gedaan van de gewone grootoorvleermuis en kleine dwergvleermuis. Ze zijn enkel overvliegend dan wel foeragerend waargenomen.

6.6 Foerageergebied en vliegroutes

Binnen het plangebied zijn geen duidelijke vliegroutes aangetroffen. Een vleermuis kan vliegen langs groenstructuren, lijnvormige wateren maar ook langs lijnvormige bebouwing.

Voor deze mogelijkheden zijn er veel alternatieven aanwezig binnen het plangebied waardoor geen duidelijke vliegroutes zichtbaar zijn. Wel zijn ter plaatse van de bomenrij in de buurt Zuidplas 80 veelvoudig overvliegende vleermuissoorten geconstateerd. Ter plaatse van deze buurt lijkt dit de voornaamste vliegroute te zijn.

Essentieel foerageergebied binnen het plangebied is in kaart gebracht en zichtbaar gemaakt via de kaartviewer: <https://waddinxveen.kaartviewer.nl/?@beschermde%20soorten&v=5>

De belangrijkste foerageergebieden binnen het plangebied zijn in de omgeving van de Petteplas en de Zuiveringsplas.

Tijdens het telemetrie onderzoek in het Gouwebos zijn verschillende foeragerende vleermuissoorten waargenomen, metname de gewone dwergvleermuis. Hieruit wordt opgemaakt dat het Gouwebos, dat buiten het plangebied ligt, belangrijk foerageergebied is voor de soorten binnen het plangebied.

Resultaat soortgericht onderzoek vleermuissoorten:

Paarverblijven gewone- en ruige dwergvleermuis

Kraamverblijven gewone dwergvleermuis en laatvlieger

Massawinterverblijven gewone dwergvleermuis (2 stuks)

6.7 Huismus

De huismus is een algemene broedvogel met een sterke afname in populatie sinds begin jaren tachtig. Omdat huismussen zeer standvastig zijn, blijven ze in de buurt van de geboorteplaats. De huismus broedt in kolonies en maakt het nest veelal onder dakpannen, in gaten en kieren van gebouwen en in nestkasten. Een nest kan alleen functioneel zijn wanneer er voldoende functionele leefomgeving in de nabije omgeving van het nest aanwezig is. Dit zijn bijvoorbeeld dichte hagen, zand- en waterplekken, groenblijvende struiken en kruidenrijke terreinen. Beschermde functies van huismussen zijn de nesten en bijbehorende essentiële functionele leefomgeving. Het nest is jaarrond beschermd vanwege de standvastigheid van huismussen, waardoor ze slecht uitwijken naar andere locaties.

In het plangebied zijn in totaal 345 nestplaatsen van de huismus vastgesteld.

Resultaat soortgericht onderzoek huismus:

6.8 Gierzwaluw

De gierzwaluw is een broedvogel die elk jaar rond eind april vanuit het zuiden migreert naar Nederland om hier te broeden. In augustus vertrekken ze weer naar het zuiden. Een gierzwaluw spendeert zijn hele leven in de lucht. Alleen om te broeden komen ze naar de grond. Net als de huismus is de gierzwaluw een koloniebroeder. Deze kan ook op dezelfde locaties als huismussen broeden: onder dakpannen, gaten en kieren van gebouwen en in nestkasten. Beschermde functies van gierzwaluw zijn de nesten en de bijbehorende uitvliegruimte (ze laten zich naar beneden vallen om op te stijgen).

Er zijn 14 gierzwaluwkolonies aanwezig in het plangebied.

In het plangebied zijn in totaal 125 nestplaatsen van gierzwaluw aangetroffen.

Resultaat soortgericht onderzoek gierzwaluw:

Nestlocaties gierzwaluw:

Kolonies gierzwaluw:

6.9 Huiszwaluw

De huiszwaluw is een broedvogel waarvan de populatie sinds eind jaren zestig met ten minste 75% is afgenomen. De huiszwaluw bouwt oorspronkelijk van klei en zand een komvormig nest tegen rotswanden. In Nederland gebruiken huiszwaluwen huizen van baksteen en beton voor nesten. Huiszwaluwen broeden in kolonieverband en ze hebben jaarlijks één of twee legsels. Huiszwaluwen nestelen zich onder overhangende dakranden, in schuren en tegen een ruwe of betonnen muur. De huiszwaluw eet verschillende vliegende insecten (vooral muggen). Voedsel en nestmateriaal worden gezocht op waterrijke plekken.

Binnen het plangebied is huiszwaluw niet aangetroffen en is daardoor geen onderdeel van de vergunningsaanvraag.

6.10 Spreeuw

De spreeuw betreft een algemene broedvogel binnen Nederland. De broedvogelpopulatie is echter sterk afgenomen sinds de jaren negentig. Spreeuwen nestelen in natuurlijke holtes in bomen en in nestkasten, maar ook in gebouwen. In gebouwen nestelen spreeuwen onder dakpannen of in gaten en kieren van het gebouw. De spreeuw broedt van half april tot in juni en heeft één, soms twee legsels per jaar. Spreeuwen foerageren voornamelijk in weilanden en grasvelden waar ze zoeken naar insecten(larven).

In Waddinxveen zijn veel grasveldjes aanwezig waar veelvuldig foeragerende spreeuwen zijn waargenomen. In het plangebied zijn in totaal 230 nestplaatsen van de spreeuw vastgesteld.

Resultaat soortgericht onderzoek spreeuw:

Soort	Resultaat nader onderzoek	Effect verwacht?
Gewone dwergvleermuis	41 kraamverblijfplaatsen 247 paarverblijfplaatsen 2 massawinterverblijfplaatsen	ja
Ruige dwergvleermuis	148 paarverblijfplaatsen	ja
Kleine dwergvleermuis	geen verblijfplaats aangetroffen	mogelijk*
Laatvlieger	3 kraamverblijfplaatsen	ja
Meervleermuis	1 kraamverblijfplaats 1 zomerverblijfplaats	ja
Baardvleermuis	geen verblijfplaats aangetroffen	mogelijk*
Tweekleurige vleermuis	geen verblijfplaats aangetroffen	nee
Gewone grootoorvleermuis	geen verblijfplaats aangetroffen	mogelijk*
Huismus	345 nestplaatsen	ja
Spreeuw	230 nestplaatsen	ja
Gierzwaluw	125 nestplaatsen	ja
Huiszwaluw	geen nestplaatsen aangetroffen	nee

* Van de soorten zijn ten tijde van het onderzoek geen verblijfplaatsen vastgesteld. De aanwezigheid van verblijfplaatsen kan echter niet geheel worden uitgesloten.

Uit de effectenanalyse op de aanwezige lokale populatie blijkt dat de volgende effecten te verwachten zijn bij de uitvoering van isolatie activiteiten:

Voor huismus, gierzwaluw en spreeuw:

- Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten of rustplaatsen van vogels,
- Het opzettelijk verstoren van vogels, voor zover dat van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

Voor zomerverblijfplaatsen, paarverblijven, kraamverblijven en massawinterverblijven van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis:

- Het opzettelijk doden van dieren
- Het opzettelijk verstoren van dieren
- Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen

Voor zomerverblijfplaatsen van meervleermuis, baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en kleine dwergvleermuis:

- Het opzettelijk doden van dieren
- Het opzettelijk verstoren van dieren
- Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen

7

Beschermingsplan

bron: flickr

Uit het GSO komt naar voren dat binnen de bebouwde kom van Waddinxveen beschermde functies aanwezig zijn van vleermuissoorten en vogels. In het kader van na-isolatie komen er een aantal bedreigingen naar voren die deze beschermde functies mogelijk aantasten (zie knelpunten in paragraaf 3.4.3).

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke maatregelen worden genomen om de knelpunten zo veel als mogelijk weg te nemen.

Paragraaf 7.1 richt zich op behoud en verbetering van de populatie tijdens de isolatie werkzaamheden. Het beschermingsplan bestaat uit een plan voor behoud en verbetering van de aanwezige beschermde functies in relatie tot de uitvoering van de werkzaamheden. In deze paragraaf komt een effecttoetsing van de werkzaamheden op beschermde soorten terug en welke maatregelen nodig zijn om deze effecten te mitigeren of te compenseren. Door te werken met een standaardmitigatieopgave wordt compensatie uitgevoerd, ongeacht of de soort aanwezig is of niet. Hierdoor ontstaat een nettoplus voor de soorten.

7.3 richt zich op het versterken en uitbreiden van de populatie. Maatregelen voor het versterken van de populatie zijn gericht op het toenemen van verblijfplaatsen en het verbeteren van leefgebied van gebouwbewonende beschermde soorten.

In 7.4 wordt beschreven hoe het SMP is verankerd in het omgevingsbeleid van de gemeente Waddinxveen en in de paragrafen daarna wordt aangegeven waar en wanneer dit beleid wordt toegepast op nieuwbouw en gebiedsreconstructies.

7.1 Maatregelen voor behoud en verbetering van de populatie tijdens isolatiewerkzaamheden

Deze paragraaf begint met een beschrijving van de werkzaamheden en effecten. Vervolgens worden de maatregelen globaal besproken en daarna per activiteit uitgewerkt. Hierbij wordt verwezen naar het ecologische werkprotocol.

7.1.1 Werkzaamheden en effecten

Dit SMP is opgesteld voor het isoleren van woningen. De werkzaamheden die hieronder vallen bestaan uit:

1. Gevelisolatie:

- van de spouwmuur door middel van het spuiten van isolatiemateriaal in de spouw;
- aan de buitenzijde door het bevestigen van isolatiemateriaal aan de buitenkant van de muren, afgewerkt met pleisterwerk of andere bekleding;
- aan de binnenzijde door middel van het aanbrengen van isolatiemateriaal aan de binnenkant van de muren;
- door het aanbrengen van isolatiemateriaal achter borstwering of gevelbetimmering.

2. Dakisolatie:

- van binnenuit door middel van het aanbrengen van isolatiemateriaal op de zoldervloer;
- van binnenuit door middel van het aanbrengen van isolatiemateriaal aan de binnenkant van het dak;
- van buitenaf door middel van het aanbrengen van isolatiemateriaal onder de dakpannen.

3. Vloer- of kruipruimte-isolatie door middel van het aanbrengen van isolatiemateriaal als EPS-parels, PUR-schuim of isolatiefolie.

4. Glasvervanging voor bijvoorbeeld HR++ of triple glas.

Niet alle werkzaamheden leiden tot een schadelijke handeling op beschermde diersoorten. In het overzicht op de volgende pagina staan de effecten die worden verwacht. Steigers zijn inbegrepen.

	Activiteit	Vleermuissoorten *			Huismus, spreeuw, gierzwaluw	
		Doden	Storen	Vernielen verblijf	Storen	Vernielen nest
1a	Spouwmuurisolatie	M	SMP	SMP	M	M
1b	Gevelisolatie aan de buitenzijde	M	SMP	SMP	M	SMP
1c	Gevelisolatie aan de binnenzijde	M	SMP	SMP	M	SMP
1d	Isolatie van borstwering of gevelbetimmering	M	SMP	SMP	M	M
2a	Dakisolatie door isoleren zoldervloer	-	-	-	-	-
2b	Dakisolatie van binnenuit	M	SMP	SMP	M	SMP
2c	Dakisolatie van buitenaf	M	SMP	SMP	M	SMP
3	Vloer- of kruipruimte-isolatie	-	-	-	-	-
4	Glasvervanging	M	M	M	M	M

* Kraam, paar, massawinterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis. Paar en zomerverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis en kleine zomerverblijfplaatsen van kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en gewone grootoorvleermuis.

Uitleg afkortingen:

-: een schadelijke handeling wordt niet verwacht.

M: een schadelijke handeling is volledig te voorkomen door het nemen van maatregelen die het SMP voorschrijft.

SMP: een schadelijke handeling kan niet volledig worden voorkomen ondanks het nemen van maatregelen die het SMP voorschrijft. Het effect kan wel worden beperkt door het nemen van maatregelen.

De effecten worden hieronder beschreven:

Vleermuissoorten

Binnen het plangebied zijn verblijfplaatsen van gewone- en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis aangetroffen. Deze zijn aangetroffen in bebouwing bij dilatatievoegen, gevelbetimmering, nokpannen, kantpannen, daklijsten, dakbeschot en onder loodflappen. Daarnaast gaan we ervan uit dat zomerverblijfplaatsen van gewone grootoorvleermuis en kleine dwergvleermuis aanwezig kunnen zijn. Bij een deel van de isolatiewerkzaamheden is het mogelijk dat deze verblijfplaatsen beschadigd of vernietigd worden. Ook is het mogelijk dat bij bepaalde werkzaamheden vleermuissoorten gedood of verstoord worden.

Het beschadigen en/of vernietigen van verblijfplaatsen kan direct of indirect optreden. Indien bij werkzaamheden verblijfplaatsen worden verwijderd, bijvoorbeeld door het toepassen van spouwmuurisolatie betreft dit uiteraard een directe vernietiging van de verblijfplaats. Deze schadelijke handeling is ook te verwachten bij het aanbrengen van dakisolatie vanaf de buitenzijde. Een verblijfplaats kan echter ook indirect beschadigd of vernietigd worden als de toegang tot de verblijfplaats verandert of geblokkeerd wordt. Deze activiteiten betreffen ook een schadelijke handeling doordat vleermuissoorten de verblijfplaatsen niet kunnen verlaten of bereiken. Het indirect beschadigen/vernielen van een verblijfplaats wordt verwacht bij het aanbrengen van gevelisolatie aan de buitenzijde, isolatie van borstwering of gevelbetimmering en bij glasvervanging. Een blokkering van de toegang tot een verblijfplaats kan ook tijdelijk zijn, bijvoorbeeld in het geval van het plaatsen van steigers met steigerdoeken ten tijde van onderhoudswerkzaamheden. Ook kan een verblijfplaats worden beschadigd doordat het microklimaat wijzigt. Dit is bijvoorbeeld het geval bij dakisolatie van binnenuit of gevelisolatie van binnenuit.

Huismus, spreeuw en gierzwaluw

Binnen het plangebied zijn nestplaatsen van huismus en spreeuw aangetroffen. De nestplaatsen zijn met name aanwezig onder dakpannen. Bij gierzwaluw zijn de nestplaatsen met name aanwezig onder dakpannen; in/op muren bij dakgoten en in kunstmatige nestvoorzieningen in gevels.

Bij een deel van de isolatiewerkzaamheden is het mogelijk dat nestplaatsen beschadigd of vernietigd worden. Ook is het mogelijk dat bij bepaalde werkzaamheden huismussen en spreeuwen verstoord worden.

Het beschadigen en/of vernietigen van nestplaatsen kan direct of indirect optreden. Indien bij werkzaamheden aan het dak of de gevel een nest wordt weggenomen, betreft dit uiteraard een directe vernietiging van de nestplaats. Deze schadelijke handeling is te verwachten bij het aanbrengen van gevel- of dakisolatie vanaf de buitenzijde. Een nestplaats kan echter ook indirect beschadigd of vernietigd worden als de toegang tot de nestplaats verandert of geblokkeerd wordt. Indien deze blokkering op het verkeerde moment in het broedseizoen gebeurt, kan dit ook een schadelijke handeling betreffen doordat de ouders de nestplaats niet kunnen verlaten of bereiken en dat het broedsel verloren gaat doordat het nest gedurende een dag onbereikbaar was.

Het indirect beschadigen/vernielen van een nestplaats wordt verwacht bij het aanbrengen van spouwmuurisolatie, door isolatie van borstwering of gevelbetimmering en bij glasvervanging. Ook kan een verblijfplaats worden beschadigd doordat het microklimaat wijzigt. Dit is bijvoorbeeld het geval bij dakisolatie van binnenuit of gevelisolatie van binnenuit. Een blokkering van de toegang tot een nestplaats kan ook tijdelijk zijn, bijvoorbeeld in het geval van het plaatsen van steigers of een continue aanwezigheid van mensen in de nabijheid van een nest.

In de volgende paragraaf wordt beschreven hoe deze effecten zoveel als mogelijk worden voorkomen door het treffen van maatregelen.

7.1.2 Maatregelen

In onderstaand overzicht staan de voorgenomen werkzaamheden waarbij schadelijke handelingen op nest- of verblijfplaatsen worden verwacht en welke maatregelen op hoofdlijnen nodig zijn voor behoud van de aanwezige beschermde soorten.

			Behoud nest- en verblijfplaatsen		
Werkzaamheden	Werken volgens natuurkalender	Fase ring	Behoud nestplaatsen vogels	Behoud zomer- en paarverblijfplaatsen vleermuissoorten*	Behoud kraam- en massawinterverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis
Spouwmuurisolatie	Ja	Ja	Spouw tot 10 cm onder de rand vullen	Standaard spouwverblijf	Maatwerkplan
Gevelisolatie aan de buitenzijde	Ja	Ja	Toegang behouden tot nestplaatsen in het dak	Oude spouw toegankelijk houden via entreestenen	Maatwerkplan
Dakisolatie van buitenaf	Ja	Ja	Dak toegankelijk houden/ maken voor vleermuizen en vogels	Dak toegankelijk houden/ maken voor vleermuizen en vogels	Maatwerkplan
Dakisolatie van binnenuit	Ja	Ja	Dak toegankelijk houden/ maken voor vleermuizen en vogels in combinatie met aanbrengen nestvoorziening	Dak toegankelijk houden/ maken voor vleermuizen en vogels	Maatwerkplan
Glasvervangings	Ja bij gebruik van steigers	n.v.t.	n.v.t.	Geen steigers met doeken gebruiken en steigeronderdelen mogen in- en uitvliegplekken niet blokkeren.	Geen steigers met doeken gebruiken en steigeronderdelen mogen in- en uitvliegplekken niet blokkeren.

Maatregelen op hoofdlijnen

* Gewone- kleine en ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en gewone grootoorvleermuis

De natuurkalender wordt toegelicht in paragraaf 7.1.2.6.

Bebouwing met kraamverblijfplaatsen- of massawinterverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis

Voor behoud van de kraamverblijfplaatsen of massawinterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis moet altijd een maatwerkplan worden opgesteld (zie bijlage 7 stappenplan maatwerkplan). Verder geldt voor deze functie ook het natuurvrij maken. Voor bebouwing met kraamverblijfplaatsen of massawinterverblijfplaatsen geldt een eigen fasering en dit is ook maatwerk. Daarnaast wordt overal in het plangebied rekening gehouden met een mogelijke kraamverblijfplaats doordat werken buiten de kraamtijd verplicht is. En er is overal een standaardmitigatietaakstelling van toepassing met kraamvoorzieningen (spouwverblijf 1x1m of kraamkast).

Bebouwing met nestplaatsen vogels (huismus, spreeuw en gierzwaluw) en zomer- en paarverblijfplaatsen gewone-kleine- en ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en gewone grootoorvleermuis

Voor deze functies bestaan de maatregelen uit: altijd natuurvrij maken voor de genoemde vleermuissoorten en soms voor vogels (afhankelijk van de planning), een fasering en behoud van de (potentie voor) verblijfplaatsen van zowel vleermuissoorten als vogels. Altijd natuurvrij maken is nodig omdat het GSO zich niet heeft gericht op het vinden van alle kleine verblijfplaatsen maar alleen op grote kwetsbare verblijfplaatsen. Wel is inzicht verkregen in de populatie van vleermuissoorten en hieruit blijkt dat in alle bebouwing kleine verblijfplaatsen van vleermuissoorten zijn te verwachten evenals bijna overal nestplaatsen te verwachten zijn van één van de gebouwbewonende vogels (huismus, spreeuw of gierzwaluw). Behoud van verblijfplaatsen wordt gerealiseerd door toegankelijke dakconstructies te behouden en te realiseren, borstweringen en gevelbetimmering toegankelijk te houden en de spouw gedeeltelijk te behouden. Deze wijze van behouden van vleermuisverblijfplaatsen biedt ook mogelijkheden voor kraamverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis.

Bij werkzaamheden aan het dak (isolatie van binnenuit, of buiten) wordt altijd een vogelkast aangebracht. Deze kast dient bij voorkeur ingebouwd te worden maar bij particulieren is een opbouwkast ook toegestaan. Het inbouwen van een kast vraagt om een metselaar, er treedt verstoring op van vleermuizen in de spouw en indien de particulier alleen het dak isoleert, staan de kosten van de inbouwkast niet in verhouding tot de activiteit.

Fasering en tijdelijke compensatie

Fasering is nodig om te voorkomen dat er op te veel plekken gelijktijdig wordt gewerkt en dieren geen veilige plek meer hebben.

Fasering afspraken:

- [Maximaal 1/3 van de woningen in een CBS buurt zijn tegelijk natuurvrij/ ontoegankelijk.](#)
- [Maximaal 25% tot 50% van de woningen binnen bolwerken of kolonies van vogels zijn natuurvrij/ ontoegankelijk in het broedseizoen:](#)
  - o 25% is van toepassing op grote vogelkolonies van >10 vogelnesten en kraamverblijfplaatsen.
  - o 50% is van toepassing op kleine vogelbolwerken van < 10 nesten.

Bij reguliere projecten is het gebruikelijk om bij aantasting van een verblijfplaats altijd eerst vervangende verblijfplaatsen in de vorm van tijdelijke kasten aan te bieden.

Voor dit SMP wordt tijdelijke compensatie in de vorm van tijdelijke kasten in beginsel niet nodig geacht. Allereerst wordt er altijd gezorgd voor een gefaseerde impact, er zijn hierboven bij de fasering grenswaardes aangegeven voor gelijktijdig aan te tasten woningen.

Voor vogels betekent dit dat binnen een bolwerk of kolonie altijd 50% tot 75% van de woningen in het broedseizoen beschikbaar blijft en dienen als alternatief. Voor algemene verblijfplaatsen van vleermuissoorten geldt dat er altijd 2/3de van de CBS buurt beschikbaar blijft.

Daarnaast geldt bij vleermuissoorten dat op het moment van natuurvrij maken al een verblijfplaats (spouwverblijf) gerealiseerd wordt. Voor kraamverblijven en massawinterverblijven is dit maatwerk. Daarnaast is er tijdens de werkzaamheden sprake van beschikbaarheid van verblijfplaatsen. Bij woningen waar spouwmuurisolatie wordt aangebracht wordt al bij het natuurvrij maken een verblijfsruimte behouden (spouwverblijf).

Bij dakisolatie projecten wordt ook gezorgd voor beschikbaarheid van verblijfplaatsen direct na werkzaamheden. Zolang dus aan de uitgangspunten qua fasering en maatregelen wordt gehouden zijn er voldoende alternatieven aanwezig en is tijdelijke compensatie in de vorm van kasten niet nodig.

7.1.2.1 Dakisolatie van binnenuit

Vanuit ecologisch oogpunt heeft dakisolatie van binnenuit altijd de voorkeur boven dakisolatie van buitenaf. Dit geldt voor zowel vogels als vleermuissoorten. Het dak blijft dan beter toegankelijk (identiek aan huidige situatie) en in combinatie met de ventilatiedakpannen is het microklimaat voldoende. Ook is het goedkoper en minder ingewikkeld dan een dak toegankelijk maken/houden voor vogels en vleermuissoorten bij dakisolatie van buitenaf. Ondanks bovenstaande is een effect op beschermde soorten niet helemaal uit te sluiten. Daarom zijn ook aanvullende voorzieningen nodig.

Bij werkzaamheden aan het dak (isolatie van binnenuit, of buitenaf) wordt altijd een vogelkast aangebracht. Deze kast dient bij voorkeur ingebouwd te worden maar bij particulieren is een opbouwkast toegestaan. Er wordt standaard één kast per woning toegevoegd tenzij uit de GIS-kaart/ kaartviewer blijkt dat het een gebouw betreft met meerdere gierzwaluwnesten. Dat zijn enkele gebouwen in Waddinxveen. In dat geval wordt het aantal nesten dat aanwezig was gecompenseerd met kasten. Door overal tenminste één kast toe te voegen (naast het toegankelijk houden van het dak) wordt er een grote overcompensatie gerealiseerd.

Dakisolatie binnenuit	Maatregel
Natuurvrij maken, fasering en werken buiten kwetsbare perioden	Ja, werken buiten (vogel) broedseizoen, anders dient stroomschema natuurvrij maken te worden gevolgd.
Behoud verblijfplaatsen	Dak toegankelijk houden voor vleermuizen en vogels. Ventilatie pan (2 keer per kant) toevoegen.
	Standaard één gierzwaluwkast aanbrengen. In geval van een gebouw met meerdere gierzwaluwnesten dan geldt één kast per nest.
Maatwerkplan	Bij kraam- of massawinterverblijfplaats, VvE of corporatie.
Natuurvrij-maak-materialen weghalen	Zodra de werkzaamheden zijn uitgevoerd moeten de materialen voor het natuurvrij maken worden verwijderd.

Maatregelen van toepassing op dakisolatie van binnenuit

7.1.2.2 Dakisolatie buitenaf

Dakisolatie buitenaf	Maatregel
Natuurvrij maken, fasering en werken buiten kwetsbare perioden	Ja, conform stroomschema natuurvrij maken en natuurkalender
Behoud verblijfplaatsen	Dak toegankelijk houden/ maken voor vleermuizen en vogels.
	Standaard één gierzwaluwkast aanbrengen. In geval van een gebouw met meerdere gierzwaluwnesten dan geldt één kast per nest.
Maatwerkplan	Bij kraam- of massawinterverblijfplaats, VvE of corporatie.
Natuurvrij-maak-materialen weghalen	Zodra de werkzaamheden zijn uitgevoerd moeten de materialen voor het natuurvrij maken worden verwijderd.

Maatregelen van toepassing op dakisolatie van buitenaf

7.1.2.3 Glasvervanging

De maatregel geldt alleen als gebruik wordt gemaakt van steigers bij het vervangen van glas. Bij deze werkzaamheden zijn negatieve effecten vooral in de vorm van verstoring te verwachten door aanwezigheid van mensen rondom de dakgoot waar huismus, spreeuw of gierzwaluw kan broeden. Deze verstoring is dus alleen te verwachten in het vogelbroedseizoen en als ter hoogte van de dakgoot wordt gewerkt. Hierbij gaat het om langere aanwezigheid dan een half uur ter plaatse van de dakgoot maar ook de aanwezigheid van de steiger zelf ter hoogte van de dakgoot die mogelijk het uitvliegen blokkeert van gierzwaluw.

Om verstoring te voorkomen dienen de volgende maatregelen uitgevoerd te worden.

Glas vervanging	Maatregel
Natuurvrij maken, fasering en werken buiten kwetsbare perioden	Ja, conform stroomschema en natuurkalender
Behoud verblijfplaatsen	Geen steigers of werk buiten broedseizoen en geen steigers met doeken gebruiken. Daarnaast moet bij het plaatsen van steigers voorkomen worden dat in- en uitvliegopeningen (zoals open stootvoegen) worden geblokkeerd.
Maatwerkplan	Bij kraam- of massawinterverblijfplaats, VvE of corporatie.

Maatregelen van toepassing op glasvervanging

7.1.2.4 Gevelisolatie

Onder gevelisolatie verstaan we gevelisolatie aan de buitenzijde (voorzetgevel), de spouwmuur vullen en isolatie van borstwering/gevelbetimmeringen.

Na de werkzaamheden komen er weer verblijfsruimtes voor vleermuizen beschikbaar in de gevel. Welk type en hoeveel is in onderstaande tabel uitgewerkt.

Bij grotere gebouwen (1b) heeft het de voorkeur om grote oppervlaktes toegankelijk te houden/maken zoals trappenhuisen en liftschachten e.d.

Gevelisolatie	Maatregel
Natuurvrij maken, fasering en werken buiten kwetsbare perioden	Ja, conform stroomschema natuurvrij maken en natuurkalender
Behoud verblijfplaatsen afhankelijk van type gevelisolatie	
Voorzetgevel	1.Oude spouw toegankelijk houden via entreestenen ter hoogte van oude openstootvoegen
Spouwmuur vullen	1.a Bij woonhuizen: Spouwverblijf creëren conform de volgende maatvoering: bij hoekwoningen: in de kopgevel 1m bij 1m. Tussenwoningen: per <u>langsgevel</u> : 0,3m bij 0,3m (dus 2 per woning). Vrijstaande woningen: in de nok 1m bij 1m.
	1.b Bij appartementencomplexen/ grote gebouwen: spouwverblijf creëren per kopgevel van 1m bij 1m per te isoleren verdieping vanaf 2de verdieping. Het heeft de voorkeur om de mogelijkheden van het gebouw te benutten zoals spouwmuren van trappenhuis en liftschachten e.d. <u>ongeïsoleerd</u> te laten. De mogelijkheden worden uitgewerkt in het maatwerkplan.
	2. De spouw wordt tot 10cm onder de rand gevuld. Zo blijft er ruimte om boven op de spouw te kunnen broeden.
Isolatie aan de binnenzijde	1.a Bij woonhuizen: één vleermuiskast en één vogelkast aan buitengevel ophangen volgens ecologisch werkprotocol.
	1.b Bij appartementencomplexen/ grote gebouwen: één vleermuiskast en één vogelkast aan buitengevel ophangen per kopgevel per te isoleren verdieping vanaf 2 ^{de} verdieping volgens ecologisch werkprotocol.
Isolatie borstwering/ gevelbetimmering	Behoud een verblijfsruimte voor vleermuizen door de borstwering/gevelbetimmering op 3,5cm te houden van de isolatie en open is vanaf de onderkant.
Maatwerkplan	Bij kraam- of massawinterverblijfplaats, VvE of corporatie.
Natuurvrij-maak-materialen weghalen	Zodra de werkzaamheden zijn uitgevoerd moeten de materialen voor het natuurvrij maken worden verwijderd.

Maatregelen van toepassing op gevelisolatie

De maatregelen zijn technisch uitgewerkt in het ecologisch werkprotocol.

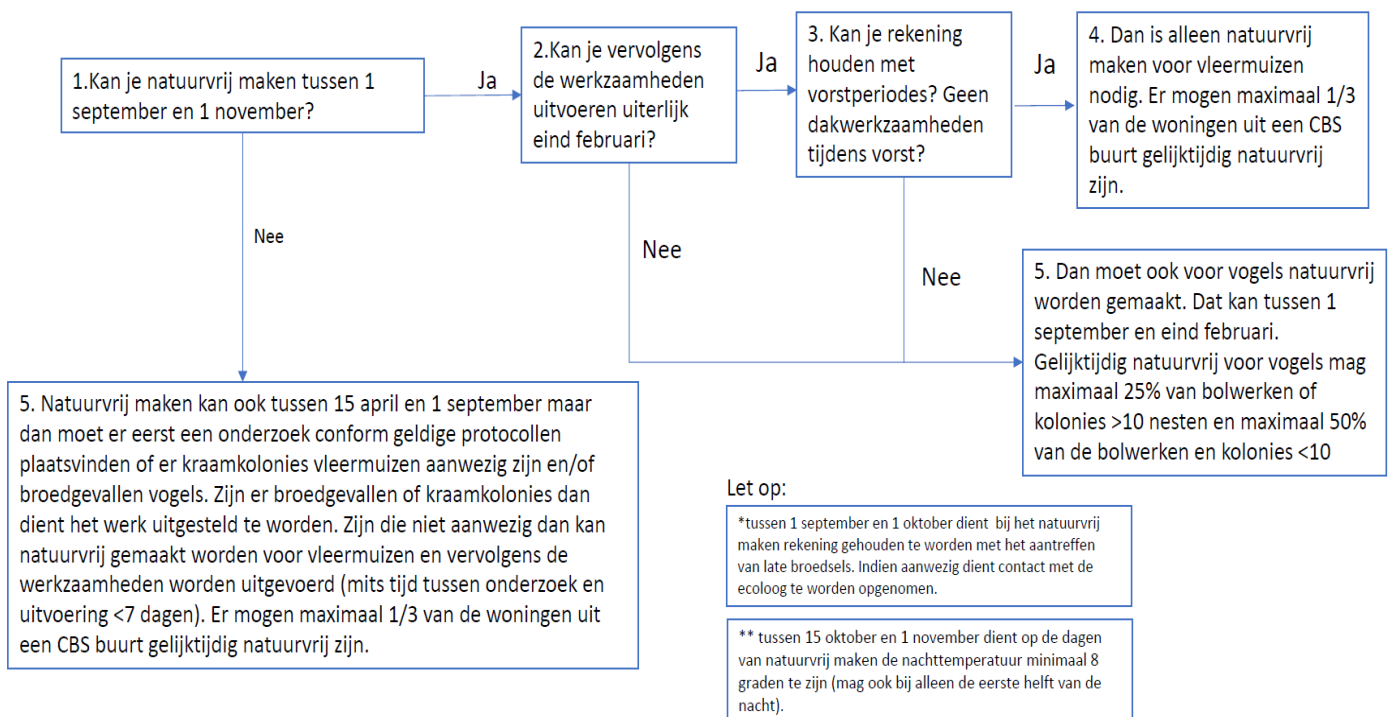
7.1.2.5 Zorgvuldig werken

De fasering en maatregelen worden toegepast om tijdens de werkzaamheden het doden of verwonden van vogels en vleermuissoorten te voorkomen en om nesten en verblijfplaatsen te behouden. Er wordt altijd eerst natuurvrij gemaakt zodat mogelijk aanwezige soorten tijdig weg kunnen komen. Dit dient te gebeuren voor de start van de werkzaamheden in de daarvoor geschikte periode.

7.1.2.6 Natuurkalender

Er zijn drie opties van de natuurkalender beschikbaar voor het natuurvrij maken en uitvoeren van de werkzaamheden. Door onderstaand stroomschema te volgen wordt duidelijk welke optie de beste is.

Stroomschema natuurvrij maken en werkzaamheden uitvoeren

Natuurkalender

Optie 1: Natuur vrijmaken in september/oktober en uitvoering werkzaamheden uiterlijk eind februari

Stap	Actie	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec
1	Natuurvrij maken vleermuizen												
2	Werkzaamheden uitvoeren												

Optie 2: Natuur vrijmaken in september/oktober en uitvoering werkzaamheden jaarrond mogelijk

Stap	Actie	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec
1	Natuurvrij maken vleermuizen en vogels												
2	Werkzaamheden uitvoeren												

Optie 3: Natuur vrijmaken tussen 15 april en 1 september en uitvoering werkzaamheden jaarrond mogelijk

Stap	Actie	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec
1	Natuurvrij maken vleermuizen en vogels												
2	Werkzaamheden uitvoeren												

Legenda:

	Oranje = voor vogels mag dan ook natuurvrij gemaakt worden indien geen vorst.
	Licht oranje = in deze periode mag voor vogels natuurvrij gemaakt worden indien geen vogels aanwezig zijn.
	Geel = eerst een controleonderzoek naar vleermuizen én naar broedende vogels. Bij aanwezigheid kraamkolonies of broedgevallen uitstel werkzaamheden. Bij afwezigheid van kraamkolonies of broedgevallen mag natuurvrij gemaakt worden.
	Groen = werkzaamheid mag uitgevoerd worden mits voorgaande stappen zijn uitgevoerd.
	Rood = Stap mag niet worden uitgevoerd.

Toelichting periode van uitvoering:

De voorkeursperiode voor het natuurvrij maken betreft de periode **tussen 1 september en 31 oktober**. Dit valt buiten de kraamperiode van vleermuissoorten en de broedperiode van vogels en is voorafgaand aan de winterrust van vleermuissoorten. In de winter mag voor vleermuissoorten niet natuurvrij gemaakt worden. Als de werkzaamheden kort na het natuurvrij maken kunnen plaatsvinden (uiterlijk voor 1 februari van het volgende jaar) dan hoeft er alleen voor vleermuissoorten natuurvrij gemaakt te worden. Vogels zullen namelijk zelf kunnen wegvliegen bij de verstoring die door de werkzaamheden plaatsvindt (zoals bijvoorbeeld bij het weghalen van dakpannen). De werkzaamheden zijn niet verstorender dan natuurvrij maken. Er mogen geen dakwerkzaamheden plaatsvinden tijdens vorst. Het dak moet dan beschikbaar zijn voor vogels.

Dit is optie 1.

Als de wens is om tijdens vorst of in het broedseizoen van vogels de werkzaamheden uit te voeren dan moet er ook natuurvrij gemaakt worden voor vogels. Dit is optie 2.

Voor corporaties en VvE's is er een derde optie.

Tussen 15 april en 1 september mag eventueel natuurvrij gemaakt worden, maar dan moet er eerst door een deskundige ecoloog vastgesteld worden dat er geen kraamkolonies of broedgevallen aanwezig zijn. Als deze wel worden aangetroffen moeten de werkzaamheden worden stilgelegd. Ecologisch onderzoek moet uitgevoerd worden conform geldige protocollen (huismus/ gierzwaluw conform kennisdocument, vleermuissoorten conform vleermuisprotocol). Dit is geen standaard werkwijze die de gemeente toestaat voor particulieren. Voor corporaties en VvE's kan dit wel interessant zijn vanwege planning technische redenen. Het natuurvrij maken en de voorafgaande controle is in dat geval onderdeel van het op te stellen maatwerkplan.

Dit is optie 3.

7.1.2.7 Natuurvrij maken en controlebezoeken

De woning(en) worden minimaal een week voor de start van de werkzaamheden natuurvrij gemaakt conform de beschreven natuurkalender. Natuurvrij maken dient te gebeuren in een periode dat de temperatuur minimaal 10 graden is gedurende minimaal 5 dagen zodat het zeker is dat de vleermuissoorten niet in winterslaap zijn gegaan en dus de kans hebben gehad om uit te vliegen.

Het natuurvrij maken dient op de volgende wijze te gebeuren:

Natuurvrij maken voor vleermuissoorten:

In de actieve periode dienen de woningen toegankelijk gemaakt te worden voor vleermuissoorten, terwijl zij wel de verblijfplaatsen moeten kunnen blijven verlaten. Hiervoor worden exclusion flaps geplaatst zodat de vleermuis wel de verblijfplaats kan verlaten, maar niet kan terugkeren. Rekening houdend met het verhuisgedrag van vleermuissoorten, zullen niet alleen de invliegopeningen van de gevonden verblijfplaatsen ongeschikt worden gemaakt, maar alle potentiële invliegopeningen. De eisen zijn de volgende:

- Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap, toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden;
- De ruimte tussen exclusion flaps mag maximaal 3 meter zijn;
- Het gebruik van materialen waarin vleermuissoorten verstrikt kunnen raken of aan vast kunnen plakken of verwonden, zoals (steiger)netten, glaswol of purschuim is niet toegestaan;
- De exclusion flaps waarmee de bebouwing ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden (minimaal 10 graden, een windkracht van minder dan 5 BFT en droog) te worden ingezet. Minimaal drie van de vijf dagen met gunstige weersomstandigheden dienen aaneengesloten te zijn. Bij overdag slecht weer en 's avonds rond zonsondergang en in de nacht goed weer, telt dit nog steeds als een dag met gunstige weersomstandigheden.

Natuurvrij maken voor vogels

Als de woning(en) ook voor vogels natuurvrij gemaakt moeten worden dan geldt de volgende aanpak:

De dakpannen worden voorzichtig gelicht en er wordt gecontroleerd of er zich nog vogels in de nesten bevinden. Als dit het geval is, wordt hen de kans geboden om rustig weg te vliegen. Daarna worden in de dakgoten weringsborstels geplaatst. Zo kunnen de vogels daarna niet meer terug naar hun nestlocaties onder de dakpannen. Bij de nestlocaties met de invliegopening bij de kantpannen wordt op dezelfde wijze gewerkt, zij het dat er gebruik gemaakt wordt van vulschuim. Als uit onderzoeksgegevens blijkt dat er aparte plekken zijn waar vogels hebben genesteld wordt er een maatwerkinstructie meegegeven indien relevant voor de werkzaamheden.

Controlebezoeken

Voor de aanpak van de controlebezoeken wordt onderscheid gemaakt tussen particulieren en VvE's en woningcorporaties.

Particulieren:

Doordat projecten van particulieren veelal een losse woning betreffen is de impact op beschermde soorten beperkt. Er worden bij particulieren geen controlebezoeken na het natuurvrij maken uitgevoerd, tenzij het een woning betreft waarin een kraamverblijfplaats aanwezig is. In dat geval is een controlebezoek na natuurvrij maken onderdeel van het maatwerkplan.

VvE's en woningcorporaties:

Bij VvE's en woningcorporaties is er vaker sprake van een project waarbij een grotere impact te verwachten is want meerdere woningen worden tegelijkertijd aangepakt waardoor ook meerdere verblijfplaatsen (mogelijk) aangetast worden. Hierbij is het nodig dat het natuurvrij maken voor vleermuissoorten en voor vogels wordt gecontroleerd.

Werkwijze controlebezoek

- Na afronding van het natuurvrij maken volgt het controlebezoek naar de aanwezigheid van vleermuissoorten. Om twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst wordt met batdetector gecontroleerd of er echt geen vleermuissoorten meer invliegen. Dit bezoek kan alleen uitgevoerd worden tijdens gunstige weersomstandigheden (droog, max 3bft en minimaal 8 graden).
- Indien er bij stap 1 geen vleermuissoorten zijn vastgesteld, kan het gebouw worden vrijgegeven.
- Indien er bij stap 2 toch een invliegende vleermuis wordt waargenomen, mogen aan de betreffende woning geen werkzaamheden worden uitgevoerd tot de verblijfplaats verlaten is. Hiervoor dient de betreffende invlieglocatie aanvullend ongeschikt gemaakt te worden, waarna wederom een controlebezoek plaatsvindt. Net zolang tot er zekerheid is dat er geen vleermuissoorten meer in de bebouwing zitten.
- Indien de werkzaamheden aan de woning(en) niet direct kunnen volgen na vrijgave van het gebouw, dan is het van belang dat er nogmaals een controlebezoek uitgevoerd wordt. Dit is nodig als de werkzaamheden later dan twee maanden na vrijgave van het gebouw worden uitgevoerd. Indien natuurvrij maken in het kraamseizoen wordt uitgevoerd dan is de termijn van een nieuw controlebezoek maximaal zeven dagen. Deze beperkte termijn is nodig omdat kraamgroepen vaak verhuizen.
- a. 1 april tot 1 november: extra controlebezoek maximaal enkele dagen voor de geplande werkzaamheden zodat de woning opnieuw vrijgegeven kan worden.
- b. 1 november tot 1 april: indien het plan bestaat om tijdens de winterslaapperiode te werken, is een extra controlebezoek in de 1ste helft van oktober bij geschikte weersomstandigheden noodzakelijk zodat het gebouw opnieuw vrijgegeven kan worden.

7.2 In te zetten deskundigheid

Voor in te zetten deskundigheid wordt onderscheid gemaakt tussen particulieren, VvE's en woningcorporaties.

Particulieren:

Het isoleren dient door een aannemer uitgevoerd te worden die gecertificeerd natuurvriendelijk kan isoleren (<https://www.natuurvriendelijkisoleren.nl/>). Er wordt gewerkt via een gestandaardiseerd ecologisch werkprotocol. Indien de particuliere woning een woning betreft met een kraamverblijfplaats dan dient er een deskundig ecooloog te worden betrokken voor het opstellen van een maatwerkplan voordat er werkzaamheden uitgevoerd mogen worden. Zie meer over het werkproces in hoofdstuk 9 (administratie en proces) en bijlage 7 (stappenplan maatwerkplan).

VvE's en woningcorporaties:

Bij VvE's en woningcorporaties is er vaker sprake van een project waarbij een grotere impact te verwacht is, omdat meerdere woningen tegelijkertijd worden aangepakt waardoor ook meerdere verblijfplaatsen (mogelijk) aangetast worden. Voor de uitvoering van dergelijke projecten is altijd een ecologisch werkprotocol nodig waarbij de maatregelen uit dit SMP worden uitgewerkt tot een concreet werkplan voor het project. Dit dient door een ecooloog te worden opgesteld. Het natuurvrij maken bij dit soort projecten dient te worden uitgevoerd door deskundige natuuraannemers. Na het natuurvrij maken dient een ochtendbezoek uitgevoerd te worden door een deskundige ecooloog om te controleren of er geen vleermuissoorten meer de bebouwing in vliegen. Indien van toepassing, dient ook gecontroleerd te worden of de vogelwerende middelen op de correcte manier geplaatst zijn.

Een deskundig ecooloog is betrokken bij:

- Opstellen maatwerk ecologisch werkprotocol bij een kraam- of massawinterverblijfplaats;
- Controlebezoeken na het natuurvrij maken bij een kraam- of massawinterverblijfplaats;
- Opstellen maatwerk ecologisch werkprotocol bij VvE's en woningcorporaties;
- Controlebezoeken na het natuurvrij maken bij VvE's en woningcorporaties.

Definitie van deskundig ecooloog:

Een ecologisch deskundige is een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring. Hij of zij geeft ecologisch advies en/of begeleidt werkzaamheden op het gebied van habitats (natuurlijke leefgebieden) en soorten. De deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek te kunnen doen. Hiermee bedoelen we dat de ecologisch deskundige:

- de functionaliteit van leefgebieden van beschermde soorten (her)kent;
- kennis heeft van algemeen erkende onderzoeksmethoden;
- ecologische werkprotocollen kan uitwerken;
- specifieke maatregelen kan begeleiden.

Bron: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/buiten-werken/ecologisch-deskundige>

7.3 Maatregelen voor versterken van de populatie en bereiken natuurplus

Maatregelen voor het versterken van de populatie zijn gericht op het toenemen van verblijfplaatsen en het verbeteren van het leefgebied van gebouwbewonende beschermde soorten. In deze paragraaf wordt eerst ingegaan op de natuurplus die bereikt wordt met de standaardmitigatiemaatregelen. Deze maatregelen leiden al tot een duidelijke natuurplus ten opzichte van de reguliere situatie. Aanvullend daarop worden de gemeentelijke initiatieven beschreven die zorgen voor een verdere versterking.

Natuurplus door standaardmitigatie

Voor het bepalen van de natuurplus is het eerst belangrijk om te weten welke mitigatie er in een regulier traject zou plaatsvinden. Hiervoor is een berekening gemaakt op basis van de populatie inschatting van het plangebied. Ervan uitgaande dat aan alle gebouwen in het plangebied verblijfplaats versturende werkzaamheden gaan plaatsvinden dan dient de gehele populatie minimaal volgens de wettelijke normen uit de kennisdocumenten te worden gemitigeerd. Zie hiervoor onderstaande tabel.

Soort	Populatie-inschatting plangebied	Wettelijke compensatie	Wettelijke compensatiefactor
Huismusnestplaatsen	345 broedpaar	690	factor 2
Gierzwaluw	154 broedpaar	770	factor 5
Spreeuw	230 broedpaar	460	Factor 2 (onofficieel)
Gewone dwergvleermuis	616 dieren	2.464	factor 4
Ruige dwergvleermuis	296 dieren	1.184	factor 4
Kleine dwergvleermuis	20 dieren	80	factor 4
Laatvlieger	60 dieren	240	factor 4
<u>Meervleermuis</u>	250 dieren	1.000	factor 4

Wettelijke mitigatietaakstelling regulier

Om inzicht te krijgen in hoeverre de wettelijke mitigatie van een regulier traject zich verhoudt tot de mitigatie in dit SMP is gekeken naar de standaardmitigatietaakstelling voor een gemiddeld woonblok ééngezinswoningen bestaande uit acht woningen en een appartementencomplex van vijf verdiepingen.

Type bebouwing	SMP soorten	SMP-mitigatie (in kastvorm)	Aantal gebouwen in plangebied	
Blokken (ééngezinswoningen bestaande uit acht woningen)	Huismus/spreeuw/gierzwaluw	32 nestkasten geschikt voor alle 3 de vogels	1.310 blokken	41.920 nestvoorzieningen
	Vleermuis	6 standaard voorzieningen en 2 kraamvoorziening		7.860 standaardvoorzieningen en 2.620 kraamvoorzieningen
Appartementen/ flats bestaande uit vijf verdiepingen	Huismus/spreeuw/gierzwaluw	alleen in een enkel uitzonderlijk geval	120	
	Vleermuis	8 kraamvoorzieningen		960 kraamvoorzieningen

SMP mitigatietaakstelling

Uit de berekening in bovenstaande tabellen valt af te leiden dat de totale SMP mitigatie ruimschoots de wettelijke mitigatie van een regulier traject overtreft en dat daarmee dus een duidelijke natuurplus wordt gecreëerd met dit SMP. Dit wordt samenvattend weergegeven in onderstaande tabel.

Totalen:	Gecombineerde wettelijke compensatie opgave	SMP mitigatie
Huismus/gierzwaluw/spreeuw	1.920	41.920 nestvoorzieningen
Vleermuissoorten	4.968	11.440 voorzieningen waarvan 3.580 kraamvoorzieningen

Bovenstaande getallen zijn gebaseerd op mitigatie indien dit met nestvoorzieningen wordt gerealiseerd (in principe inbouwkasten). Bij de SMP mitigatie wordt initieel ingezet op het toegankelijk houden van stukjes spouw en het toegankelijk houden van daken.

Die kunnen grotere aantallen herbergen dan nestvoorzieningen.

Bij de populatie-inschatting en wettelijke mitigatie staan ook laatvlieger en meervleermuis benoemd. Kraamverblijfplaatsen van deze soorten vallen echter niet binnen dit SMP.

Impact op verblijfplaatsen van deze soorten zal beperkt blijven tot kleine zomerverblijfplaatsen. De aantallen daarvan zullen dus veel lager zijn dan de genoemde populatie-inschatting.

Natuurplus door overige initiatieven van de gemeente

De ambitie van de gemeente is om de lokale populaties van gebouwbewonende beschermde soorten te versterken. Hiervoor worden onderstaande maatregelen genomen naast eerder benoemde maatregelen die al worden genomen in het kader van isoleren.

A: Nieuwe gebouwen worden ontworpen met geïntegreerde nestruimte voor vleermuissoorten, huismus, gierzwaluw en spreeuw waardoor verblijfsaanbod toeneemt door nieuwbouw. Zowel in het plangebied als daarbuiten. Dit is geborgd in gemeentelijk beleid. Zie voor meer toelichting paragraaf 7.4.

B: Bovendien moet bij iedere ruimtelijke ontwikkeling een habitatverbetering worden gerealiseerd voor vleermuissoorten, gierzwaluw, huismus en spreeuw. Zowel in het plangebied als daarbuiten. In gemeentelijk beleid is geborgd dat er een habitatverbetering plaatsvindt voor initiatieven van externe projectontwikkelaars en voor gemeentelijke projecten. Zie voor meer toelichting paragraaf 7.4.

C: Uitbreiding van vleermuisnetwerk aan bestaande gemeentelijke gebouwen en in de openbare ruimte is in 2025 gerealiseerd door het aanbrengen van 16 vleermuisverblijven.

Maatregelen A, B en C dragen bij aan de verbetering van de staat van instandhouding van gebouwbewonende soorten (naast de maatregelen die worden genomen tijdens isolatie werkzaamheden). Over 10 jaar moet hiermee een toename van de lokale populatie gebouwbewonende beschermde soorten behaald zijn.

Toelichting op maatregel C:

In 2025 zijn 16 vleermuisverblijven geplaatst aan gemeentelijke gebouwen en in de openbare ruimte. De taakstelling in het kader van Natuurvriendelijk Isoleren (NVI) is 5 verblijven in de periode 2025/2026. Aangezien de gemeente Waddinxveen niet gaat werken volgens NVI maar volgens het SMP, worden deze verblijven meegerekend met de “plus” voor het SMP. Dit is zo afgesproken met de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) op 14 januari 2025.

Eerst is onderzocht in hoeverre kerktorens en gevels van gemeentelijke gebouwen toegankelijk gemaakt konden worden voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger omdat deze soorten zijn waargenomen in het plangebied en omdat het toegankelijk maken van gebouwen vanuit ecologisch opzicht de voorkeur heeft boven kasten.

De kerkbesturen hebben geen toestemming gegeven vanwege de monumentale status van de gebouwen.

Gemeentelijke panden bleken al geïsoleerd te zijn dus daar bleef alleen de mogelijkheid van een externe kast over. De meeste gemeentelijke panden bleken ook nog ongeschikt te zijn voor een externe kast omdat de panden laag zijn, een plat dak hebben en veel lichtverstoring hebben door lichtmasten zoals bij voetbalclubs. Slechts twee gemeentelijke panden waren geschikt voor externe kasten volgens de ecologen van Ecologisch adviesbureau Habitus B.V. Deze panden staan in het plangebied en liggen in de buurt van bestaande (kraam)verblijven en er is foerageergebied in de buurt. Daardoor is de kans op succes groot.

Vervolgens is gekeken naar de mogelijkheden voor een verblijf in de openbare ruimte binnen het plangebied. Het gebied rondom de Petteplas werd het meest kansrijk bevonden omdat dat een foerageergebied is voor diverse vleermuissoorten en omdat daar (kraam)verblijven in de buurt zijn.

Tot slot is gekeken naar de mogelijkheden voor soorten die niet zijn waargenomen in het plangebied maar waarvan wel wordt verondersteld dat ze aanwezig kunnen zijn in of rond Waddinxveen. Vanwege het ontbreken van geschikte panden in eigendom van de gemeente is in overleg met Staatsbosbeheer gekozen om boomkasten op te hangen vlak naast het plangebied, in het Gouwebos. In het Gouwebos heeft het telemetrie onderzoek plaatsgevonden in het kader van het GSO. Uit het telemetrie onderzoek is bekend geworden dat er diverse vleermuissoorten foerageren in het Gouwebos. Door de ecologen van Ecologisch adviesbureau Habitus B.V. en de ecologen van de ODH werd dit ingeschat als de meest kansrijke locatie voor boomkasten en als enige optie om effectieve verblijven te realiseren voor weinig voorkomende soorten zoals grootoorvleermuis en baardvleermuis.

De boomkasten zijn geschikt voor grootoorvleermuis en baardvleermuis. Ook andere soorten zoals rosse vleermuis, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis kunnen hier gebruik van maken. De bomen zijn uitgekozen door de ecooloog.

De specificaties van de kasten zijn als volgt:

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Aantal 3.

2x Bats en Birds kraamkast Kurk. Locatie: sporthal Duikelaar op de zuidgevel, binnen het plangebied, nabij een kraamverblijf van gewone dwergvleermuis. De functie is kraamverblijf.
1x Bats en Birds paalkast maatwerk. De paalkast is geplaatst binnen het plangebied op de vliegroute van diverse vleermuissoorten nabij een groot aantal kraamverblijven bij de Petteplas. De functie is paarverblijf en zomerverblijf.

Laatvlieger Aantal 1.

Er is een experimentele gevelkast van 6m2 geplaatst in de nok van Tafeltennisvereniging Kwiek in de buurt van foerageergebied en nabij een laatvlieger kraamverblijf. Dit is binnen het plangebied. De functie is kraamverblijf.

Gewone grootoorvleermuis en baardvleermuis. Aantal 12.

4x Faunus nature: Veronica. De functie is paarverblijf en zomerverblijf.

4x Waveka: 1fd met driefoudige- voorwand. De functie is kraamverblijf.

4x Waveka: 3fs. De functie is kraamverblijf.

Deze kasten zijn in het Gouwebos opgehangen, aangrenzend aan het plangebied.

Op onderstaande kaart zijn de locaties van de 16 vleermuisverblijven weergegeven:

Locatie 16 vleermuisverblijven die in opdracht van de gemeente zijn geplaatst in het kader van het SMP.

De beleidsmatige verankering bestaat uit de volgende onderdelen:

Omgevingsvisie en Omgevingsprogramma.

Deze twee instrumenten onder de Omgevingswet worden in de volgende paragraaf toegelicht.

7.4 Beleidsmatige verankering van het SMP

De Omgevingsvisie van de gemeente Waddinxveen is hier te vinden:

<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR736420/2>

De Omgevingsvisie is het wettelijke kader dat is vastgesteld door de gemeenteraad. Het wordt meegegeven aan alle interne en externe partijen die iets ruimtelijks willen realiseren in Waddinxveen. De vergunningverlener toetst alle ruimtelijke plannen aan de Omgevingsvisie. Als een plan niet past binnen de Omgevingsvisie dan wordt het in principe niet vergund. Vergunningverlening wordt in de praktijk uitgevoerd door de Omgevingsdienst Midden Holland (ODMH) in overleg met gemeentelijke experts zoals de adviseur biodiversiteit.

In de Omgevingsvisie van Waddinxveen is veel aandacht voor biodiversiteit dus er zijn verschillende “haakjes” om met initiatiefnemers in onderhandeling te komen over het verbeteren van de leefomgeving van gebouwbewonende soorten. Voorbeelden hiervan zijn:

- * Voor ieder huis dat wordt gebouwd, moet er groen bijkomen.
- * Openbaar groen moet van ecologische waarde zijn, bijdragen aan biodiversiteitherstel en bestand zijn tegen extreme weersomstandigheden.
- * Oevers moeten natuurvriendelijk worden aangelegd.
- * Het openbaar groen en de natuurgebieden worden waar mogelijk met elkaar verbonden.

De Omgevingsvisie is geconcretiseerd/ uitgewerkt in het Omgevingsprogramma duurzame leefomgeving. Dat is hier te vinden:

<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR740775/1>

Het Omgevingsprogramma duurzame leefomgeving is vastgesteld door het college en daarmee dus bindend voor alle ruimtelijke plannen die de gemeente zelf maakt en voor alle ruimtelijke plannen die externe partijen indienen en waarvoor zij medewerking nodig hebben van de gemeente. Het Omgevingsprogramma duurzame leefomgeving is een integraal programma dat gaat over onderstaande thema's:

Thema's Omgevingsprogramma duurzame leefomgeving

Onder het thema Natuur en recreatie zijn de onderwerpen uitgewerkt die een directe of een indirecte relatie hebben met het SMP. Per onderwerp zijn er ontwerpprincipes en beheerprincipes bepaald die borgen dat verbetering van de leefomgeving van gebouwbewonende soorten plaatsvindt.

Principes met een indirecte relatie tot het SMP gaan bijvoorbeeld over ecologisch beheer, een groennorm van 40% en ecologische verbindingzones. Door die principes toe te passen in projecten verbetert het voedselaanbod voor o.a. gebouwbewonende soorten.

De volgende principes hebben een directe relatie met het SMP:

1. Zorg voor een habitatverbetering voor gebouwbewonende diersoorten.

Alle ruimtelijke plannen bevatten een uitwerking van de habitatverbetering die wordt gerealiseerd voor vleermuissoorten, huismus, gierzwaluw en spreeuw.

Het gaat om de private en de openbare buitenruimte zoals privé tuinen, groene erfafscheidingen, mandelige erven, pleinen, parkeerplaatsen en openbaar groen.

2. Ontwerp voor gebouwbewonende soorten.

Nieuwe gebouwen worden ontworpen met geïntegreerde nestruimte voor vleermuissoorten, huismus, gierzwaluw en spreeuw. Neststenen voor insecten zijn optioneel. Het gaat om technische voorzieningen in de gevel en het dak en om gevelgroen en groene daken.

Het type verblijf en het soort groen dat wordt gerealiseerd in nieuwbouw is uitgewerkt in ecologisch werkprotocol natuurinclusief bouwen.

De toetsing van ruimtelijke plannen aan deze twee principes verloopt als volgt:

De kwaliteit van ruimtelijke plannen wordt getoetst door de adviseur biodiversiteit en in het geval van een externe ontwikkelaar ook door de ODMH. Bij de toetsing wordt gebruik gemaakt van ecologisch werkprotocol natuurinclusief bouwen, de Omgevingsvisie en het Omgevingsprogramma duurzame leefomgeving.

Wanneer de uitwerking onvoldoende is wordt aan de initiatiefnemer gevraagd om het plan te verbeteren. Het verbeterde plan wordt opnieuw ter beoordeling voorgelegd, net zo lang tot het voldoet.

Onderstaande regel wordt opgenomen in het Omgevingsplan zodat het realiseren van een habitatverbetering juridisch afdwingbaar is:

Artikel x Habitatverbetering

1. Ruimtelijke plannen bevatten een uitwerking van de habitatverbetering (leefomgeving) die gerealiseerd wordt voor gebouwbewonende soorten: vleermuis, huismus, gierzwaluw en spreeuw.

Het is voor de gemeente (nog) niet mogelijk om natuurinclusief bouwen te verplichten in het Omgevingsplan, omdat lokale regels over bouwen niet strenger mogen zijn dan landelijke regels. Maar de gemeente kan wel aansturen op natuurinclusief bouwen, zeker als het gaat om buitenplanse ontwikkelingen (bopa's) waarbij medewerking van de gemeente nodig is.

De gemeente kan ervoor kiezen om geen medewerking te verlenen als plannen niet voldoen aan de principes uit het Omgevingsprogramma duurzame leefomgeving of in strijd zijn met de Omgevingsvisie. Afspraken over natuurinclusief bouwen worden vastgelegd in een anterieure overeenkomst.

7.5 locaties van nieuwbouw

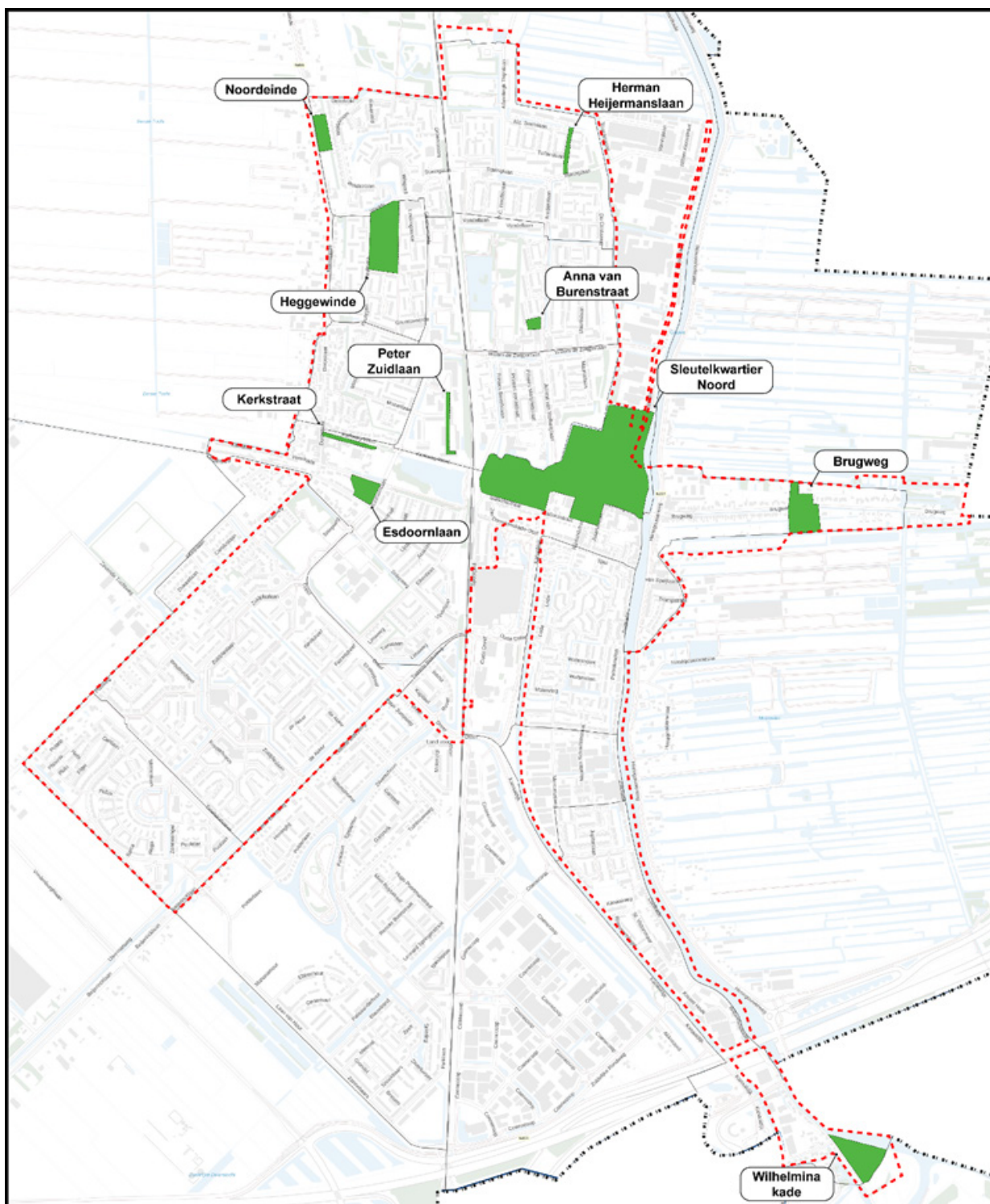
Waddinxveen is een groeiende gemeente. In het Uitvoeringsprogramma Woonzorgvisie Waddinxveen staat welke nieuwbouw er plaatsvindt tussen 2024 en 2031, zie onderstaande tabel:

<https://waddinxveen.raadsinformatie.nl/document/13957931/2#search=%22Woonvisie%22>

Plannaam	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Totaal
Anna van Burenstraat		24							24
Centrum fase 2				170					170
De Rank (Esdoornlaan)	12	50							62
Heggewinde 22a		30							30
H. Heijermanslaan 4 / NAP-gebouw	10								10
Hoevezone - Plasweg			14						14
Kerkstraat 19-23		20							20
Noordkade	105	195	195	195	195	195	195	195	1470
Op Dreef					87	88			175
Park Polderstaete - Plasweg 20(A)				15					15
Park Triangel	319	194	185	129	25				852
Peter Zuidlaan		57							57
Plannaam A			16						16
Plannaam B			65						65
Plannaam C		15	15						30
Sleutelkwartier - Beukenhof		25							25
Sleutelkwartier - KWO 155-157	27								27
Sleutelkwartier - KWO 214-216	15								15
Sleutelkwartier - Passage			42	116					158
Sleutelkwartier - Raadhuisplein		37							37
Sleutelkwartier - Stationsstraat	34								34
Suyt fase 2		63	54	43					160
Waddix (centrum)			54						54
Wilhelminakade/Boonstoppel		25							25
	522	735	640	668	307	283	195	195	3545

Woningbouw plannen Waddinxveen t/m 2032

Voor alle nieuwbouwprojecten die nog vergund worden geldt dat er natuurinclusief moet worden gebouwd, dus met geïntegreerde nestruimte voor vleermuissoorten, huismus, gierzwaluw en spreeuw. En in de bijbehorende tuinen en openbare ruimte moet een habitatverbetering plaatsvinden voor vleermuissoorten, huismus, gierzwaluw en spreeuw. De gemeente is niet de uitvoerder van nieuwbouwprojecten en heeft geen invloed op de planning maar is wel de vergunningverlener en toetst of aan de principes uit het Omgevingsprogramma duurzame leefomgeving wordt voldaan. De nieuwbouwprojecten binnen het plangebied betreft 745 woningen. De betreffende gebieden zijn weergegeven op de kaart op de volgende pagina.

Nieuwbouwplannen binnen plangebied

7.6 locaties van gebiedsreconstructies

In de periode 2026-2029 worden diverse reconstructies uitgevoerd in opdracht van de gemeente. Er wordt steeds een vierjarenplanning gemaakt door de afdeling Leefomgeving. Tijdens een gebiedsreconstructie wordt de openbare ruimte verbeterd volgens de principes uit het Omgevingsprogramma duurzame leefomgeving en er wordt rekening gehouden met de aanwezige soorten en functies die zijn ontdekt tijdens het GSO.

Een gebiedsreconstructie wordt geïnitieerd door wegbeheer of rioolbeheer.

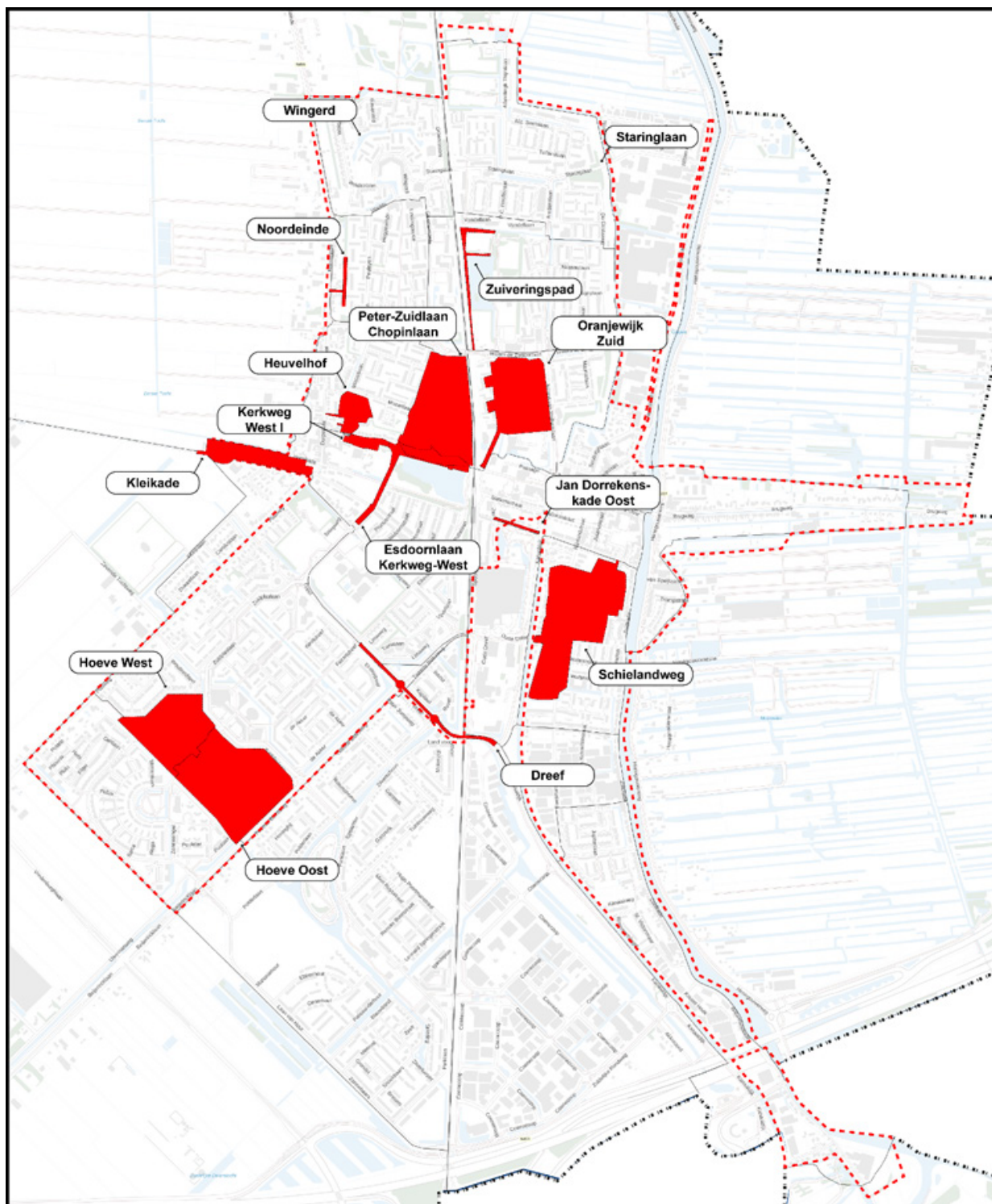
Als de weg of het riool wordt vernieuwd dan wordt ook het openbaar groen opnieuw ingericht. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om het vervangen en toevoegen van groen, het aanleggen van een natuurvriendelijke oever of het vervangen van lantarenpalen voor vleermuisvriendelijke verlichting.

Voor alle gebiedsreconstructies geldt het Omgevingsprogramma duurzame leefomgeving als beleidskader.

In ieder project moet dus een habitatverbetering voor vleermuissoorten, huismus, gierzwaluw en spreeuw worden gerealiseerd. Iedere reconstructie is maatwerk. Ontwerpen worden getoetst door de adviseur biodiversiteit aan het Omgevingsprogramma en aan het ecologisch werkprotocol natuurinclusief bouwen.

Op onderstaande kaart staan de locaties binnen het plangebied die worden gereconstrueerd in de periode 2026-2029:

Gebiedsreconstructies binnen plangebied

8

Monitoring

bron: habitus

8.1 Doel monitoring

Om inzicht te krijgen in de populatieontwikkelingen van de soorten die vallen onder de gebiedsgerichte omgevingsvergunning wordt periodiek geïnventariseerd. Met deze monitoring wordt bepaald hoe de staat van instandhouding van deze soorten is en is veranderd. Monitoring is een vereiste van de gebiedsgerichte omgevingsvergunning. De monitoring is gericht op de populaties van soorten waarvoor de vergunning is afgegeven. Dat zijn huismus, gierzwaluw, spreeuw, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, meervleermuis, gewone grootoorvleermuis, baardvleermuis, laatvlieger en kleine dwergvleermuis in het plangebied bebouwde kom Waddinxveen 2015 (Zie hoofdstuk 2 plangebied).

8.2 Algemene monitoringsopzet

Monitoring bestaat uit verschillende onderdelen:

1. Transectenonderzoek met de VleerMUS methode;
2. Monitoring kwetsbare functies;
3. Monitoring van woningen waar isolatie werkzaamheden hebben plaatsgevonden, faunavoorzieningen die zijn aangebracht door de gemeente zelf in het kader van het SMP en faunavoorzieningen in nieuwbouw;
4. Monitoring van de habitatverbetering die wordt gerealiseerd tijdens gebiedsreconstructies;
5. Monitoring van populaties huismus, spreeuw en gierzwaluw.

Bevindingen worden in ieder geval jaarlijks bijgewerkt op de GIS kaart/ kaartviewer door de GIS-expert van de gemeente of indien mogelijk vaker. De ecoloog levert hiervoor de onderzoeksbevindingen aan in GIS. Het bevoegd gezag heeft altijd toegang tot de kaart.

Jaarlijks levert de adviseur biodiversiteit van de gemeente een monitoringsverslag aan bij de Omgevingsdienst Zuid Holland Zuid (OZHZ). Hierin staat het volgende:

- gerealiseerde nieuwbouwwoningen met faunavoorzieningen;
- gerealiseerde habitatverbeteringen bij gebiedsreconstructies;
- resultaten van monitoring geïsoleerde woningen, nieuwbouwwoningen en faunavoorzieningen die door de gemeente zijn geplaatst;
- resultaten van monitoring kwetsbare functies;
- resultaten van transectenonderzoek;
- resultaten van monitoring huismus, spreeuw en gierzwaluw.

Monitoring start in het jaar na vergunningverlening.

Na 4,5 jaar wordt de SMP-verlenging aangevraagd bij het bevoegd gezag. Er is dan een half jaar de tijd om de verlengingsaanvraag te beoordelen. In die periode wordt indien nodig afgestemd over een verbeterplan. De aantallen vleermuissoorten, gierzwaluwen, spreeuwen en huismussen moeten minstens stabiel blijven en idealiter toenemen. Bij achterblijvende resultaten wordt door de adviseur biodiversiteit van de gemeente een verbetervoorstel gedaan bij de verlengingsaanvraag. Indien tussentijds al aanleiding is om een verbeterplan op te stellen dan gebeurt dat in overleg met het bevoegd gezag.

8.3 Monitoring vleermuissoorten

Faunavoorzieningen

Faunavoorzieningen die worden aangebracht in het kader van het SMP zoals spouwverblijven in geïsoleerde woningen, kasten aan gemeentelijke panden, paalkasten in de openbare ruimte en verblijven die zijn gerealiseerd in nieuwbouw worden in het laatste jaar voorafgaand aan het verlengingsverzoek onderzocht om vast te stellen of ze in gebruik zijn genomen en door welke soorten.

Transecten

VleerMUS is een monitoringsmethode welke is ontwikkeld door de Zoogdiervereniging. Door dit programma langdurig uit te voeren kan inzicht worden verkregen in de populatietrend van vleermuissoorten.

Hiertoe worden twee verschillende routes samengesteld die om het jaar worden onderzocht. De routes worden nader bepaald door een ecooloog, indien nodig in overleg met de Zoogdiervereniging en het bevoegd gezag zodat de meest actuele criteria worden meegenomen. Transecten worden zo gekozen dat ze representatief zijn voor verschillende soorten habitat (bos, stedelijk, agrarisch), zodat er een breed beeld ontstaat van de soortverspreiding.

Een ecooloog voert het transectenonderzoek uit in opdracht van de gemeente. Daarbij mag de ecooloog vrijwilligers of ecologen in opleiding inzetten die onder begeleiding van de ecooloog de routes fietsen.

De routes worden per fiets afgelegd. Een route wordt drie keer in het najaar (15 juli tot 15 september) afgelegd bij de juiste weersomstandigheden. Geluiden van vleermuissoorten worden vastgelegd met een batlogger en beoordeeld met gebruik van het programma Batexplorer. De methodiek die de Zoogdiervereniging hiervoor heeft opgesteld wordt toegepast.

Kwetsbare functies

Voor de monitoring van bekende kwetsbare functies wordt een nieuwe clusterkaart opgesteld door een ecooloog waarin de kwetsbare functies zich bevinden. In het onderzoek worden de volgende soorten en functies onderzocht:

- Soorten: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, meervleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, baardvleermuis en kleine dwergvleermuis.
- Functies: kraamverblijfplaatsen en massawinterverblijfplaatsen.

Om het jaar wordt in de periode van 15 mei tot en met 15 juli een uitvliegtelling gedaan in de avond bij bekende kraamverblijfplaatsen. Wanneer de kraamkolonie niet wordt aangetroffen, vindt één ochtendbezoek plaats binnen een straal van 50 meter om de nieuwe plaats van de kolonie te achterhalen. Als de nieuwe locatie is gevonden, vindt in de volgende avond een uitvliegtelling plaats waardoor het aantal individuen exact wordt vastgesteld. Wanneer geen kraamkolonie wordt aangetroffen op de bekende plaats dan behoudt deze locatie toch de status van kraamverblijfplaats omdat de betreffende locatie op een ander moment in het jaar of een volgend jaar weer in gebruik genomen kan worden. Er worden dus geen kraamverblijfplaatsen verwijderd van de GIS kaart/kaartviewer.

De twee bekende massawinterverblijfplaatsen worden om het jaar gemonitord door in de periode van 1 augustus tot 10 september onder geschikte weersomstandigheden één bezoek uit te voeren. Wanneer geen activiteit wordt waargenomen bij een bekend massawinterverblijf behoudt deze locatie toch de status van massawinterverblijf.

Ook wordt in het laatste jaar voorafgaand aan het verlengingsverzoek één ronde gedaan langs de potentieel geschikte locaties die bekend zijn vanuit de 0-meting maar waar toen geen massawinterverblijf is aangetroffen, zie kaart op de volgende pagina waarop de potentieel geschikte locaties zijn aangegeven met een blauwe stip:

Potentieel geschikte locaties massawinter:

8.4 Monitoring vogels

8.4.1 Monitoring huismus en spreeuw

Om het jaar worden de bekende bolwerken onderzocht. In het laatste jaar voorafgaand aan het verlengingsverzoek wordt in het overige plangebied gezocht naar eventuele nieuwe bolwerken. Dan wordt ook een ronde gedaan langs de woningen waar is geïsoleerd en langs nieuwbouw om vast te stellen of de faunavoorzieningen in gebruik zijn genomen.

Het onderzoek vindt plaats op het piekmoment van huismus en spreeuw van circa 08:00 t/m 11:00, rekening houdend met de zonsopkomst. Hierbij wordt 2 keer één zelfde locatie aangedaan op een ander tijdstip.

Er worden twee bezoeken uitgevoerd in de periode 1 april t/m 15 mei met tenminste 10 dagen er tussen. Het onderzoek moet leiden tot inzicht in een circa aantal nesten per realistisch te observeren straat/blok. Bij aanwezigheid van huismus of spreeuw wordt er door de onderzoeker stil gestaan en het aantal zingende/aanwezige mannetjes geteld. Per waarneming wordt aangegeven waar de nesten zitten (onder dakpannen via dakgoot, kantpannen, loodslabben, afwijkende plekken).

8.4.2 Monitoring gierzwaluw

Om het jaar worden de bekende kolonies onderzocht.

In het laatste jaar voorafgaand aan het verlengingsverzoek wordt in het hele plangebied gezocht naar eventuele nieuwe bolwerken. Dan wordt ook een ronde gedaan langs de woningen waar is geïsoleerd en langs nieuwbouw om vast te stellen of de faunavoorzieningen in gebruik zijn genomen.

In de periode van 1 juni tot en met 15 juli worden gierzwaluwkolonies geïnventariseerd op de aanwezigheid van gierzwaluwen. Per cluster vinden twee bezoeken plaats van 1,5 uur voor zonsopgang tot een half uur na zonsondergang. Tussen de bezoeken zitten minimaal tien dagen.

9

Proces/ administratie

bron:habitus

De gemeente Waddinxveen vraagt op basis van voorliggend SMP een gebiedsgerichte omgevingsvergunning aan bij het bevoegd gezag (ODH). De gemeente mag de vergunning doorgeven aan particulieren, VvE's en de woningcorporatie of aan andere initiatiefnemers zoals een aannemer of intermediair.

Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden. Die worden in dit hoofdstuk toegelicht.

9.1 Drie mogelijke situaties

9.1.1 Initiatief Gemeente Waddinxveen i.s.m. isolatiepartner

De gemeente Waddinxveen voert isolatiecampagne, organiseert collectieve inkoop acties en verleent subsidie. Daarmee wordt gestimuleerd om op een verantwoorde manier te isoleren. Acties zijn gericht op specifieke doelgroepen:

* Particuliere huiseigenaren met lage energielabels (C, D, E, F, G) en een maximale WOZ-waarde van €477.000.

* VvE's met lage energielabels (C, D, E, F, G) en een maximale WOZ waarde van €477.000.

Jaarlijks worden door de gemeente de adressen bepaald die kunnen deelnemen op basis van het actuele energielabel, de WOZ waarde en de resultaten van het ecologisch onderzoek. Adressen waarvan bekend is dat er een kraamverblijf of een massawinterverblijf aanwezig is, worden uitgesloten van collectieve acties. Hier geldt maatwerk.

De betreffende woningeigenaren zijn hiervan al op de hoogte gebracht met een brief.

Al vanaf het moment dat de doelgroep wordt gedefinieerd heeft de gemeente invloed op het aantal adressen, het gebied en het type woning dat wordt geïsoleerd. Voordat een isolatiecampagne start, wordt getoetst of de doelgroep niet te groot is, zie fasering in paragraaf 7.1.2.

Op het moment van opstellen van het SMP is Winst Uit Je Woning Samen inkopen BV (hierna Winst uit je Woning) de isolatiepartner van de gemeente Waddinxveen.

Winst uit je Woning is een intermediair. Dat is de schakel tussen particulier, gemeente en aannemers/ isolateurs. Winst uit je Woning adviseert particulieren over verduurzamingsmaatregelen die zij kunnen nemen in de woning en ze verzorgen offertes, subsidie en het contact met de gemeente en de aannemer/ isolateur. Deze werkwijze is efficiënt en verlaagt voor particulieren de drempel om de woning te verduurzamen.

Winst uit je Woning organiseert veilingen (vergelijkbaar met aanbestedingen) om aannemers/ isolateurs aan specifieke gemeenten te verbinden. De gemeente geeft zelf aan wat de voorwaarden zijn en welke werkzaamheden uitgevoerd mogen worden (vergelijkbaar met een Programma van Eisen). Waddinxveen geeft als voorwaarden aan dat er gewerkt moet worden volgens het SMP en de EWP's die horen bij het SMP. Ook is de certificering Natuurvriendelijk Isoleren vereist. Als aannemers/ isolateurs hier niet aan voldoen dan kunnen ze niet werken in Waddinxveen.

We weten dus zeker dat deze aannemers/ isolateurs zorgvuldig te werk gaan.

Door gebruik te maken van een collectieve inkoopactie of subsidie stemmen particulieren in met de voorschriften van het SMP en het ecologische werkprotocol.

Dit is geborgd in de subsidieregeling en in het werkproces om deel te nemen aan de collectieve inkoop actie. Particulieren die isoleren via de isolatiepartner van de gemeente maken via een machtiging gebruik van de gebiedsgerichte omgevingsvergunning.

Winst uit je Woning kan de machtiging aanvragen bij de gemeente namens particulieren. Dit kan voor meerdere woningen tegelijk.

Zie paragraaf 9.2 en 9.3 voor het administratieve proces rondom deze machtiging.

Winst uit je Woning ondersteunt geen VvE's. Voor deze doelgroep sluit de gemeente een overeenkomst met een andere intermediair. De werkwijze wordt dan vergelijkbaar met de werkwijze bij particulieren.

Via de communicatiestrategie (Zie hoofdstuk 10) overtuigen we zoveel mogelijk particulieren en VvE's om via een isolatiepartner van de gemeente te isoleren.

Dit heeft voordelen omdat:

- Er wordt ontzorgd door Winst uit je Woning.
- Er kan worden gesteund op het ecologisch onderzoek dat de gemeente heeft laten uitvoeren. Dit bespaart veel tijd en geld.
- De aannemers zijn deskundig, gecertificeerd en gegarandeerd beschikbaar.
- De tarieven zijn aantrekkelijk vanwege de subsidie.

Isolatiecampagnes vanuit de gemeente hebben een groot bereik doordat campagnes worden uitgevoerd door een specialistisch en ervaren team met o.a. een communicatie- adviseur en een data analist.

9.1.2 Initiatief door particulier of VvE

Een particulier of VvE kan - ondanks de inspanningen van de gemeente - ook besluiten om te isoleren zonder subsidie en zonder gebruik te maken van de gemeentelijke isolatiepartner.

Via de gemeentelijke website kunnen initiatiefnemers een aanvraag indienen om gebruik te maken van de gebiedsgerichte omgevingsvergunning. Vanaf dat moment zijn deze woningeigenaren in beeld bij de gemeente en heeft de gemeente invloed op het aantal adressen, de planning (volgens natuurkalender), de uitvoerende partij, het gebied en het type fauna voorziening dat wordt gerealiseerd. Ook deze groep kan alleen gebruik maken van de machtiging als er wordt gewerkt volgens het ecologische werkprotocol.

Het kan voorkomen dat niet de woningeigenaar zelf de aanvraag indient maar dat een aannemer/ isolateur of intermediair dit voor hen doet. In dat geval wordt de machtiging afgegeven aan de aanvrager/ initiatiefnemer.

Als de initiatiefnemer gebruik wil maken van een aannemer die nog niet bekend is bij de gemeente dan wordt nadere informatie opgevraagd om vast te stellen of de aannemer wel gecertificeerd is voor Natuurvriendelijk Isoleren.

Door gebruik te maken van de gebiedsgerichte omgevingsvergunning verplichten initiatiefnemers zich om te werken volgens de voorschriften van het SMP en het ecologische werkprotocol.

9.1.3 Woningcorporatie Woonpartners

Er is één woningcorporatie actief in Waddinxveen, dat is Woonpartners.

Woonpartners heeft aangegeven voorlopig nog te blijven werken volgens de reguliere procedure en dus per project een omgevingsvergunning aan te vragen bij het bevoegd gezag.

Woonpartners heeft geen lange termijnplanning voor isolatiewerkzaamheden.

Zij kijken naar de noodzakelijke werkzaamheden voor de komende 1 tot 3 jaar en beoordelen per project of er óók wordt geïsoleerd of niet.

Woonpartners heeft geen bijdrage geleverd aan de totstandkoming van dit SMP.

Woonpartners wil eerst aankijken hoe een SMP werkt, wat de maatregelen precies worden en of het werkbaar is. Voor Woonpartners is het belangrijk dat zij het hele jaar door kunnen werken en ze zijn er niet zeker van dat ze dat nog kunnen op het moment dat zij zich aansluiten bij een generiek SMP.

Wel wil Woonpartners, als het SMP voor hen gunstiger uitkomt dan een reguliere procedure, gebruik kunnen maken van het SMP.

De onderzoeksresultaten zijn ook gedeeld met Woonpartners zodat zij rekening kunnen houden met de aangetroffen soorten. Zij moeten alsnog zelf ecologisch onderzoek uitvoeren. Mogelijk ziet Woonpartners in de toekomst de voordelen van het SMP en sluiten zij alsnog aan. Daarom zijn de maatregelen in hoofdstuk 7 ook uitgewerkt voor het geval Woonpartners gebruik gaat maken van het SMP.

Op dat moment zal Woonpartners net als VvE's een aanvraag indienen om gebruik te maken van de gebiedsgerichte omgevingsvergunning van de gemeente. Woonpartners verplicht zich daarmee om informatie over de uit te voeren werkzaamheden te delen en om te werken volgens de voorschriften van het SMP en het ecologische werkprotocol.

Zo kan de gemeente het totaalbeeld bewaken in combinatie met de aanvragen van particulieren en Vv's binnen het plangebied.

9.2 Aanvraagproces

Via de gemeentelijke website wordt informatie over het SMP verstrekt, zie hoofdstuk 10 communicatie. Initiatiefnemers dienen een aanvraag in via een webformulier.

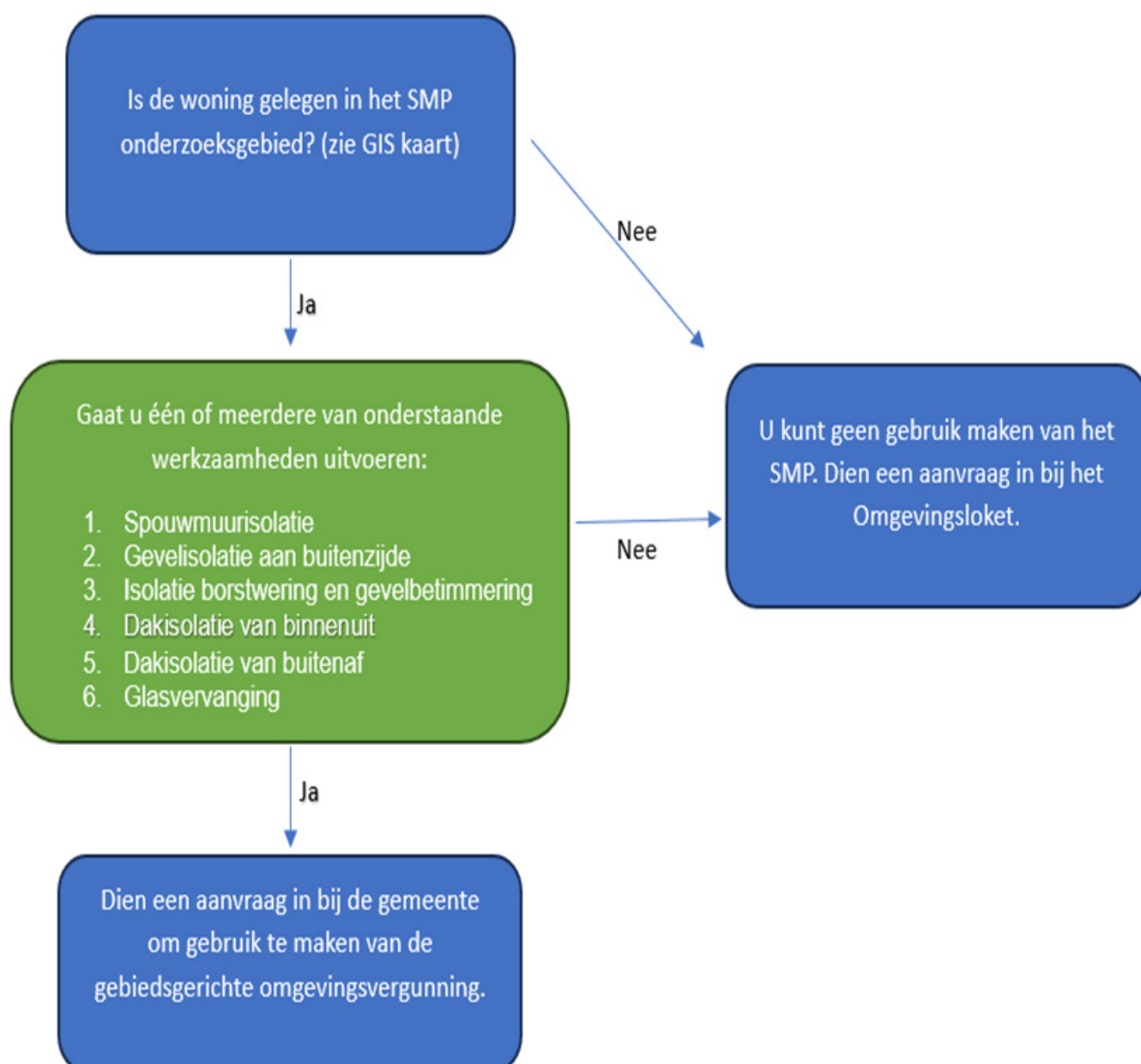
Initiatiefnemers kunnen zijn: particulieren, VvE's woningcorporaties of de isolatiepartner van de gemeente of iemand die in opdracht van hen handelt zoals een aannemer.

Het webformulier komt hier te staan: [Omgevingsvergunning SMP | Gemeente Waddinxveen](#).

Het formulier is op dit moment nog niet voor iedereen zichtbaar (ook niet voor de ODH) omdat het SMP nog niet actief is. Zie daarom de schermafbeelding op de volgende pagina.

Aanvragen komen via het webformulier binnen in een gezamenlijke e-mailbox van de gemeente. Op de website wordt ter verduidelijking ook de beslisboom voor initiatiefnemers gepubliceerd.

Beslisboom gebruik gebiedsgerichte omgevingsvergunning

Aanvraag gebruik omgevingsvergunning Soorten Management Plan (SMP)

"(Verplicht)" geeft vereiste velden aan

Naam eigenaar woning of aanvrager (Verplicht)

Voornaam

Achternaam

Adres eigenaar woning of aanvrager (Verplicht)

Straat + huisnummer

Woonplaats

Postcode

E-mailadres eigenaar woning of aanvrager (Verplicht)

Telefoonnummer eigenaar woning of aanvrager (Verplicht)

Ik ga de volgende isolatieactiviteit(en) uitvoeren (Verplicht)

- ☐ Spouwmuurisolatie
- ☐ Binnenkant dakisolatie
- ☐ Buitenkant dakisolatie

- ☐ Borstwering
- ☐ Gevelbetimmering
- ☐ Vervangen glas

U kunt meerdere vakjes aanvinken

U kunt hier meer vertellen over de isolatiewerkzaamheden die u gaat uitvoeren

Naam van het bedrijf die uw woning isoleert

Naam

Telefoonnummer van het bedrijf die uw woning isoleert *(Verplicht)*

E-mailadres van het bedrijf die uw woning isoleert *(Verplicht)*

In welke maand haalt u de dieren op een diervriendelijke manier uit uw woning? De dieren moet u weghalen voordat u start met de werkzaamheden *(Verplicht)*

- ☐ September
- ☐ Oktober
- ☐ Anders

Anders

Bij 'Anders' kunt u het moment invullen die u met een ecooloog en de gemeente heeft afgesproken.

Naam van het bedrijf die de dieren diervriendelijk uit uw woning haalt

Naam

Telefoonnummer van het bedrijf die de dieren diervriendelijk uit uw woning haalt *(Verplicht)*

Emailadres van het bedrijf die de dieren diervriendelijk uit uw woning haalt *(Verplicht)*

Geef aan wanneer u gaat isoleren *(Verplicht)*

Hieronder bevestig ik dat:

- ☐ Ik akkoord ga met de voorgeschreven regels van het SMP

Voltooid

 Opslaan en later doorgaan

Dit formulier is beveiligd met reCAPTCHA. Het [privacybeleid](#) en de [servicevoorwaarden](#) van Google zijn van toepassing.

9.3 Beoordelingsproces

De aanvraag wordt beoordeeld door de gemeente op basis van de beslisboom op de volgende pagina.

Het beoordelen van aanvragen is in het eerste jaar dat het SMP actief is de verantwoordelijkheid van de [beleidsadviseur biodiversiteit](#). Als na een jaar bekend is hoe veel tijd dit kost en als alle eventuele opstartproblemen zijn opgelost, is de intentie om een samenwerkingsverband aan te gaan met de [afdeling ecologie van de ODMH](#) om de administratie en beoordeling daar structureel te beleggen.

Er wordt aan de hand van de actuele GIS kaart/ kaartviewer gecontroleerd of de woning binnen het plangebied staat en of er geen sprake is van een kraamverblijf of massawinterverblijf.

Zie <https://waddinxveen.kaartviewer.nl/?@beschermde%20soorten&v=5>

In de SMP-administratie wordt gecontroleerd of er niet te veel woningen ontoegankelijk/ natuurvrij zijn.

Maximaal 1/3 van de woningen in een CBS buurt zijn tegelijk natuurvrij/ ontoegankelijk. Maximaal 25% tot 50% van de woningen binnen bolwerken of kolonies van vogels zijn natuurvrij/ ontoegankelijk in het broedseizoen:

- o 25% is van toepassing op grote vogelkolonies van >10 vogelnesten en kraamverblijfplaatsen.
- o 50% is van toepassing op kleine vogelbolwerken van < 10 nesten.

Per e-mail wordt de machtiging toegestuurd. Zie voorbeeld toestemmingsformulier.

In diezelfde e-mail wordt ook het ecologisch werkprotocol toegestuurd dat van toepassing is. In het ecologisch werkprotocol staat welke maatregelen genomen moeten worden.

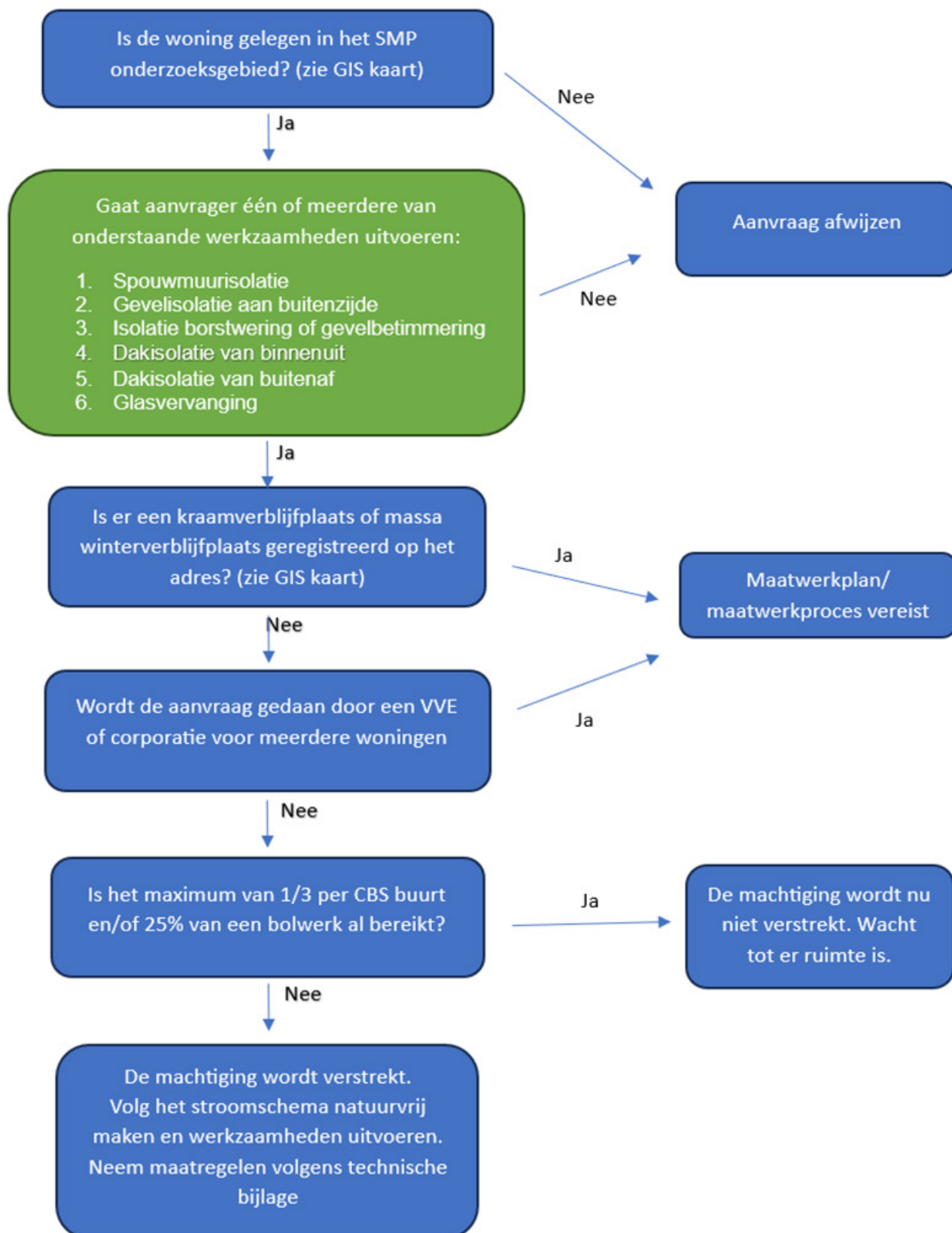
Per isolatieactiviteit is een ecologisch werkprotocol van toepassing. Als er meerdere activiteiten worden uitgevoerd dan ontvangt de aanvrager meerdere protocollen.

In het geval een isolatiepartner voor meerdere particulieren de aanvraag indient, wordt de machtiging afgegeven voor meerdere woningen.

Na het verlenen van toestemming voor het gebruik van de gebiedsgerichte omgevingsvergunning kan worden gestart met het natuurvrij maken/ de uitvoering van de isolatie activiteiten.

Indien er sprake is van een VvE, woningcorporatie, kraamverblijf of massawinterverblijf vindt een maatwerkprocedure plaats onder begeleiding van een ecooloog. Het uitgangspunt van ieder maatwerkplan is om kraam- en massawinterverblijven te behouden en alleen onderdelen van de woning te isoleren waar het verblijf zich niet bevindt zonder verstoring van vogels of vleermuissoorten, zie maatregelen in hoofdstuk 7 en bijlage 7 (stappenplan voor maatwerkplan).

Beslisboom beoordelen aanvraag gebiedsgerichte omgevingsvergunning

Toestemmingsformulier gebruik gebiedsgerichte omgevingsvergunning op grond van Soorten Management Plan (SMP)

In uw aanvraag van ... vraagt u om toestemming om gebruik te maken van de gebiedsgerichte omgevingsvergunning van de Gemeente Waddinxveen.

Wij hebben besloten uw aanvraag toe te kennen/ af te wijzen.

Motivatie: .....
.....
.....

Het gaat om de volgende woning (en) [Adres]

De werkzaamheden die u gaat uitvoeren zijn [isolatie werkzaamheden benoemen]

Bij deze werkzaamheden moet u maatregelen nemen om te voorkomen dat dieren worden verwond, gestoord of gedood.

U mag gebruik maken van [titel gebiedsgerichte omgevingsvergunning met kenmerk met looptijd van.. tot..] als u onderstaande maatregelen neemt:

* De werkzaamheden worden uitgevoerd volgens het ecologische werkprotocol in de bijlage.

U moet alle stappen uit het protocol doorlopen.

* De woning wordt in [sept/okt] natuurvrij gemaakt voor vleermuizen [en vogels als werkzaamheden na 1 maart worden uitgevoerd].

* Onderstaande faunavoorzieningen worden geplaatst: [kies op basis van technische bijlage]

☐ Spouwverblijf 30 x 30 cm	aantal ...	positie	
☐ Spouwverblijf 60 x 60 cm	aantal ...	positie	
☐ Spouwverblijf 100 x 100 cm	aantal ...	positie	
☐ Vleermuiskast in de gevel	aantal ...	positie	kenmerken.....
☐ Vleermuis-/ vogelkast buitenkant gevel	aantal ...	positie	kenmerken.....
☐ Ruimte onder de eerste 3 rijen dakpannen is bereikbaar voor vogels			
☐ Bovenkant spouwmuur is bereikbaar voor vogels			

Wij vragen u het volgende aan te leveren bij de gemeente via duurzameleefomgeving@waddinxveen.nl

1. Foto's van het natuurvrij maken van de woning.
2. Foto's van de gerealiseerde fauna voorzieningen.
3. Een beknopte beschrijving van de uitgevoerde werkzaamheden.

U maakt een startmelding en een gereedmelding bij de Omgevingsdienst Zuid Holland Zuid volgens meegestuurd werkprotocol.

Ook vragen wij u om deze machtiging beschikbaar te hebben op de locatie van de werkzaamheden zodat u bij controle door de Omgevingsdienst kunt laten zien dat u toestemming heeft van de gemeente.

Met vriendelijke Groet,
[Naam behandelaar gemeente]

9.4 SMP administratie

Alle onderzoekswaarnemingen zijn opgenomen in een GIS kaart/ kaartviewer. De gemeente houdt daarnaast een overzicht bij in Excel. Dit is de SMP-administratie, zie Bijlage 3.

Het volgende wordt vastgelegd:

- gegevens van degene die gemachtigd wordt: naam, adres, telefoonnummer, e-mail;
- op welke activiteit de toestemming betrekking heeft;
- het van toepassing verklaarde werkprotocol;
- maatregelen/ compensatie/ mitigatie;
- uniek project nummer;
- periode natuurvrij maken;
- periode isolatie werkzaamheden;
- gegevens van degene die de woning natuurvrij maakt;
- gegevens van degene die de isolatie werkzaamheden uitvoert.

In de SMP-administratie wordt ook vastgelegd welke faunavoorzieningen worden geplaatst aan/in gemeentelijke panden of in de openbare ruimte en welke natuurinclusieve nieuwbouwprojecten in uitvoering zijn waarbij faunavoorzieningen worden gerealiseerd.

Initiatiefnemers sturen foto's van het natuurvrij maken en het isoleren aan de gemeente. Foto's worden in een map op de V-schijf van de gemeente opgeslagen op projectnummer.

Het bijhouden van de SMP-administratie is in het eerste jaar de verantwoordelijkheid van de beleidsadviseur biodiversiteit. Als na een jaar bekend is hoe veel tijd dit kost en als alle eventuele opstartproblemen zijn opgelost, is de intentie om een samenwerkingsverband aan te gaan met de afdeling ecologie van de ODMH om de administratie en beoordeling daar structureel te beleggen.

9.5 Uitwisseling informatie met OZHZ

Er wordt gewerkt aan een landelijke app voor SMP-administratie en informatie-uitwisseling tussen gemeenten en omgevingsdiensten. Tot dit er is zal de informatie-uitwisseling tussen de gemeente Waddinxveen en de OZHZ als volgt zijn:

- Twee keer per jaar levert de gemeente de SMP-administratie in Excel aan bij de OZHZ;
- Het doen van een startmelding en eindmelding wordt per project doorgeschreven naar de initiatiefnemer via de machtiging van de gebiedsgerichte omgevingsvergunning.

De OZHZ kan via de GIS-kaart/ kaartviewer op ieder gewenst moment zien welke waarnemingen van vleermuissoorten, huismus, gierzwaluw en spreeuw zijn gedaan in het plangebied. Dit is de link naar de kaart: <https://waddinxveen.kaartviewer.nl/?@beschermde%20soorten&v=5>

Verder is het volgende overeengekomen:

- Jaarlijks levert de gemeente een rapportage aan bij de OZHZ met de bevindingen vanuit de monitoring;
- Maatwerkplannen/ maatwerk ecologische werkprotocollen voor de isolatie van VvE's, de woningcorporatie, kraamverblijven en massawinterverblijven worden ter goedkeuring voorgelegd aan de OZHZ. Deze plannen zijn opgesteld door een ecooloog. De contactgegevens van de ecooloog worden gedeeld met OZHZ zodat indien nodig overleg kan plaatsvinden. Pas na goedkeuring door OZHZ kunnen de werkzaamheden plaatsvinden.

9.6 Evaluatie en verlenging

De gemeente evalueert het SMP op effectiviteit en uitvoerbaarheid en past het SMP zo nodig aan in overleg met bevoegd gezag. Na 4.5 jaar wordt de SMP-verlenging aangevraagd bij het bevoegd gezag. Er is dan een half jaar de tijd om de verlengingsaanvraag te beoordelen.

10

Communicatieplan

10.1 Communicatiestrategie

De communicatiestrategie richt zich op algemene bewustwording van beschermde diersoorten in woningen en op het gebruik van het SMP.

De communicatiestrategie is opgesteld door de adviseur biodiversiteit van de gemeente in afstemming met de communicatieadviseur, de webbeheerder en de GIS-expert van de gemeente. Dit team blijft gedurende de looptijd van het SMP verantwoordelijk voor de uitvoering van de communicatiestrategie en het bijwerken van de informatie.

10.1.1 Bewustwording

Doel communicatie: [Bewustwording, betrekken, informeren in duidelijke taal \(B1\)](#).

Boodschap: Bij isoleren van gebouwen wordt de leefomgeving van beschermde diersoorten (huismus, gierzwaluwen, spreeuwen en vleermuissoorten) geraakt. Het SMP zorgt voor noodzakelijk inzicht over de aanwezige soorten in een gebied. Het SMP en daaraan gekoppelde gebiedsgerichte omgevingsvergunning is bruikbaar voor alle gebouw eigenaren van het gebied als zij willen isoleren.

- Benadrukken rol en verantwoordelijkheid inwoners, namelijk rekening houden met vleermuissoorten, huismus gierzwaluw en spreeuw die in de woning leven.
- Informatievoorziening over belang en de voordelen van SMP:
  - Er wordt ontzorgd door Winst Uit Je Woning;
  - Er kan worden gesteund op het ecologisch onderzoek dat de gemeente heeft laten uitvoeren. Dit bespaart de particulier veel tijd en geld;
  - De aannemers zijn deskundig en gegarandeerd beschikbaar;
  - De tarieven zijn aantrekkelijk vanwege de subsidie.
- Betrokkenheid creëren door stimuleren bewustwording beschermde soorten: vleermuissoorten, huismus, spreeuw en gierzwaluw.
- Aandacht voor gewenste actie, namelijk gebruik van gebiedsgerichte omgevingsvergunning (stappen).
- Inhoudelijke informatie over SMP delen:
  - Stroomschema
  - Te nemen maatregelen

10.1.2 Gebruiken gebiedsgerichte omgevingsvergunning

Doel communicatie: stimuleren gedrag.

Boodschap: Het raadplegen van de website en een aanvraag indienen.

Stakeholders zijn:

- Inwoners;
- VvE's;
- Woonpartners;
- Gemeentelijke organisatie;
- ODMH;
- Isolatiebranche;
- Winst uit je Woning of andere intermediair;

Er wordt gedurende de volledige looptijd van het SMP gebruik gemaakt van bestaande communicatiekanalen zoals in gebruik door de gemeente, zijnde:

- Website van gemeente. Zie paragraaf 10.2 voor de informatie die op de website wordt geplaatst.
- Intranet van de gemeente (Wadelse) en Instagram. Hier worden positieve voorbeelden gedeeld van inwoners die gebruik maken van het SMP of juist bewust een kraamverblijf met rust laten.
- Nieuwsbrieven (digitaal)
- In brieven over verduurzamingsacties wordt het SMP genoemd.
- Inwoners met een kraamverblijf of een massawinterverblijf ontvangen een persoonlijke brief waarin de details staan over de waarneming en de (on)mogelijkheden om te isoleren.
- Er is al een adressenbestand opgebouwd uit eerdere isolatie campagnes (voor vloerisolatie). Deze adressen worden actief benaderd om de nieuwe isolatiemogelijkheden en het SMP onder de aandacht te brengen.
- Via de isolatiepartner van de gemeente (nu Winst uit je Woning) wordt het SMP onder de aandacht gebracht bij de isolatiebedrijven die in Waddinxveen actief zijn in opdracht van de gemeente.
- Via de verenigingssecretaris van branchevereniging Isolerend Nederland zal het SMP onder de aandacht worden gebracht van overige isolatiebedrijven die mogelijk actief kunnen zijn in Waddinxveen.

10.2 Informatie op de gemeentelijke website

Onderstaande informatie wordt geplaatst op www.waddinxveen.nl op het moment dat het SMP actief is:

Diervriendelijk isoleren (soortenmanagementplan)

In Waddinxveen wonen veel bijzondere diersoorten. Het is belangrijk voor onze natuur om zuinig op deze soorten te zijn. In muren en daken van huizen kunnen vogels en vleermuizen leven. Vaak zonder dat u dit weet. Deze dieren zijn meestal beschermd. Daarom is het belangrijk dat we de nesten en verblijfplaatsen van deze dieren behouden en de dieren zelf beschermen. Bij het isoleren van uw woning mag u geen dieren verstoren of doden.

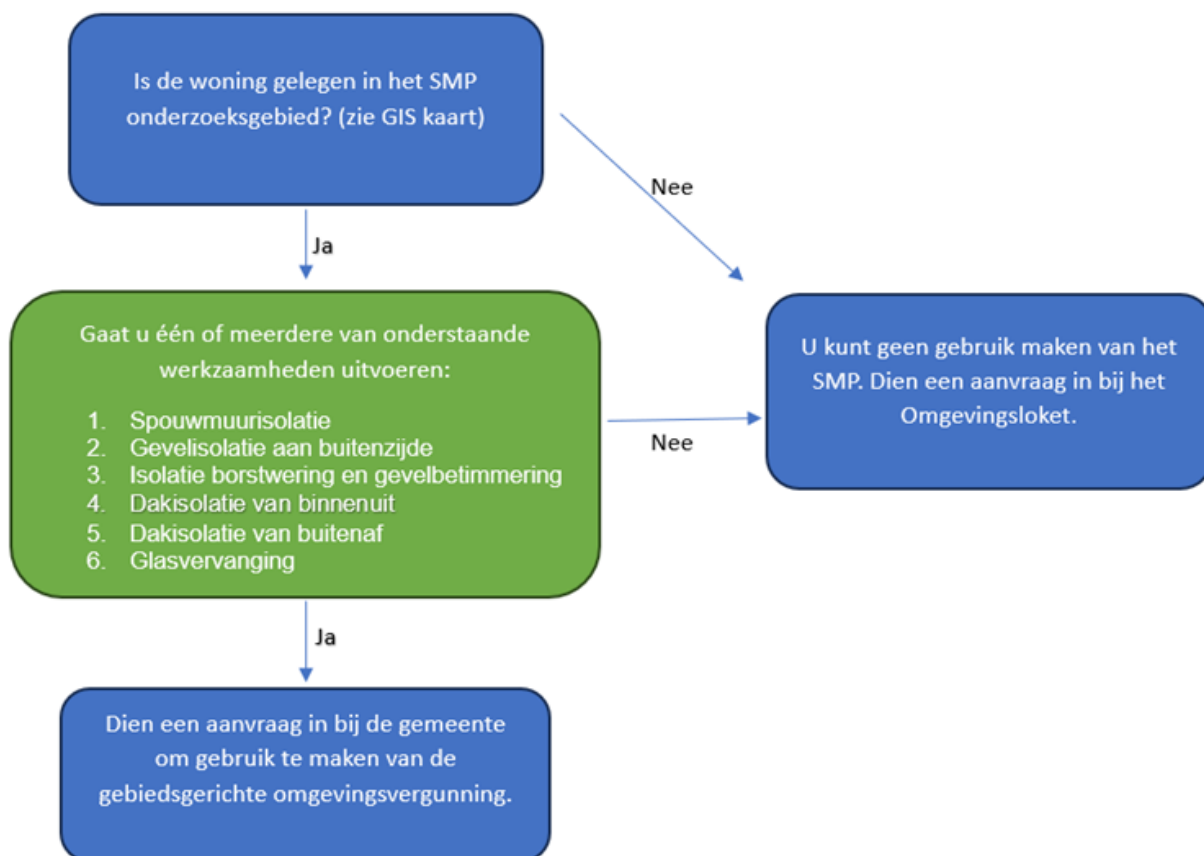
Voordat u uw woning isoleert, moet onderzocht worden of er vleermuizen of vogels in uw huis leven. Dit onderzoek is duur en kost veel tijd. Daarom heeft de gemeente Waddinxveen dit al laten uitvoeren in de bebouwde kom van Waddinxveen. De resultaten staan in een soortenmanagementplan (SMP). Hierin staan ook maatregelen om diersoorten te beschermen. Dankzij dit plan hoeft u in de meeste gevallen geen apart onderzoek meer te doen. Dit bespaart u geld en tijd.

Doordat Waddinxveen dit SMP heeft, kan een groot deel van de inwoners bij het isoleren gebruikmaken van een vergunning. U vraagt deze vergunning aan door de volgende stappen te volgen.

Het onderzoeksgebied ligt binnen de oranje lijn.

Beslisboom gebruik gebiedsgerichte omgevingsvergunning

habitus

nXveen
natuur Wij zijn vóór

11

Geraadpleegde bronnen

bron: flickr

- BIJ12 (2024). Kennisdocumenten soorten natuurbescherming.
- Foppen, R. & Vogel, R. (2022). Staat van instandhouding van soorten van de Vogelrichtlijn zonder instandhoudingsdoelen in Natura 2000-gebieden.
- Google Streetview (2024).
- Haarsma, A-J. (2011). De meervleermuis in Nederland. Rapport nr. 2011.40. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- NDFF-ecogrid (2017). Uitvoerportaal van de Nationale Databank Flora en Fauna.
- Bob Van den Driessche (2020). Monitoring van Tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus murinus*) en andere vleermuizen langs de Noordzeekust: methoden en handleiding
- Omgevingsdienst Haaglanden (2023). Richtlijn soortenmanagementplannen Zuid-Holland. Versie 2 - Oktober 2023
- PDOK (2023). Viewer.
- Provincie Zuid-Holland (2023). Geodataviewer Natuurnetwerk Nederland.
- Rijksoverheid (2020). Omgevingswet.
- Sovon (z.d.). Pagina's: huismus, gierzwaluw, huiszwaluw, spreeuw Geraadpleegd in januari 2024
- Vleermuis.net (2018). Soorten pagina's.
- Vogelbescherming Nederland (z.d). Vogelgids.
- Zoogdiervereniging (z.d.). Pagina's: Startpagina vleermuizen, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger
- <https://waddinxveen.incijfers.nl/dashboard/> Geraadpleegd in maart 2024
- verspreidingsatlas.nl. Geraadpleegd in januari 2024
- <https://www.staatsbosbeheer.nl/uit-in-de-natuur/locaties/bentwoud> Geraadpleegd in februari 2024
- <https://nl.wikipedia.org/wiki/Gouwebos> Geraadpleegd in februari 2024
- <https://groenalliantiemiddenholland.nl/recreatiegebieden/t+weegje/default.aspx> Geraadpleegd in februari 2024
- <https://www.ruimtelijkeplannen.nl/view> Geraadpleegd in februari 2024